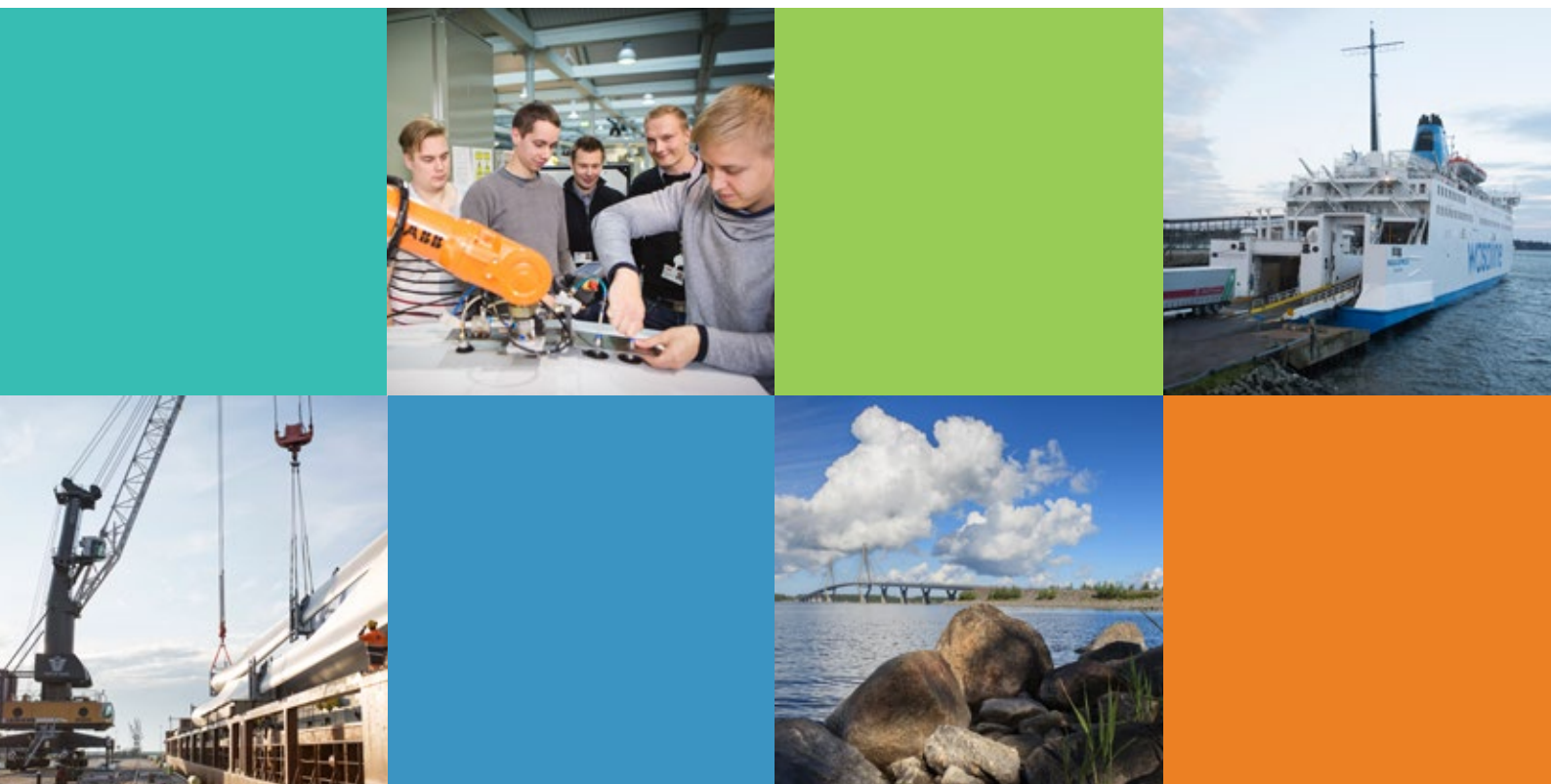




ELINVOIMASTRATEGIA 2016-2020

VAASAN SEUTU

ENERGINEN VAASAN SEUTU ON VAHVA LISÄARVON LUOJA
SUOMESSA JA KANSAINVÄLISESTI





SISÄLLYSLUETTELO

1.	JOHDANTO	4
1.1	Työn tavoitteet	4
1.2	Työn tausta, toteutus ja organisaatio	6
2.	ELINKEINOPOLITIIKKAAN VAIKUTTAVAT MUUTOSTRENDIT	7
2.1	Megatrendit ja elinkeinopolitiikka	7
2.2	Megatrendit ja niiden vaikutukset Vaasan seutuun	10
3.	VAASAN SEUDUN ELINVOIMAN NYKYTILANNE	12
3.1	Elinvoimaisuus ja kilpailukyky	13
3.2	Väestökehitys	14
3.3	Työpaikkakehitys	21
3.4	Työpaikkakehitys toimialoittain	25
3.4.1	Energiakeskittymä	27
3.4.2	Muut teollisuusyritykset	27
3.4.3	Muut yksityisen sektorin työpaikat	29
3.5	Innovaatiokyky	30
3.6	Infrastruktuuri ja logistiikka	32
3.7	Maankäyttö ja maapolitiikka	36
3.8	Koulutus ja tutkimus	37
3.9	Kaupunkipolitiikka kasvusopimuksen muodossa	42
3.10	Vaasan seudun innovaatiojärjestelmä	43
3.11	Elinkeino- ja aluekehitystoiminta seudulla	44
4.	VISIO JA STRATEGISET PAINOPISTEET	47
4.1	Kansainvälisesti kilpailukykyisiä yrityksiä	48
4.2	Globaali osaaminen	50
4.3	Elinvoimainen toimintaympäristö	52
4.4	Toimivat, houkuttelevat palvelut	54
5.	JULKISET RAHOITUSMAHDOLLISUUDET KUNTIEN OHELLA	56
5.1	EU-rahoitusmahdollisuudet	56
5.2	Pohjoismainen yhteistyö ja Botnia-Atlantica	57
5.3	Kansalliset rahoitusmahdollisuudet	58
6.	STRATEGIAN JA TOIMENPIDEOHJELMAN TOTEUTUS	59
7.	TAHDONILMAUS JA ALLEKIRJOITUKSET	60

LIITTEET

LOPPUVIIITTEET	62
ELINVOIMASTRATEGIATYÖHÖN OSALLISTUNEET KUNNALLISET TAHOT	63
VAASAN SEUDUN ELINVOIMASTRATEGIAN PROSESSIKUVAUS	64
VAASAN SEUDUN ELINVOIMASTRATEGIAN TOIMENPIDEOHJELMA	66



Elinvoimastrategian tavoitteena on edelleen vahvistaa seudun kilpailukykyä ja elinvoimaa.

1. JOHDANTO

1.1 Työn tavoitteet

Vaasan seutu on Suomen parhaiten menestyvä kaupunkiseutu mitattuna elinvoimalla ja kilpailukyvyllä^[1]. Runsaalla 114 000 asukkaallaan, globaaleilla yrityksillään, korkeakouluillaan ja toimivalla infrastruktuurillaan seudulla (Vaasa, Mustasaari, Vöyri, Laihia, Maalahti, Korsnäs, Isokyrö) on runsaasti potentiaalia tulevaisuutta varten. Seutu on myös onnistunut merkittävästi parantamaan asemiaan 2000-luvulla. Menestyksen taustalla on mm. Pohjoismaiden suurin energia-alan yrityskeskittymä, jonka vuosittainen kokonaisliikevaihto on noin 4,4 miljardia euroa. Viennin osuus on noin 80 % alueen tuotannosta. Energiakeskittymän merkitys koko maan vientitulojen kannalta on hyvin merkittävä: sen osuus maan energiateknologiaviennistä on 30 % ja maan teknologiaviennistä 12 %.

Energiakeskittymän yksityisen sektorin panostukset tutkimukseen ja tuotekehitykseen ovat 164 miljoonaa euroa vuodessa, ja ne ovat lähes kolminkertaistuneet vuodesta 2005. Ne ovat niin suuret, että seutu erottuu yhtenä maan merkittävimpänä tutkimus- ja kehitystyötä harjoittavana alueena. Energiakeskittymän kehityksen turvaaminen on ensiarvoisen tärkeää, ei vain Vaasan seudulle, vaan koko maalle.

Seutu on pitkäjänteisesti panostanut logistiikkaan ja kansainvälisiin liikenneyhteyksiin. Toimivien logistiikkayhteyksien lisäksi seudulla on laaja korkeakoulu- ja koulutusverkosto, joka vahvistaa elinkeinoelämän kilpailukykyä ja edellytyksiä tuotamalla osaavaa työvoimaa.

Vaasan seutu tunnetaan vahvasta kaksi- ja monikielisydestään sekä pohjoismaisista siteistään ja kansainvälisestä ympäristöstään. Vaasan seudulla asukkaat edustavat yli 100 eri kansallisuutta. Kansainvälinen ympäristö edistää seudun liiketoimintaa ja helpottaa vientiin suuntautuneiden yritysten sijoittumista seudulle.

Elinvoimastrategian tavoitteena on edelleen vahvistaa seudun kilpailukykyä ja elinvoimaa. Menestyvä kehitystyö on jatkuva prosessi. Vaasan seutu kilpailee osaavasta työvoimasta ja innovaatioista muun maailman kanssa. Seudun kunnilla tulee olla vahva visio Vaasan seudun kehittämisestä tulevaisuudessa sekä yhteistä toimintakykyä. Kuntien strategisesti tärkeät yhteistyökumppanit ovat elinkeinoelämän lisäksi korkeakoulut, toisen asteen koulutus, kehitysyhtiöt, kauppakamari,

eri rahoittajat, yrittäjät ja seudun edunvalvonta Brysselissä. Yhteisin voimin taataan, että seutumme on elinvoimainen nyt ja tulevaisuudessa. Tässä Vaasan seudun elinvoimastrategiassa määritellään alueen kehittämisen painopisteet ja tarvittavat toimenpiteet. Tarkoituksena on kehittää seutua vetovoimaiseksi elinkeinoelämän toimintaympäristöksi sekä asukkaiden kannalta viihtyisäksi, hyvinvoivaksi ja onnelliseksi elinympäristöksi. Tavoitteena on luoda yhä vetovoimaisempi seutu, joka houkuttelee pätevää, idearikasta työvoimaa kotimaasta ja eri puolilta maailmaa.



Menestyksen taustalla on mm. Pohjoismaiden suurin energia-alan yrityskeskittymä, jonka vuosittainen kokonaisliikevaihto on noin 4,4 miljardia euroa

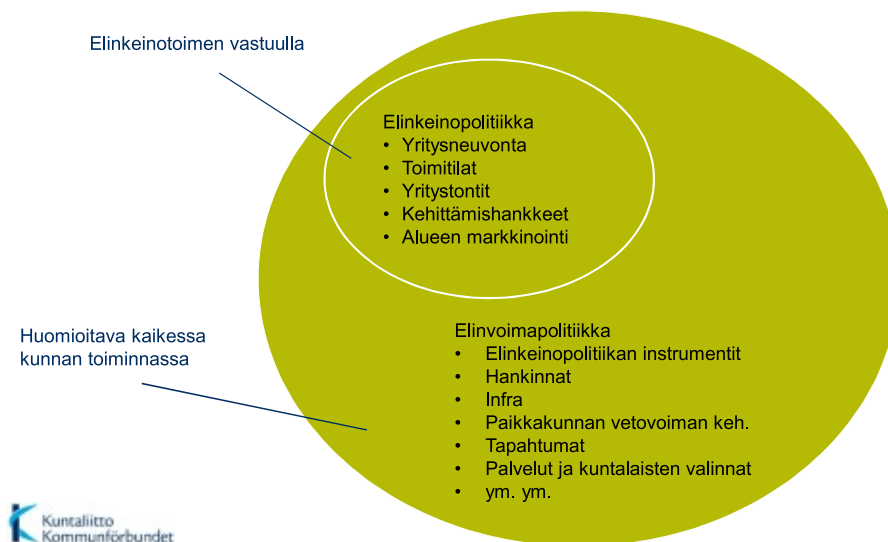
Seudun vetovoimaa ja viihtyisyyttä lisää myös merenläheisyys. Tarjolla on monipuolisia mahdollisuuksia asumiseen ja vapaa-ajan viettoon. Strategian toimenpideohjelmassa on vahvistettu seudun elinvoimaa tulevaisuudessa parantavat toimet, aika- taulut ja vastuuoorganisaatiot.

Kuntaliitto on tarkastellut perinteisen elinkeinopolitiikan muutosta elinvoimapolitiikaksi. Elinvoima nähdään perinteistä elinkeinopolitiikkaa laajempänä kokonaisuutena, jossa alueen yritysten tukemisen lisäksi pidetään tärkeänä myös sekä uusien yritysten että ihmisten houkuttelemista paikallakunnalle. Siellä missä ihmiset viihtyvät, viihtyvät myös yritykset ja elinvoimaa synnyttävä spiraali vahvistuu. Kuntaliiton mukaan kunta voi vahvistaa elinvoimaa esim. saavutettavuuden varmistamisella, osaavan työvoiman houkuttelemisella, yrittäjyyden tukemisella sekä toimimalla yleisenä kehittämisalustana. Kuntien rooli elinvoimatyössä nähdään moninaisena: kehittäjänä, toimintaympäristön rakentajana, asiakkaana, viranomaisena ja palvelunjärjestäjänä.^[2]

Vaasan seudun elinvoimastrategiatyötä käsitellään seuraavista näkökulmista: kansainvälisesti kilpailukykyiset yritykset, globaali osaaminen, elinvoimainen toimintaympäristö ja toimivat, houkuttelevat palvelut.

Elinvoimastrategiassa ei käsitellä kunnallisia palveluja, kuten esim. sivistystoimen- tai sosiaali- ja terveysalan palveluja. Yksityisten työpaikkojen määrän kasvu on kuitenkin voimakas varsinkin sosiaali- ja terveysalalla, mistä syystä niitä käsitellään tässä työssä kohdassa 3.4.3 ”Muut yksityisen sektorin työpaikat”.

Elinkeinopolitiikasta elinvoimapolitiikkaan



KUVA 1. Elinkeinopolitiikasta elinvoimapolitiikkaan, Kuntaliitto, Jarkko Huovinen.

Elinvoimastrategiatyössä on huomioitu mm. Pohjanmaan ja Vaasan seudun muut strategiat ja toimenpideohjelmat: Pohjanmaan maakuntastrategia 2014–2017, Vaasan seudun rakennemallityö 2040, Vaasan kaupunkiseudun kasvusopi-

mus ”Energiasta kasvun eväät” 2013–2015 sekä Vaasan seudun innovaatiokeskittymän INKA-ohjelma 2014–2020, jossa Vaasalla on kansallinen vetovastuu ”Kestävät Energiaratkaisut”-teemasta.



1.2 Työn tausta, toteutus ja organisaatio

Vaasan, Mustasaaren, Vöyrin, Maalahden, Korsnäsin, Laihian ja Isonkyrön kunnanjohtajat päättivät vuoden 2013 lopussa Vaasan seudun elinvoimastrategian laatimisesta, koska kuntien yhteistyö kilpailukyyn vahvistamiseksi on seudun kannalta ensiarvoista. Elinvoimastrategiatyö ajoittui jaksolle, jolloin kunnallisella tasolla tehtiin ja edelleen tehdään isoja kansallisia muutoksia, jotka osittain vaikuttivat työn etenemiseen. Seudun maine menestyvänä seutuna on noussut kansallisesti ja kansainvälisesti uudelle tasolle. Myös hallituksen kaupunkipoliittinen linjaveto vaikutti positiivisesti Vaasan seutuun. Keväällä 2016 Vaasa valittiin yhdeksi kuudesta kaupunkiseudusta, joka otettiin mukaan hallituksen kasvusopimuksen piiriin vuosina 2016–2018.

Elinvoimastrategian työprosessin aikana on vuoden 2014 aikana järjestetty seminaareja ja työpajoja, joihin on osallistunut laajasti eri sidosryhmien edustajia, mm. luottamushenkilöitä, kuntien virkamiehiä, kehitysorganisaatioiden, elinkeinoelämän

ja koulutus- ja tutkimusalan edustajia. Samana vuonna tehtiin Vaasan seudun innovaatiojärjestelmän analyysi, jonka keskeisimmät johtopäätökset sisältyvät tähän strategiaan. Lisäksi on kuultu nuorten ääntä järjestämällä seudun nuorisovaltuuteuille ja korkeakoulujen opiskelijayhdistyksille suunnattuja tilaisuuksia. Keväällä 2015 elinvoimastrategiatyön ohjausryhmä ja työtiimi pitivät yhden päivän visio-työpajan. Syksyllä samana vuonna strategia oli lausuntokierroksella seudun kunnissa ja laajalla sidosryhmäjoukolla, jotka antoivat omat kommenttinsa strategiaan ja toimenpideohjelmaan. Lausuntokierroksen jälkeen strategia käsiteltiin kunnanjohtajakokouksessa ja vietiin 7.12.2015 Vaasan seudun yhteistyöneuvottelukunnan hyväksyttäväksi. Strategia on lopullisesti hyväksytty Vaasan seudun kaikissa kunnissa keväällä 2016. Strategian loppuosassa on liitteenä toimenpideohjelma, joka päivitetään ja käsitellään vuosittain. Liitteenä oleva toimenpideohjelma on samassa muodossa kuin se strategian hyväksymishetkellä oli.

Vaasan seudun elinvoimastrategian organisaatio

Strategia on hyväksytty Vaasan seudun yhteistyöneuvottelukunnassa ja kuntien päättävissä elimissä.

Strategia on laadittu ja sitä on työstitetty seuraavasti:

Ohjausryhmä

Kunnanjohtajien kokous^[3]

Työryhmä

Vaasan seudun kuntien edustajat ja VASEKin edustajat.

Työryhmä on raportoinut säännöllisesti ohjausryhmälle työn etenemisestä.

Työtiimi

Susanna Slotte-Kock ja Nina Hautio [Vaasan kaupunki/kaupunkikehitys], Stefan Råback [VASEK]

2. ELINKEINOPOLITIikkaan vaikuttavat muutostrendit



2.1 Megatrendit ja elinkeinopolitiikka

Megatrendillä tarkoitetaan sellaista yksittäistä ilmiötä tai trendien joukkoa, joka määrittää hallitsevasti tulevaisuuden suunnan tai kokonaislaadun pitkällä aikavälillä. Alla on kuvattu seutuumme vaikuttavia trendejä.

Globalisaatio ja kaupallistuminen

Globalisaatio syvenee kautta linjan. Globaali työnjako muuttuu, ja työvoiman, tavaroiden sekä palveluiden liikkuvuus jatkaa kasvuaan. Teknologiat kehittyvät ja leviävät nopeasti. Globalisaatio ilmenee esim. tiedon, tekniikan, talouden ja ekologian aloilla sekä tiedon ja tekniikan vaihdossa. Globalisaatio johtaa kansainvälisen kaupan kasvuun, suurempiin investointeihin ja nopeampiin pääomavirtoihin sekä nopeampaan matkustamiseen. Myös sähköinen kaupankäynti jatkaa voimakasta kasvuaan, mikä vaikuttaa merkittävästi perinteiseen kauppaan. Tulevaisuuden tavaratalot saattavat olla pelkkiä ”showroomeja”, ja ostaminen tehdään verkossa. Verkkokaupan vaikutus näkyy esim. hintojen halpenemisena, markkinoiden laajenemisena sekä kilpailukyyn kasvuna. Näin ollen maailmanlaajuisen logistiikkaketjujen merkitys kasvaa. Hyvinvointi ja lisääntyvä

yksilöityminen kiihdyttävät myös kaupallistumista, kun kuluttajilla on enemmän rahaa ja he vaativat lisää yksilöllisesti muotoiltuja tuotteita ja palveluja. Tämä johtaa yritysten ja työmarkkinoiden lisääntyvään erikoistumiseen. ^[4]

Tiedon, tekniikan ja talouden aloilla maailmanlaajuisesti toimivat järjestelmät ja verkostot valtaavat alaa. Internet, kansainvälinen tiedon vaihto, maailmanmarkkinoille suoraan suuntautuvat yritykset ja niiden monikansalliset tuotekehittely ja tuotantojärjestelmät ovat esimerkkejä tästä kehityksestä. Yritykset siirtävät tuotantoaan maihin, joissa tuotantokustannukset, kuten työvoimakustannukset, ovat halvempia ja joissa yritysten tuotannon siirtopäätöksiin vaikuttavat lyhyemmät kuljetusajat ja halvemmat kuljetuskustannukset. Viitteitä on kuitenkin siitä, että tuotanto on osittain siirtymässä takaisin Eurooppaan. Maailma on kutistunut, kun nopeat tietoliikenneyhteydet ovat mullistaneet tiedonvälityksen. Työvoima ja tavarat liikkuvat nopeammin kuin koskaan aikaisemmin. Seudun tulee olla sopeutumiskykyinen ja kehittää välineitä nopeille toimille globaalissa kilpailussa menestyäkseen myös tulevaisuudessa.

Digitalisointi ja teknologinen kehitys

Tällä hetkellä on käynnissä digitaalisten palvelujen läpimurto. Digitalisointi muuttaa perustavalla tavalla niin ihmisten elämää, yritysten toimintaa kuin työn tekemistään. Teknologia muuttuu yhä mobiilimmaksi, integroituneemmaksi ja käyttäjälähtöisemmäksi. Teollisuustuotannossa tämä mahdollistaa uusien tuotteiden suunnittelun ja tuottamisen tapoja. Tuotantoprosessia on myös mahdollista pilkkoa pieniin osiin ja siirtää ne sinne, missä ne tuotetaan pienimmän kustannuksella. Työtä voidaan tehdä paikasta riippumatta, minkä seurauksena varsinkin pienyritysten määrän ennustetaan kasvavan. Digitalisointi vähentää myös liikkumisen tarvetta mm. lisäntyneiden etätyö- ja videoneuvottelumahdollisuuksien kautta, mikä säästää energiaa ja vähentää päästöjä. Digitalisointi on myös mahdollistanut kolmiulotteisen tulostamisen. 3D-tulostusalalla tärkein trendi on komponenttien valmistus lopputuotteisiin. Yritykset, jotka eivät pysty hyödyntämään muuttuvaa kilpailutilannetta, ovat tulevaisuudessa suurten haasteiden edessä.

Suomessa tietointensiiviset kasvualat ovat merkittäviä työllistäjiä ja viennin edistäjiä. Suomi nousi vuosituhaten vaihteessa tietoyhteiskuntakehityksen mallimaaksi, mutta on nyt jäänyt kehityksestä jälkeksi. Muualla ollaan jo etenemässä digitalisoinnin seuraavaan vaiheeseen. Jotta Suomi pärjäisi jatkossa, tarvitaan tuottavuushyppy sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Digitalisointi voi mahdollistaa sen. Sen avulla voidaan parantaa yritysten tuottavuutta ja kilpailukykyä, avata uusia markkinoita ja löytää lisää liiketoimintamahdollisuuksia. Julkisella sektorilla mm. terveydenhuolto mullistuu uuden terveysteknologian ja sähköisten palvelujen myötä.

Suomi on globaalitaloudessa erikoistunut korkeaa koulutusta vaativiin tehtäviin ennen kaikkea arvoketjun alku- ja loppupäässä. Osaamispohjan ja innovaatiotoiminnan ylläpito ja kehittäminen kohdistaa kuitenkin paineita koulutusrakenteisiin. Suomessa yhtenä tulevaisuuden alana pidetään tällä hetkellä ohjelmistoalaa ja erityisesti peli- ja tietoturvatuotantoa. Ohjelmistoala on ollut yksi ripeimmin kasvavista toimialoista jo noin 30 vuoden ajan, ja kasvun ennustetaan jatkuvan voimakkaana^[5].

Ilmastonmuutos ja Cleantech

Ilmastonmuutos on todellisuutta jo nyt, ja sen hillintään panostetaan entistä enemmän. Ilmasto lämpenee ja sään ääri-ilmiöt lisääntyvät suurella todennäköisyydellä. Myös luonnonvarojen saatavuus pienenee. On ennustettu, että vuosina 2040–2050 ilmastonmuutoksen seuraukset näkyvät muun muassa ruokatuotannossa, ilmassa ja elintärkeissä ekosysteemipalveluissa.^[6] Ilmastonmuutoksen ja muiden luonnon ekosysteemimuutosten välilliset vaikutukset ovat valtavat. Monet muutoksista voivat myös laueta nopeasti ekosysteemin kantokyvyn horjuessa. Ilmastonmuutoksen seurauksena mahdollisesti tapahtuva Etelä-Euroopan maatalouden kurjistuminen on asia, jolla on suora ja merkittävä vaikutus Suomelle.^[7]

Kestävään yhteiskuntaan pääsemiseksi tulisi miettiä mitä teknologioita tulisi kehittää, miten tehdä yhteistyötä sekä miten kaupunkien tulisi vastata ilmastonmuutoksen haasteisiin. Tarvitaan talouden rakennemuutosta ja vihreiden arvojen huomioimista päätöksenteossa. Innovaatioiden kehittämiseksi tulisi luoda yhteinen politiikka ja yhteiset tavoitteet.^[8]

Ilmastonmuutoksen haasteisiin vastataan parhaiten luomalla innovatiivista teknologiaa energia-alalla. Esimerkkejä energiatehokkuuden parantamisesta ovat energiateknologian kehittäminen ja energian varastointi, uusiutuvan energian kehittäminen, informaatioteknologia ja kestävät liikennematkailut.

Biotalous

Biotalousella tarkoitetaan sellaista tuotantoa, jossa hyödynnetään luonnosta saatavia uusiutuvia materiaaleja sekä kehitetään ja otetaan käyttöön niihin liittyviä innovaatioita ja teknologioita. Biotalousen tavoitteena on vähentää riippuvuutta fossiilisista luonnonvaroista, ehkäistä ekosysteemien köyhyttämistä, edistää taloudellista kehitystä sekä luoda uusia työpaikkoja kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi biotaloudella tarkoitetaan biomassan hyödyntämistä [kestävän kehityksen mukaisesti] metsistä, pelloilta, maaperästä ja vesistöistä unohtamatta makean veden merkitystä tulevaisuudessa. Käsitteenä biotalous on laaja. Se kattaa mm. metsä-, kemia-, elintarvike- ja lääketieteellisuuden sekä kala- ja maatalouden. Biotalousen avulla voidaan kehittää maaseutua. Myös luontomatkailu voidaan laskea osaksi biotaloutta. Suomella on kaikki edellytykset nousta biotalouden mallimaaksi, mutta tämä edellyttää yhteisymmärrystä ja toimenpiteitä sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta.

Yksilöityminen ja muutosvauhdin kiihtyminen

Yksilöityminen merkitsee siirtymistä yhteisöllisistä yhteiskuntanormeista yksilöllisyyteen. Yksilö haluaa erottua joukosta ja siten saavuttaa korkeamman aseman sosiaalisessa hierarkiassa. Asiakkaina ihmiset odottavat yhä enemmän yksilöllisiä ja ainutlaatuisia tuotteita.

Tänä päivänä yksilöllä on enemmän tietoa huomioon otettavaksi, enemmän tuotettavaa ja kulutettavaa, enemmän pois heitettävää, enemmän viestittävää, kuljetettavaa ja enemmän ihmisiä, joiden kanssa olla vuorovaikutuksessa. Muutokset vaikuttavat meihin useilla tasoilla ja vaihdamme työpaikkaa, asuntoa, tietoa, uutisia ja ideoita nopeammin kuin koskaan aikaisemmin. Tieto ei ole pelkästään paremmin saatavilla tänä päivänä, vaan uusia tuotteita lasketaan myös yhä nopeammin markkinoille. Nykyaikainen ihminen tekee paljon enemmän päivittäisiä valintoja kuin aikaisemmin, ja uteliaisuutemme ja pyrkimyksemme kehitykseen, uuteen tietoon ja parannukseen tulevatkin olemaan muutosvauhtia kiihdyttäviä voimia tulevaisuudessa, eikä vähiten uusissa teknologioissa, kuten nano- ja biotekniikassa. Muutosvauhti asettaa jo nyt suuria vaatimuksia.

sia yritysten ja organisaatioiden uudelleenorganisointikyvyille. Kilpailukyvyyn puolustamiseksi ei riitä pelkkä muutosvalmius, vaan tarvitaan muutossuuntautuneisuutta. ^[9]

Kaupungistuminen

Maailman väestöstä hieman yli puolet asuu kaupunkimaisissa yhdyskunnissa. Historian kuluessa eri yhteiskunnat ovat käyneet läpi muutoksen alkutuotantovaltaisesta teollistuneeksi ja edelleen palveluvaltaiseksi yhteiskunnaksi. Prosessin kuluessa kunkin maan tulotaso on noussut, tuotanto keskittynyt ja aluerakenne kaupungistunut. Suomessa kaupungistuminen lähti liikkeelle suhteellisen myöhään, mutta käynnistyttyään se on edennyt nopeasti. Kaupungistumisessa Suomi on edelleen muita Pohjoismaita jäljessä. Viimeisten 30 vuoden aikana Suomen voimakkain väestömäärän kasvu on painottunut suurimpiin kaupunkeihin, jotka myös ovat korkeakoulukaupunkeja.

Suomi on polarisoitumassa hyvin toimeentuleviin suuriin ja keskisuuriin seutuihin sekä pienten taajamien ja maaseutalueiden mm. väestöongelmien ja työttömyyden kanssa painiisiin alueisiin. Kasvuseudut houkuttelevat yhä useampia ihmisiä, varsinkin nuoria. Myös maahanmuutto on merkittävä tekijä, joka luonnollisen väestönkasvun (syntyneet – kuolleet) lisäksi kasvattaa väkimäärää. Maahanmuuton ennustetaan jatkuvan ja mahdollisesti jopa lisääntyvän, sillä Suomessa asuu tällä hetkellä vähemmän ulkomaalaisia suhteessa väestömäärään kuin missään muussa EU-maassa. Kesällä 2015 ilmentynyt voimakas turvapaikanhakijoiden saapuminen Suomeen asettaa haasteita kotouttamiselle sekä seudun elinkeinoelämälle. Haaste on myös mahdollista kääntää voimavaraksi, jos pystymme hyödyntämään ulkomaalaisten osaamistaustan. Tämä voi onnistuessaan olla mahdollisuus elinvoiman kasvun uudistamiselle.

Seutujen taloudellisella kehityksellä on merkittävin vaikutus väestökehitykseen. Työpaikat houkuttelevat osaavaa työvoimaa, ja sen mukana seuraavat myös muut perheenjäsenet. Kehitys osoittaa, että kasvavien kaupunkien ympärillä on myös kasvavia maaseutumaisia kuntia, joiden väestönkasvu saattaa olla hyvinkin suuri. Yhdessä keskustaajungin kanssa nämä kunnat muodostavat toimivan kaupunkiseudun tai työssäkäyntialueen. Tärkein syy kehyskuntien väestönkasvuun on niiden tarjoamat houkuttelevat asuinpaikat suuren työpaikkakeskukseen lähellä^[10].

Väestön ikääntyminen

Väestön ikääntyminen on globaali haaste. OECD-maiden vanhusväestö kasvoi yli puolitoista kertaa nopeammin kuin koko väestö vuosina 1995–2008. Vanhushuoltosuhde (yli 64-vuotiaiden suhde työikäiseen väestöön) kasvaa nopeasti kaikissa EU-maissa. EU:n tilastoviranomaisen Eurostatin ennusteen mukaan vanhushuoltosuhde lähes kaksinkertaistuu vuodesta 2010 vuoteen 2060. Suomi kuuluu vanhushuoltosuhteen osalta EU-maiden heikoimpaan kymmenikköön. Ennusteen mukaan tulevan puolen vuosisadan aikana kaikki Itä- ja Etelä-

Euroopan maat ohittavat Suomen ja kärsivät jatkossa heikoimmasta vanhushuoltosuhteesta.

Suomessa väestörakenteen oleellisimpia trendejä ovat suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtyminen, vanhusväestön kasvava osuus sekä työikäisten ja nuorten pienenevä osuus. Muutokset johtavat työvoimapulaan, josta selviämiseen tarvitaan maahanmuuttoa. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Suomen väkiluku jatkaa kasvuaan ja kuuden miljoonan raja ylittyy vuoden 2040 paikkeilla. Yli 65-vuotiaiden osuuden väestöstä arvioidaan nousevan nykyisestä noin 17 %:sta noin 27 %:iin vuoteen 2040 mennessä. Työikäisten (15–64-vuotiaiden) osuus väestöstä pienenee nykyisestä noin 66 %:sta noin 58 %:iin vuoteen 2040 mennessä. Väestöllinen huoltosuhde heikkenee myös. Se oli noin 50 % vuoden 2008 lopussa, ja sen ennustetaan olevan noin 71 % vuonna 2026. Yli 75-vuotiaiden osuus väestöstä kaksinkertaistuu 30 vuodessa 8 %:sta 16 %:iin aiheuttaen suuren tarpeen palvelurakenteen ja -prosessien uudistamiselle. Hoivapalvelujen tarve kasvaa voimakkaasti, ja uusille terveydenhuollon innovaatioille on suuri tilaus. Aktiivisten eläkeikäisten kasvava määrä lisää palvelujen ja toiminnan tarvetta kolmannella sektorilla. Esimerkiksi vapaa-ajan ja kulttuuripalvelujen kysyntä kasvaa, ja tästä hyöttyvät eritoten ne seudut, jotka pystyvät tarjoamaan näitä palveluja ja ottamaan huomioon ikääntyneiden tarpeet. Vaasan seudulla tilastot osoittavat, että useimmat seniorit jäävät seudulle eli he ovat merkittävä ja kasvava paikallinen kuluttajaryhmä^[11].

Hyvinvointi

Koska OECD-maiden väestöstä enemmistöllä ja suurella joukolla ihmisiä aikaisemmissa kehitysmaissa olot paranevat, myös hyvinvointi on megatrendi. Taloudellinen kasvu tulee johtamaan muuttuneeseen uudentyyppisten tuotteiden kysyntään, minkä seurauksena toimialarakenne uudistuu. Lisääntynyt hyvinvointi muuttaa perinteisten tuotteiden esimerkiksi ruoan kulutusta, sillä kuluttajat keskittyvät yhä enemmän terveyteen, laatuun ja eettisyyteen, alkuperään, eläinsuojeluun ym. Myös aineettomampia asioita, kuten viihdettä ja erilaisia kokemuksia, kysytään yhä enemmän. Näin ollen suuri osuus tulevaisuuden tavaroiden arvosta ei tule olemaan tuotantokustannuksissa, vaan tuotteen taustalla olevassa osaamisessa, eli tuote- ja materiaalikehittelyssä, markkinoinnissa, eettisyydessä, jake-lussa jne., mikä vaatii yrityksiltä yhä enemmän joustavuutta, muutossuuntautuneisuutta ja innovatiivisuutta. ^[12]



2.2 Megatrendit ja niiden vaikutukset Vaasan seutuun

Seuraavassa on esimerkkejä suoraan Vaasan seutuun vaikuttavista trendeistä:

Globalisaatio ja kaupallistuminen

- Ideat levittäytyvät maailmanlaajuisesti ja lisäävät osaamista mutta ne myös jakautuvat ja heikentyvät nopeammin.
- On entistä tärkeämpää, että yritysten tutkimus ja tuotekehitys pysyy seudulla.
- Yritysten ja tutkimuslaitosten yhteistyö tiivistyy.
- Monikansallisuus lisääntyy.
- Palvelualan työtä teetetään eri maissa kuin missä kuluttajat ovat, esim. teknistä puhelintukea tarjoavat yritykset voivat palkata työntekijän vastaamaan toisesta maasta soittavalle asiakkaalle [esim. Vaasassa toimivat pankkien contact centerit sekä Ruotsiin puhelimitse annettava terveysneuvonta].
- Kansainvälisyys ja globalisaatio lisäävät ihmisten ja yritysten hakeutumista ulkomaille. Alueen monikulttuurisuus ja nimekkäät kansainväliset yritykset lisäävät mahdollisuuksia saada kansainvälisiä yrityksiä etabloitumaan alueelle.

Digitalisointi

Energiaklusterin toimijat ja yliopistot tarvitsevat uusia innovaatioalustoja sekä testiympäristöjä. Alla esimerkkejä kehitteillä olevista alustoista:

- Vaasan seudun energia-alan toimijat ABB, Vaasan Sähkö-konserni, Anvia ja Vaasan yliopisto ryhtyvät testaamaan ja pilo-

toimaan älykkään sähköverkon teknologiaa Sundomin kylässä. Maailmanlaajuisestikin ainutlaatuisen älyverkkopilotin tavoitteena on parantaa sähkönjakelun luotettavuutta sekä luoda edellytykset tuuli- ja aurinkovoiman hyödyntämiselle alueen kotitalouksissa.

- Vaasassa on DEMVE-hankkeen puitteissa rakennettu Vaasan yliopiston, Vaasan ammattikorkeakoulun ja Yrkeshögskolan Novian yhteiseen tutkimuskeskus Technobothniaan uusi, ainutlaatuinen IEC 61850 -standardiin perustuva sähkötekniikan laboratorioympäristö, jossa testataan sähköverkkojen älykkäitä suojaus- ja ohjauslaitteita. Rakennettavaan laboratorioon kerätään eri toimittajien suojauslaitteistoja ja siellä tutkitaan niiden välistä ja erityisesti maailmanlaajuisen tietoliikennestandardin mukaista kommunikointia. Hankkeen aikana kehitettäviä ja pilotoitavia koulutuskokonaisuuksia jatketaan hankkeen jälkeen Vaasan energiainstituutin (VEI) palvelutoimintana.

- Lääketieteessä on edessä suuri murros, kun digitalisointia ja teknologiakehitystä aletaan hyödyntää laajasti terveydenhuollossa. Esimerkiksi mobiiliratkaisuja ja sähköisiä palveluja voidaan seudulla ottaa käyttöön täysin uusilla tavoilla.

Ilmastonmuutos ja Cleantech

- Vaasan seutu on avainasemassa nostaessamme Suomea cleantechin kärkimaaksi hallituksemme tavoitteiden mukaisesti. Vaasassa on jo tänä päivänä Pohjoismaiden suurin energiateknologian keskittymä, joka työllistää 11 000 hen-



keä. Vaasan tavoitteena on lisätä työpaikkojen määrää huomattavasti vuoteen 2020 mennessä, mikä olisi merkittävä osa koko Suomen cleantech-tavoitteesta. Noin 80 prosenttia energiaklusterin tuotteista ja palveluista menee vientiin. Energiaklusterin määrätietoisen kehittämisen myötä Vaasalla on kaikki laajenemismahdollisuudet globaalia kysyntää ajatellen.

- Pohjanmaan energiaomavaraisuuden tavoitteiden [Pohjanmaan energiastategia] mukaan Pohjanmaalla tehdään energisesti yhteistyötä sekä rohkeita ja pitkäjänteisiä päätöksiä. Yhdyskunnillamme on kestävä rakenne ja hyvät elinympäristöt kasvaville asukasmäärille. Lisäksi maakuntamme on energiaomavarainen, ja kaikki energia tuotetaan uusiutuvista energialähteistä. Myös lähiruoka-, energia-, cleantech- ja jätteidenkäsittelyosaamistamme hyödynnetään sekä kansainvälisesti että kansallisesti.

Biotalous

- Pohjanmaalla ja varsinkin Vaasan seudulla on hyvät mahdollisuudet aluelähtöisesti kehittää uusiutuvien ja hajautettujen energiamuotojen tuotantoa ja käyttöä. Tavoitteena on uusiutuvan energian ja bioenergian käytön lisääminen hyödyntämällä paikallisia energiavaroja, energiaomavaraisuuden lisääminen ja energiatehokkuuden parantaminen. Koska Vaasan seutu on muun muassa bioenergian edelläkävijä, bioenergialla on suuri merkitys seudun talouteen. Myös metsäenergian ja metsävarojen hyödyntäminen on alueelle ja alueen yrittäjille tärkeää.^[13]
- Seudulla on useita kymmeniä hakelämpökeskuksia, jotka toimittavat lämpöä julkisiin rakennuksiin ja teollisuuskiinteistöihin [Suomen metsäkeskus, Rannikon metsäohjelma 2012–2015]. Tämä vähentää merkittävästi fossiilisten polttoaineiden

käyttöä, nostaa metsänhoidon tasoa ja metsien tuottavuutta sekä luo suuren määrän paikallisia työtilaisuuksia ja verotuloja.

- Pohjanmaan alue on merkittävä ja vahva maatalouden, puutarhatuotannon, metsätalouden, turkistuotannon ja kalastuksen alue, jossa biotalouden laajempi hyödyntäminen ja mahdollisuuksien kartoittaminen avaisi uusia mahdollisuuksia maatalousalan yrittäjille sekä tekisi uusien ja uudenlaisten työpaikkojen luomisen maaseudulle mahdolliseksi.

Kaupungistuminen

- Vaasan seutu on onnistunut merkittävästi kasvattamaan väkilukuaan 2000-luvulla ja kuuluu parhaiten menestyviin kaupunkiseutuihin kaikilla mittareilla mitaten.
- Monipuolisen asuntotuotannon ja palvelujen kysyntä kasvaa.

Väestön ikääntyminen

- Vaasan seudun huoltosuhde kuuluu maan alhaisimpiin, ja Tilastokeskuksen ennusteen mukaan se heikkenee tulevaisuudessa vähemmän kuin muualla. Tärkein syy on, että seutu on onnistunut houkuttelemaan paljon nuoria. Kehityksen ennustetaan myös jatkuvan, mikä vaikuttaa myönteisesti huoltosuhteeseen.



3. VAASAN SEUDUN ELINVOIMAN NYKYTILANNE

Seuraavaksi kuvataan Vaasan seudun nykytilannetta keskeisimpien tilastoidikaattoreiden mukaan. Ne ovat elinvoimaisuus ja kilpailukyky, väestö- ja työpaikkakehitys sekä innovaatiokyky. Työpaikkakehityksen kuvauksessa pääpaino on yksityisen sektorin työpaikoissa. Kaikissa tilastoissa on käytetty uusinta käytettävissä olevaa tietoa. Jotta kehityksen suunta ilmenisi mahdollisimman hyvin, pyrkimyksenä on ollut koko 2000-luvun kehityksen kuvaaminen. Kaikkien tilastojen osalta koko 2000-luvun tiedot eivät kuitenkaan ole saatavilla ja tästä syystä osa tiedoista kuvaa kehitystä esim. vuodesta 2005

lähtien. Tilastoissa on käytetty kaupunkiseutu- tai työssäkäyntialuejakoa aina kun on ollut mahdollista. Kaikkien tilastojen osalta tämä aluejako ei ole olemassa, ja siksi osa tilastoista on seutukunta- tai kaupunkitasolla. Tilasto-osuuden jälkeen siirrytään kuvauksiin infrastruktuurista ja logistiikasta, maankäytöstä ja maapolitiikasta, koulutuksesta ja tutkimuksesta sekä energiakesittymän kehittämisestä, kasvusopimuksesta ja INKA-ohjelmasta sekä tulevasta AIKO-ohjelmasta. Luvun lopussa kuvataan seudun innovaatiojärjestelmää sekä elinkeino- ja aluekehitystoiminnan tämänhetkistä organisointia.



3.1 Elinvoimaisuus ja kilpailukyky

Vaasan seutu ja Vaasan kaupunki kuuluvat maan elinvoimaisimpiin ja kilpailukykyisimpiin. Vaasan seutukunta^[14] on noussut ykköseksi Suomen seutukuntien kilpailukykyyn tarkastelussa^[15]. Tarkastelu koskee vuotta 2013 ja sen on laatinut Turun yliopiston kauppakorkeakoulun Porin yksikkö. Vaasan seudun vahvuuksia ovat innovatiivisuus, työn tuottavuus, työllisyysaste ja koulutustaso. Mittariston muodostivat kuusi tekijää: työn tuottavuus, työllisyysaste, innovatiivisuus, koulutustaso, yritysdynamiikka sekä teollisuusvaltaisuus. Suomen seutukuntien kilpailukykyä on seurattu Turun kauppakorkeakoulun Porin yksikössä koko 2000-luvun ajan.

Valtiotieteen tohtori Timo Aro on tarkastellut Suomen 26 suurimman kaupungin absoluuttista ja suhteellista elinvoimaa 5 teeman ja 40 muuttujan avulla vuosina 2005–2013^[16]. Absoluuttisessa elinvoimassa Espoo, Vantaa ja Helsinki sijoituivat ensimmäisille sijoille, kun Vaasa sijoittui neljännelle sijalle. Hyvä sijoitus absoluuttisessa elinvoimassa perustuu pitkäaikaiseen myönteiseen kehitykseen erityisesti aluetalouden, työpaikkakehityksen, osaamisen ja vetovoiman osalta.

Suhteellinen elinvoima taas osoittaa, mitkä kaupungit ovat eniten kysyneet parantamaan asemaansa ja kilpailukykyään. Parhaimmilla sijoilla ovat Seinäjoki, Vaasa ja Kokkola. Kun Vaasan erinomaiset sijoitukset absoluuttisessa ja suhteellisessa elinvoimassa lasketaan yhteen, kaupunki on Suomen elinvoimaisin.



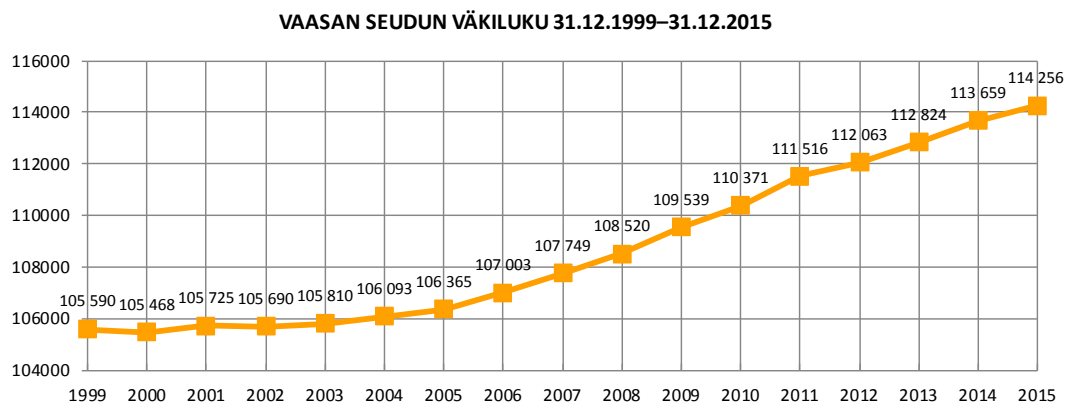
Vaasan seudun vahvuuksia ovat innovatiivisuus, työn tuottavuus, työllisyysaste ja koulutustaso.

Aro on myös tarkastellut Suomen suurten kaupunkiseutujen elinvoimaa ja kilpailukykyä vuosina 2000–2012. Tässäkin tutkimuksessa hän hyödynsi laajaa mittaristoa. Tarkastelu osoitti, että Vaasan seutukunta on koko maan toiseksi kilpailukykyisin. Tutkimus osoitti myös, että Vaasan seutukunta on onnistunut merkittävästi kohentamaan asemaansa 2000-luvun alkuun verrattuna.

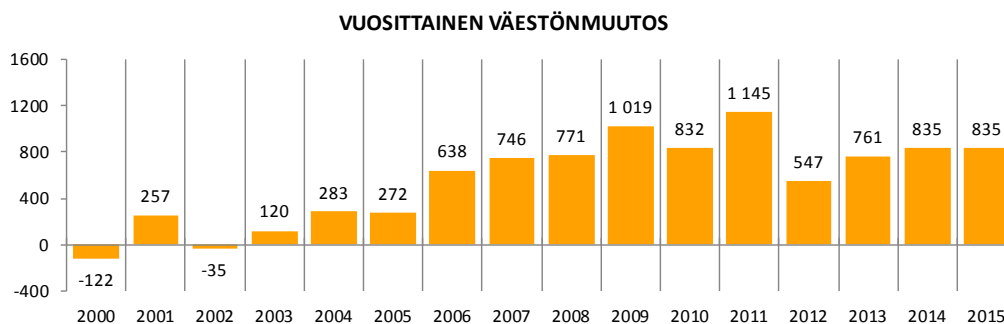
3.2 Väestökehitys

Vaasan seudun väkiluku kasvoi 8 666 asukkaalla 31.12.1999–31.12.2015. Seutu kasvaa kuudenneksi nopeimmin Suomen 37 työssäkäyntialueen^[17] joukossa (2005–2015), ja kokoluokassaan seudun väkiluvun kasvu on suurin. Seutu on maan 10. suurin työssäkäyntialue 114 256 asukkaallaan. Seudun väestönkasvu on kiihtynyt merkittävästi 2000-luvun alkuvuo-

sista. Väestökehitys on hyvin erilainen seudun eri kunnissa. 2000-luvulla seudun väestönkasvu on keskittynyt Vaasaan (+6 155), Mustasaareen (+2 781) ja Laihialle (+641). Seudun muissa kunnissa väkiluku on vähentynyt; Korsnäs [-65], Maalahti [-116], Vöyri [-308] ja Isokyrö [-422].

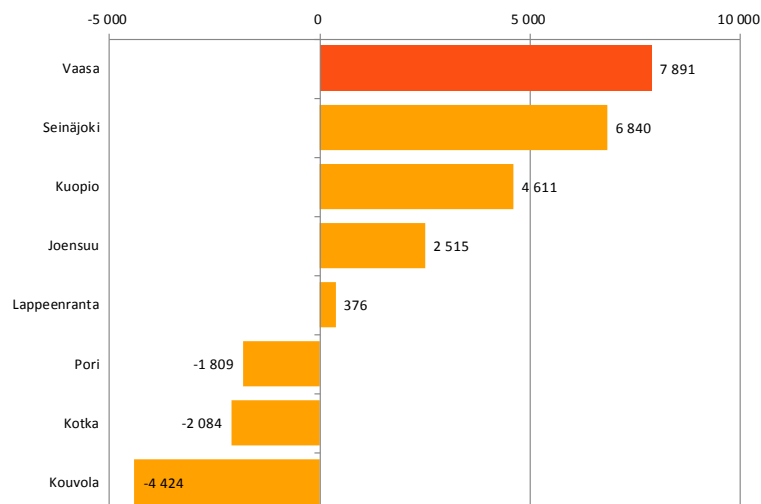


KUVA 2. Vaasan seudun väkiluvun kehitys 2000-luvulla.



LÄHDE: TILASTOKESKUS

**VÄESTÖNMUUTOS 80 000–180 000 ASUKKAAN TYÖSSÄKÄYNTIALUEILLA
31.12.2005–31.12.2015**



LÄHDE: TILASTOKESKUS

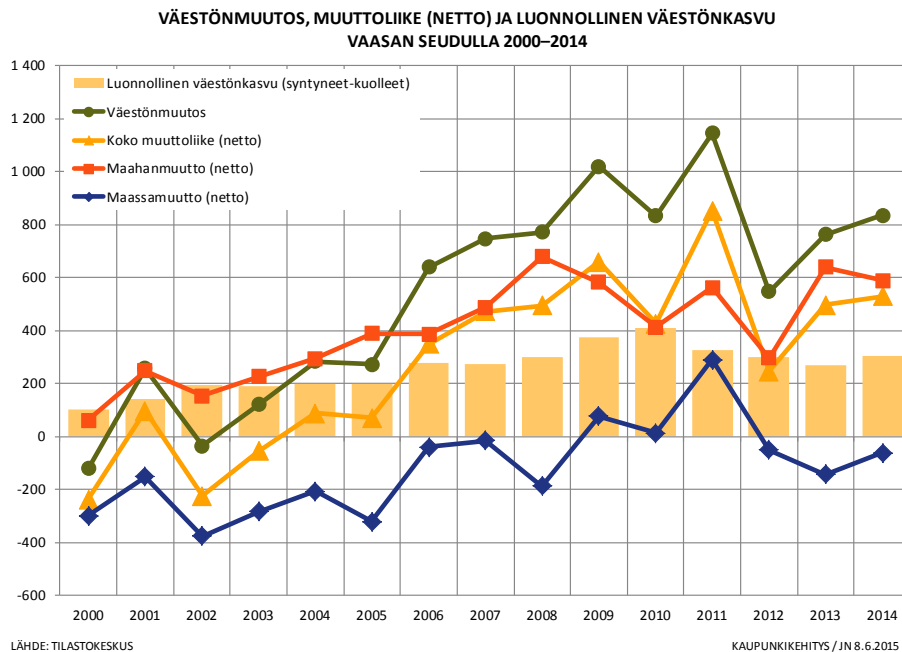
KUVA 3. Väestönmuutos 80 000–180 000 asukkaan työssäkäyntialueilla 2005–2015.

Muuttoliike ja luonnollinen väestönkasvu

Vaasan seudun väestönkasvu perustuu erityisesti maahanmuuttoon ja syntyvyyteen, jotka molemmat ovat kasvaneet tuntuvasti 2000-luvun alkuvuosien verrattuna. Viime vuosien väestönkasvu (noin +860 asukasta/vuosi 2009–2014) jakautuu seuraavasti:

- ▶ maahanmuutto^[18], nettomuuttovoitto keskimäärin noin +510 asukasta vuodessa
- ▶ maassamuutto, nettomuuttovoitto keskimäärin noin +20 asukasta vuodessa
- ▶ luonnollinen väestönkasvu (syntyneet - kuolleet), keskimäärin noin +330 asukasta vuodessa

Maassamuutossa seudulla on parantamisen varaa, vaikka siinäkin on tapahtunut merkittävä muutos parempaan. Vuosina 2009–2014 maassamuutossa tuli keskimäärin 20 asukkaan vuosittainen muuttovoitto, kun seutu menetti noin 270 asukasta vuodessa vuosina 2000–2005 (yhteensä noin -1 600 asukasta). Muutosta parempaan selittää erityisesti seudun voimakas työpaikkojen määrän kasvu. Työpaikat houkuttelevat osaavaa työvoimaa. Samanaikaisesti seutu on onnistunut houkuttelemaan huomattavasti enemmän ulkomaista työvoimaa kuin useimmat muut vastaavankokoiset seudut. Tämä on tapahtunut pääosin seudun kansainvälisten yritysten, korkeakoulujen ja monikulttuurisuuden ansiosta. Kotimaisittain kaksikielinen työvoima houkuttelee mm. contact centerit ja muita palveluyrityksiä.



KUVA 4. Väestönmuutos, muuttoliike ja luonnollinen väestönkasvu (syntyneet-kuolleet) Vaasan seudulla 2000-luvulla.

Paluumuuttajien ja uusien muuttajien houkuttelu

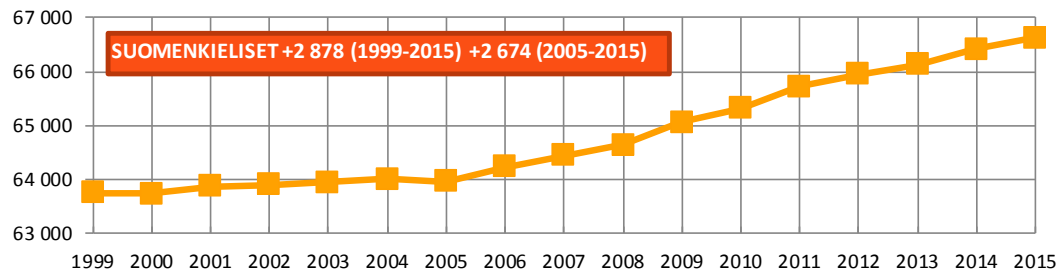
Seinäjoen ja Vaasan seutukuntien muuttoliikettä koskeessa tutkimuksessa^[19] paluumuuttajat todettiin merkittäväksi muuttajaryhmäksi, sillä juurille paluu on tärkeä muuton motiivi. On paljon helpompaa houkutella alueen ennestään tuntevaa muuttamaan kuin sellaista henkilöä, jolle alue on tuntematon. Tutkimuksen kyselyn tulosten mukaan lähes puolet muuttajista oli paluumuuttajia. He tulevat myös jäädäkseen. Paluumuuttajat ovat useimmiten nuoria perheen perustamisiässä olevia. Heidän ensisijaiset muuttomotiivinsa ovat työ, asuminen ja lasten kasvuympäristö. Lisäksi ilmeni, että ruotsinkieliset muuttavat todennäköisemmin takaisin Vaasan seutukuntaan, koska heille maakunta-identiteetti ja juuret tuntuvat olevan erityisen tärkeitä. Uudismuuttajien houkuttelu on myös tärkeää, joskin haasteellisempaa. Keinoja siihen ovat erityisesti tiedotus ja markkinointi, joiden avulla voidaan parantaa imagoa ja lisätä alueeseen liitettäviä positiivisia mielikuvia. Tutkimus koski vain maassamuuttoa.

Väestökehitys kielen mukaan

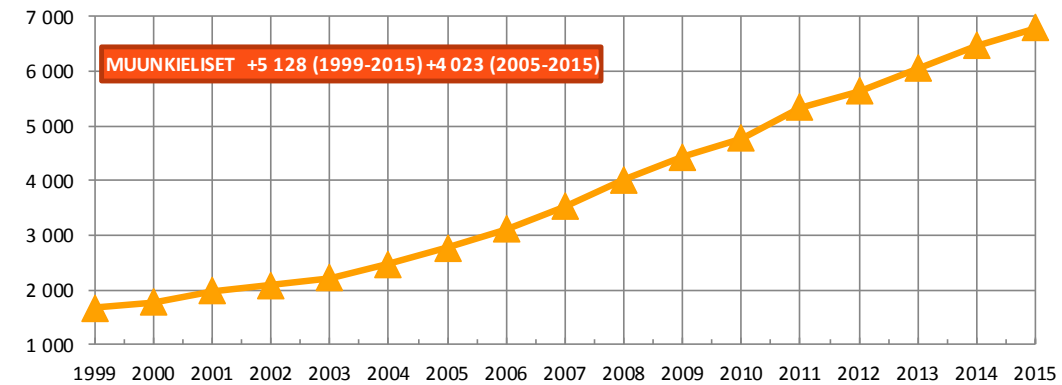
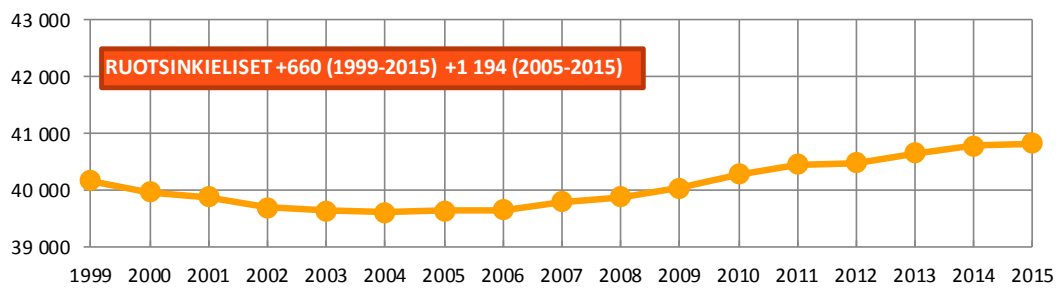
Kaikki kieliryhmät ovat kasvussa Vaasan seudulla. Muunkielisten määrä on kasvanut voimakkaasti koko 2000-luvun. Heidän määränsä kasvoi 4 023 henkilöllä vuosina 2005–2015 [51 % seudun väestönkasvusta]. Suomenkielisten määrä kasvoi maltillisesti vuosina 2000–2005, mutta vuodesta 2005 heidän määränsä on kasvanut 2 674 henkilöllä [34 % seudun väestönkasvusta]. Ruotsinkielisten määrä väheni 2000-luvun alkuvuosina mutta alkoi kasvamaan vuodesta 2005 ja on sittemmin kasvanut 1 194 henkilöllä [15 % seudun väestönkasvusta]. Vaasan seudun väkiluku [114 256] kielen mukaan 31.12.2015:

- ▶ 66 630 suomenkielistä [58,3 %]
- ▶ 40 830 ruotsinkielistä [35,7 %]
- ▶ 6 796 muunkielistä [5,9 %]



VÄESTÖNMUUTOS KIELEN MUKAAN VAASAN SEUDULLA 31.12.1999–31.12.2015


KUVA 5. Väestönmuutos kielen mukaan Vaasan seudulla 2000-luvulla.



LÄHDE: TILASTOKESKUS

KAUPUNKIKEHITYS / TS 5.4.2016

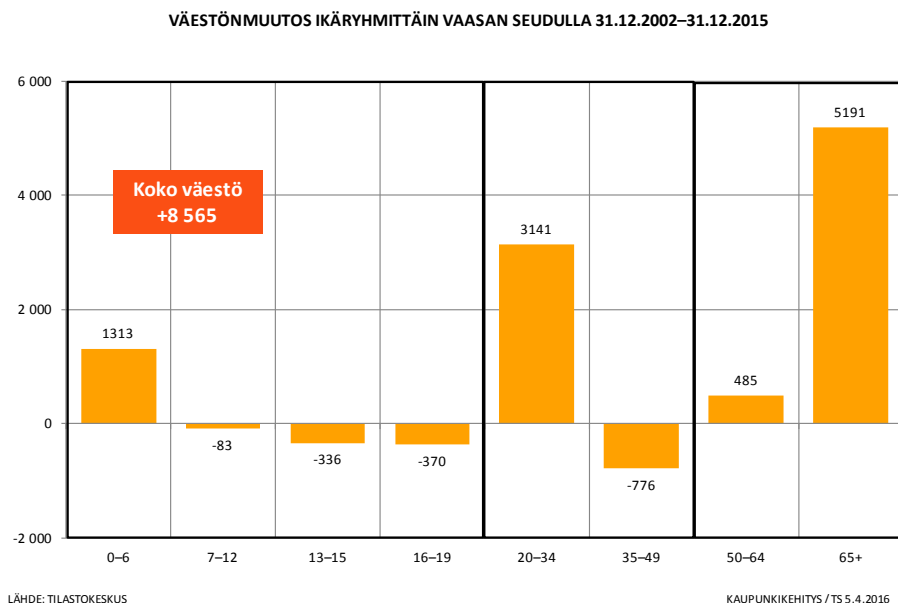
Vaasan seutu kuuluu maan kansainvälisimpiin työssäkäyntialueisiin. Ulkomaan kansalaisia on 6. eniten väestöstä [5 379 henkilöä 31.12.2015]. Ulkomaan kansalaisten väestöosuus on 4,7 %, eli noin prosenttiyksikön alhaisempi kuin muunkielisten väestöosuus. Ulkomaan kansalaisia on lähes yhtä paljon kuin Oulun seudulla, joka on väestöltään noin kolme kertaa suurempi. Vaasan seudun ulkomaan kansalaiset edustavat noin 120 kansallisuutta ja seudulla puhutaan noin 100 eri kieltä.

Vaasan kolmen suurimman yrityksen paikallisissa yksiköissä työskentelee yhteensä noin 200 ulkomaan kansalaista. Seudun kansainvälisyys edistää paikallisten yritysten liiketoimintaa ja helpottaa sekä uusien kotimaisten vientihakuisten että ulkomaisten yritysten etabloitumista seudulle. Kansainvälisen ilmapiirin syntymistä ovat edistäneet paitsi vientipainotteinen elinkeinoelämä myös oppilaitokset, joissa on runsaasti ulkomaisia opiskelijoita. Englanninkieliset päiväkotiryhmät, kielikylpyopetus päiväkodeissa ja perusopetuksessa, kansainväliseen ylioppilastutkintoon valmistava englanninkielinen IB-lukio sekä

korkeakoulujen ja yliopistojen vieraskieliset opetusohjelmat ovat käytännön kansainvälisyyskasvatusta parhaimmillaan.

Väestökehitys ikäryhmittäin

Ikäryhmittäinen tarkastelu seudun väestökehityksestä vuosina 2002–2015 paljastaa, että kasvu on ollut suurin 65+ -vuotiaiden (+5 191) ja 20–34-vuotiaiden ikäryhmässä (+3 141). Myös 0–6-vuotiaiden (+1 313) ja 50–64-vuotiaiden (+485) määrä on kasvanut. Muut ikäryhmät [7–19- ja 35–49-vuotiaat] ovat pienentyneet. 7–19-vuotiaiden määrässä tulee kuitenkin tapahtumaan kasvua tulevina vuosina, kun 0–6-vuotiaat varttuvat. Myös 35–49-vuotiaiden määrä tulee kasvamaan 20–34-vuotiaiden vanhetessa. Nuorten aikuisten määrän kasvu on erittäin myönteinen asia seudun työvoimatarpeen kannalta. Se näkyy myös vauvabuumina. 0-vuotiaita oli keskimäärin 1 319 vuodessa vuosina 2008–2015, kun niitä oli keskimäärin 1 160 vuodessa vuosina 2000–2005. 0-vuotiaita oli 1 256 vuonna 2015.



KUVA 6. Toteutunut väestönmuutos ikäryhmittäin Vaasan seudulla 2002–2015.

Väestöennusteet

Seudun taloudellisella kehityksellä on suurin vaikutus tulevaan väestökehitykseen. Viime vuosien hyvä kehitys on näkynyt voimakkaana väestönkasvuna. Mikäli seudun nykyinen väestönkasvu (noin 810 asukasta vuodessa) jatkuu yhtä voimakkaana, asukasmäärä kasvaa noin 4 000 asukkaalla vuoteen 2020 mennessä, noin 12 000 asukkaalla vuoteen 2030 mennessä ja noin 20 000 asukkaalla vuoteen 2040 mennessä. Seudun rakennemallityössä, joka laadittiin vuosien 2012–2014 aikana, asetettiin

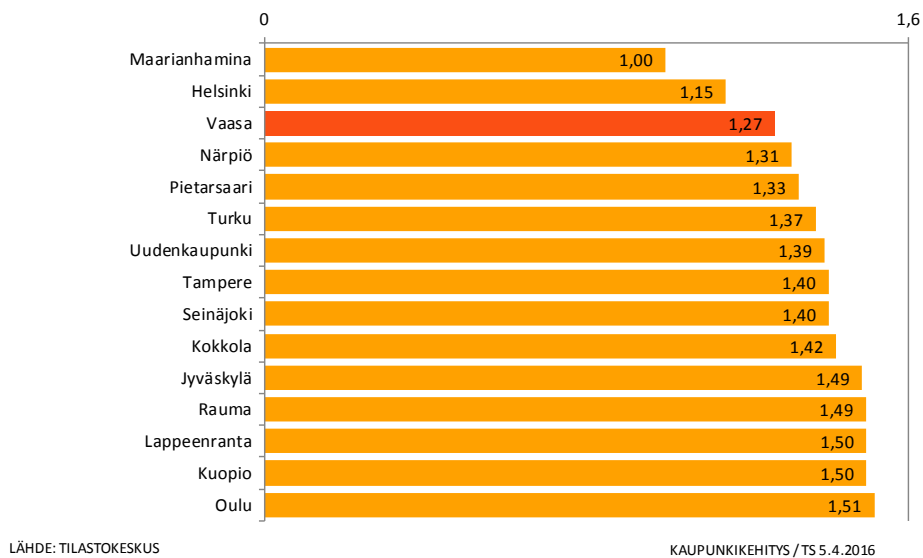
kunnianhimoisempi väestötavoite; 30 000–50 000 asukasta vuoteen 2040 mennessä. Tavoite tarkoittaa noin +1 000–1 800 uutta asukasta/vuosi. Näin suuren väestönkasvun toteutuminen edellyttää seudun työpaikkakehityksen merkittävää voimistumista.

Taloudellinen huoltosuhde

Vaasan seudulla oli 3. edullisin taloudellinen huoltosuhde maan 37 työssäkäyntialueen joukossa vuonna 2014. Se on edullisempi vain Helsingin ja Maarianhaminan työssäkäyntialueilla. Taloudellinen huoltosuhde on edullinen myös kaikilla Vaasan naapurialueilla, eli Närpiön, Pietarsaaren, Seinäjoen

ja Kokkolan työssäkäyntialueilla. Taloudellinen huoltosuhde osoittaa, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa (eli 0-14-vuotiaita, opiskelijoita, varusmiehiä ja eläkeläisiä) ja työttöä on yhtä työllistä kohti. Vaasan seudulla on yhtä työllistä kohden 1,27 työelämän ulkopuolella olevaa.

15 EDULLISIMMAN TALOUDELLISEN HUOLTOSUHTEN TYÖSSÄKÄYNTIALUETTA 2014

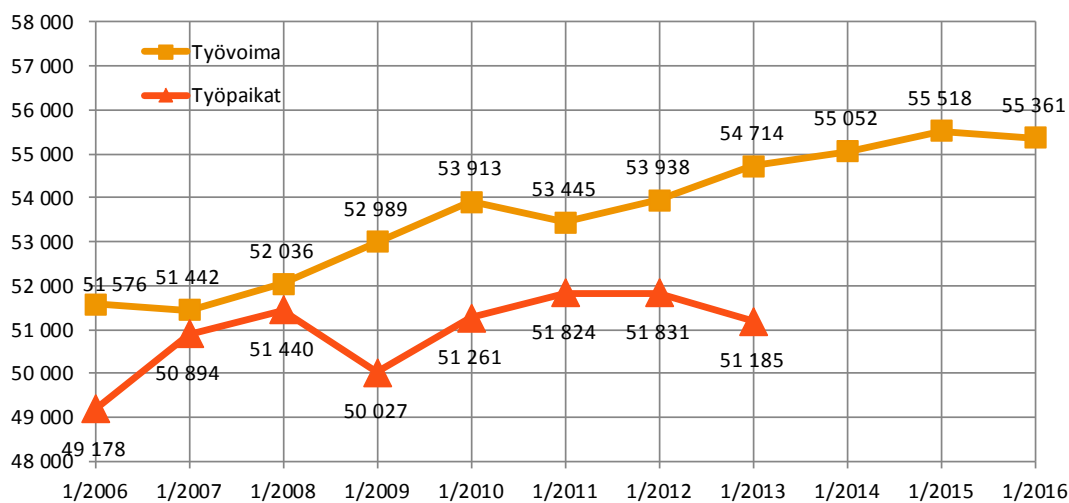


KUVA 7. Viidentoista edullisimman taloudellisen huoltosuhteen työssäkäyntialuetta 2014.

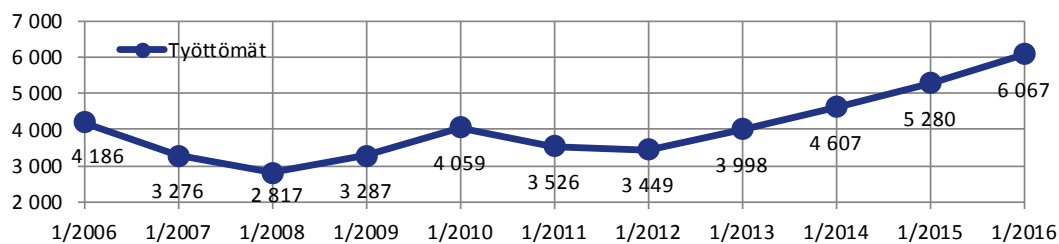
Työvoiman saatavuus

Erityisesti osaavan työvoiman saatavuus heikkenee lähitulevaisuudessa koko Suomessa. Sen seurauksena alueiden välinen kilpailu osaavasta työvoimasta kiristyy. Ne seudut, jotka pystyvät houkuttelemaan varsinkin nuoria osaajia, ovat voittajia. Seudun korkeakouluilla ja elinkeinoelämällä on suurin merkitys tässä. Olennaisinta on laaja tarjonta houkuttelevia työ- ja opiskelupaikkoja. Seudun koolla on tässä erittäin suuri merkitys. Suuremmilla seuduilla on laajempi kirjo opiskelupaikkoja ja eri alojen työpaikkoja. Usealla seudulla maahanmuuttajat ovat tärkeässä osassa osaavan työvoiman turvaamisessa. Suomessa kaupunkiseudut ovat onnistuneet houkuttelemaan maahanmuuttajia vaihtelevalla menestyksellä.

Vaasan seudun työvoima kasvoi 3 785 henkilöllä vuosina 2006–2015 [7,3 %], kun työpaikkojen määrä kasvoi 2 007:lla [4,1 %] vuosina 2006–2013. Uuden työvoiman suureen tarpeeseen nähden seudun kehitys on ollut hyvä. Pohjanmaan ELY-keskuksen laskelmien^[20] mukaan työvoimasta^[21] poistuu noin 3 100 henkilöä Vaasan kaupungissa ja noin 4 700 henkilöä Vaasan seutukunnassa^[22] vuosina 2013–2017. Suurin syy on eläköityminen. Työttömien määrä kasvoi 1 881:lla [44,9 %] Vaasan seudulla 1/2006–1/2016. Tästä huolimatta seudun työttömyysaste kuuluu edelleen maan alhaisimpiin. Seudun työttömyysaste oli keskimäärin 9,4 % vuonna 2015.


TYÖVOIMA, TYÖPAIKAT JA TYÖTTÖMÄT VAASAN SEUDULLA 2006–2016


KUVA 8. Työvoima, työpaikat ja työttömät Vaasan seudulla 2006–2016. Viimeisin työttömyystieto on 1/2016, viimeisin työvoimatieto 1/2016 ja viimeisin työpaikkatieto 1/2013.



LÄHDE: TEM, TOIMIALA ONLINE & TILASTOKESKUS

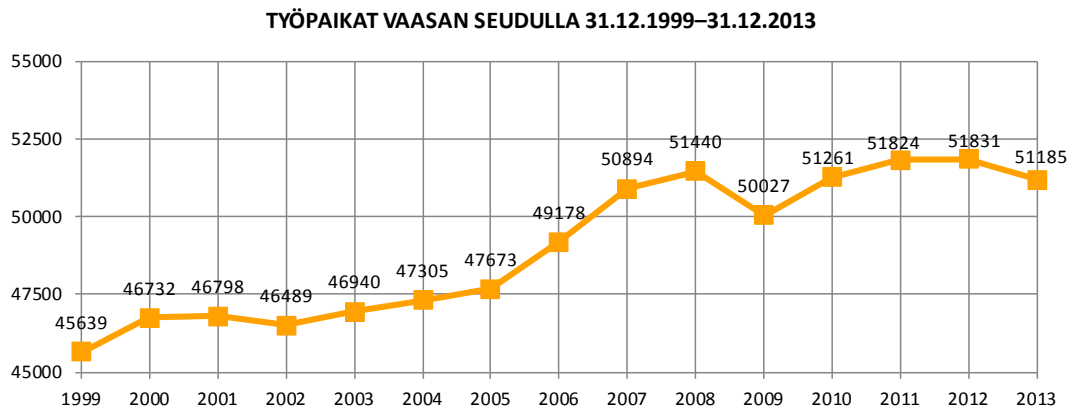
KAUPUNKIKEHITYS / TS 5.4.2016

3.3 Työpaikkakehitys

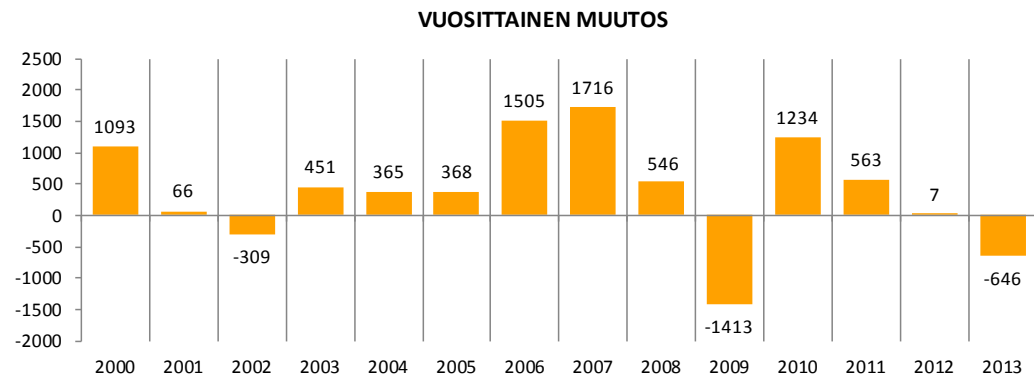
Työpaikkakehitys 2000-luvulla

Vaasan seudun työpaikkakehitys on ollut hyvin suotuisa 2000-luvulla. Työpaikkojen määrä kasvoi 5 546:lla vuosina 2000–2013. Vaasan lisäksi merkittävää kasvua oli Mustasaarella (+703). Seudulla oli 51 185 työpaikkaa vuoden

2013 lopussa ja Vaasan osuus niistä oli 74 % [37 837 työpaikkaa]. Pitkän aikavälin kehitystä ajatellen on tärkeää, että uusia työpaikkoja syntyy myös Vaasan muihin naapurikuntiin.



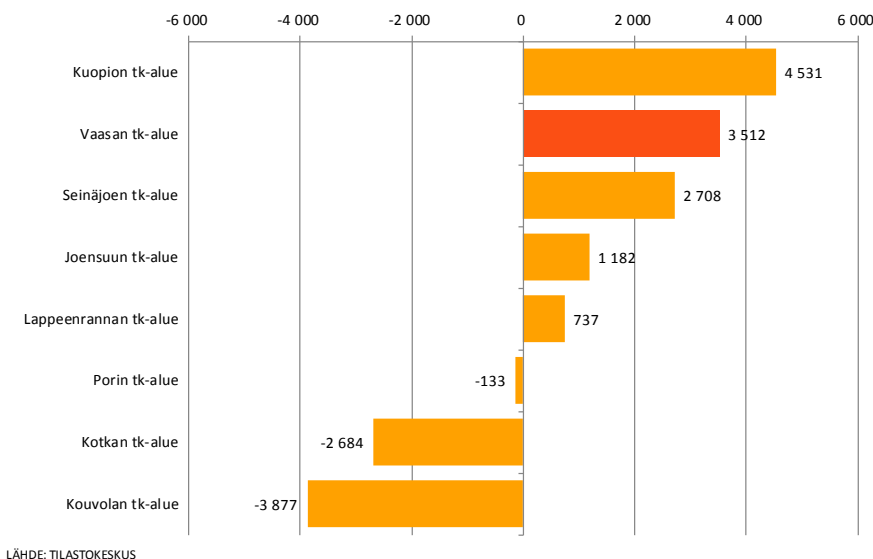
KUVA 9. Työpaikkakehitys Vaasan seudulla 2000-luvulla.



LÄHDE: TILASTOKESKUS

Työpaikkakehityksessä Vaasan seutu pärjää loistavasti maamme muihin työssäkäyntialueisiin verrattuna. Seudun työpaikkojen määrän kasvu oli 7. suurin maamme 37 työssä-

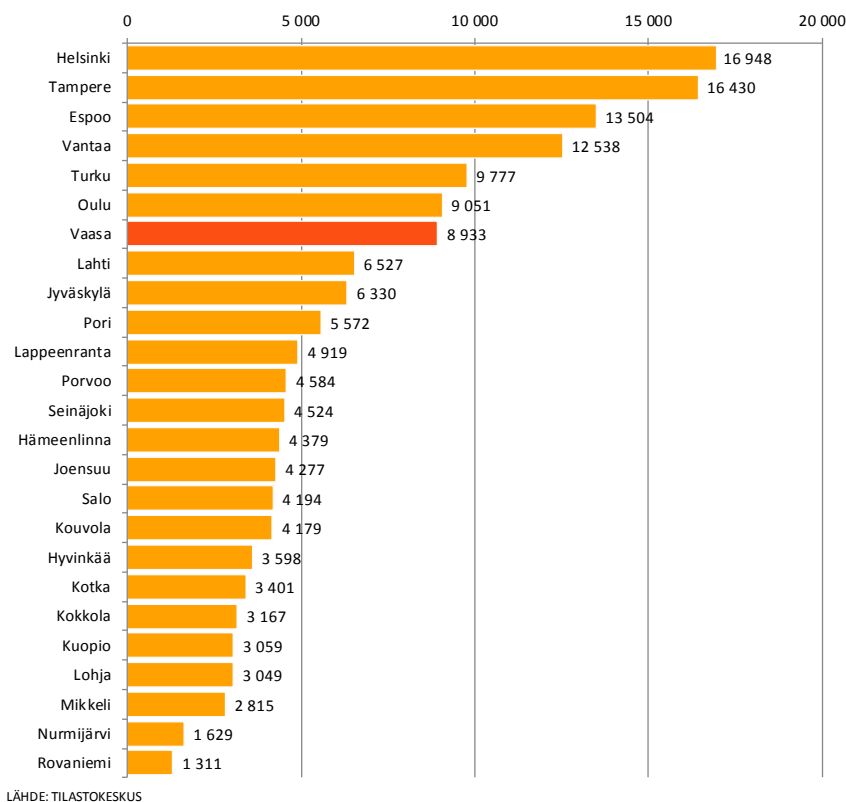
käyntialueen joukossa vuosina 2005–2013. Saman kokoluokan työssäkäyntialueiden joukossa Vaasan seudun työpaikkojen määrän kasvu oli 2. suurin.

**TYÖPAIKKOJEN MÄÄRÄN MUUTOS 80 000–160 000 ASUKKAAN TYÖSSÄKÄYNTIALUEILLA
31.12.2005–31.12.2013**


KUVA 10. Työpaikkojen määrän muutos 80 000–160 000 asukkaan työssäkäyntialueilla 2005–2013.

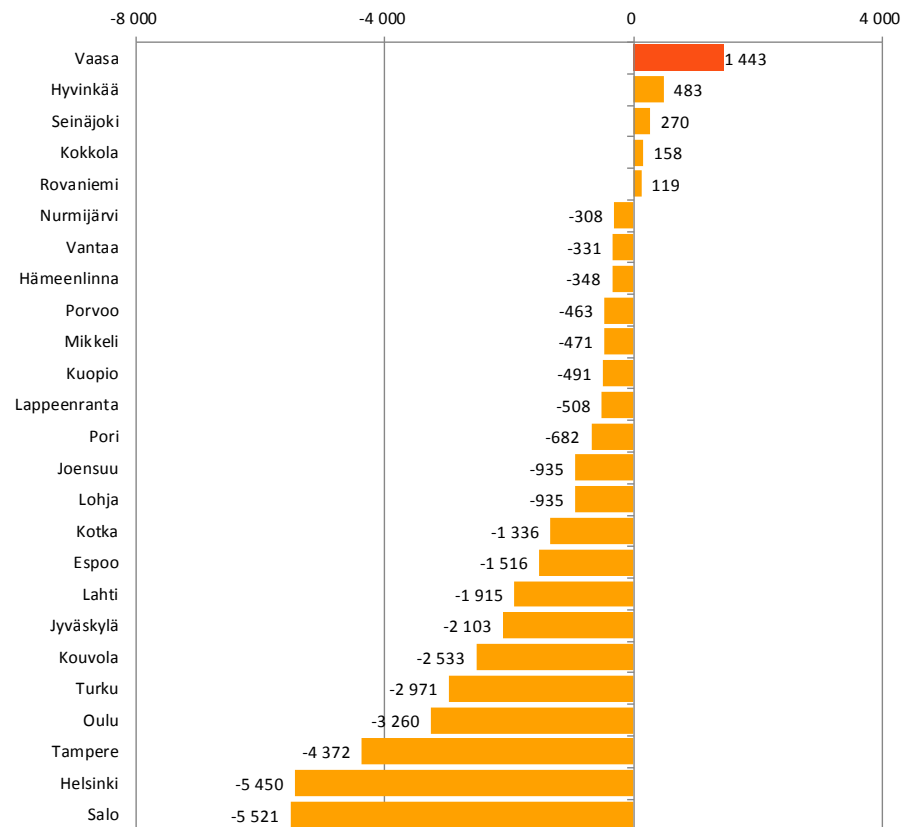
Vaasan kaupungissa on 7. eniten teollisuustyöpaikkoja, vaikka kaupunki on väestöltään 15. suurin. Kaupungin teollisuustyöpaikkojen määrän kasvu oli ylivoimaisesti suurin

25 suurimman kaupungin joukossa vuosina 2006–2013. Teollisuustyöpaikkojen määrä väheni useimmissa kaupungeissa, kun taas Vaasassa niiden määrä kasvoi yli 1 400:lla.

**TEOLLISUUDEN HENKILÖSTÖ 2013
25 SUURINTA KAUPUNKIA**


KUVA 11. 25 suurimman kaupungin teollisuuden henkilöstö 2013 ja muutos 2006 – 2013.

**TEOLLISUUDEN HENKILÖSTÖN MUUTOS 2006–2013
25 SUURINTA KAUPUNKIA**



LÄHDE: TILASTOKESKUS

Yrityskannan kehitys

Yrityskanta on tasaisessa kasvussa Vaasan seudulla. Nettokasvu [aloittaneet – lopettaneet yritykset] oli 223 yritystä Q1/2013–Q2/2015. Seudun yritysanta on ollut kasvussa pidemmän ajan^[23]. Useimmat uudet yritykset ovat pienyrityksiä.

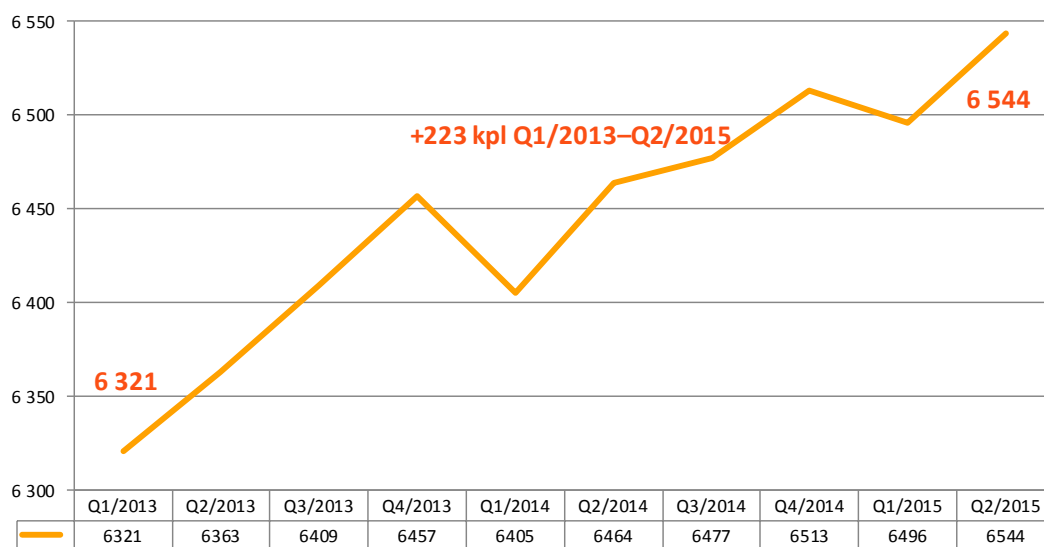
Timo Aron tutkimuksen^[24] mukaan yritysperustanta [aloittaneet – lopettaneet yritykset] kasvoi vain Vaasan [5,4 %] ja Kotkan [2,9 %] kaupungeissa vuosina 2010–2013 suhteessa aikaisempaan kehitykseen [2005–2009]. Yritysperustanta väheni 24 kaupungissa. Tutkimuksen kohdejoukko sisälsi kaikki suuret ja keskisuuret kaupungit sekä jokaisesta maakunnasta vähintään keskuskaupungin. Yhteensä kaupunkeja oli 26. Yritysperustanta suhteessa olemassa olevaan yritysantaan

oli vilkkainta Espoossa [30,3 promillea], Jyväskylässä [28,1 promillea] ja Oulussa [27,4 promillea] vuosina 2010–2013. Tässä Vaasa on 13. sijalla [20,0 promillea].

EK:n Kuntaranking 2015 -tutkimuksella^[25] selvitettiin, kuinka vetovoimaisia Suomen seutukunnat ovat yritysten sijaintipaikoina. Tutkimuksessa tarkasteltiin 25 seutukuntaa. Vaasan seutukunta sijoittui kolmanneksi. Edellisessä tutkimuksessa vuodelta 2012 Vaasa oli yhdeksännellä sijalla. Tutkimuksessa hyödynnettiin kahdentyyppistä aineistoa: aluekohtaisia kuntatalous- ja yrittäjyystilastoja sekä yritysjohtajille suunnattua kyselyä, johon vastasi yhteensä noin 2 000 yritysjohtajaa eri puolilta Suomea.



YRITYSKANTA KVARTAALITTAIN VAASAN SEUDULLA 2013–2015



LÄHDE: TILASTOKESKUS

KAUPUNKIKEHITYS / TS 5.4.2016

KUVA 12. Yrityskanta kvartaaleittain Vaasan seudulla Q1/2013–Q2/2015.

Työpaikkaennuste

Vaasan seudulla työpaikkojen määrä kasvoi keskimäärin 396:lla vuodessa vuosina 2000–2013 ja mikäli sama kehitys jatkuu, seudulle syntyy noin 2 800 uutta työpaikkaa vuoteen 2020 mennessä tai noin 6 700 uutta työpaikkaa vuoteen 2030 mennessä. Seudun rakennemallityössä asetettu työpaikkatavoite

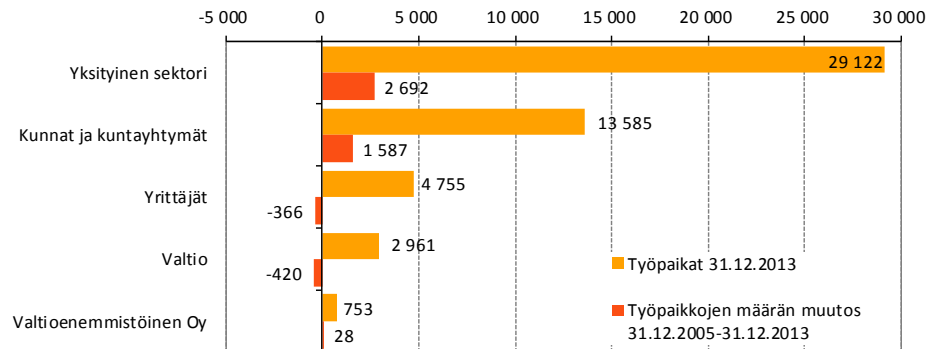
on 15 000–25 000 työpaikkaa vuoteen 2040 mennessä. Uutta työvoimaa tarvitaan uusien työpaikkojen täyttämiseen sekä eläköityvän työvoiman korvaamiseen. Uuden työvoiman tarve on hyvin suuri ja seutujen kamppailu ammattitaitoisesta työvoimasta kiihtyy entisestään.

3.4 Työpaikkakehitys toimialoittain

Yksityisellä sektorilla on 29 122 työpaikkaa Vaasan seudulla, eli 56,9 % seudun 51 185 työpaikasta. Yksityisen sektorin työpaikkojen määrä on kasvanut eniten vuoden 2005 lopusta [+2 692 / 10,2 %]. Kunnallisten työpaikkojen määrä on kasvanut 1 587:lla [13,2 %]. Kuntasektorin suhteellinen kasvu on siis ollut suu-

rempi. Kuntasektorilla on 13 585 työpaikkaa seudulla. Yrittäjien työpaikkojen määrä on vähentynyt 366:lla [-7,1 %] ja valtion työpaikkojen määrä 420:lla [-12,4 %]. Valtioenemmistöisten osakeyhtiöiden työpaikkojen määrä on sen sijaan kasvanut [+28 eli 3,9 %].

**TYÖNANTAJASEKTOREIDEN TYÖPAIKAT 31.12.2013
TYÖPAIKKOJEN MÄÄRÄN MUUTOS 31.12.2005–31.12.2013
VAASAN SEUTU**

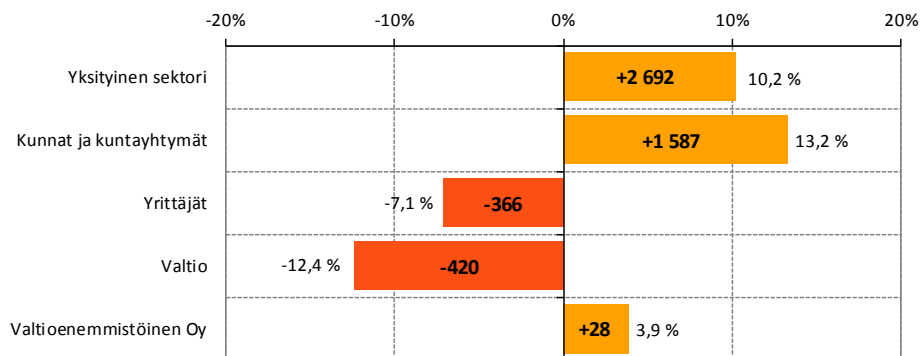


LÄHDE: TILASTOKESKUS

KAUPUNKIKEHITYS / TS 5.4.2016

KUVA 13. Työnantajasektoreiden työpaikat Vaasan seudulla 2013 ja työpaikkojen määrän muutos 2005–2013.

**TYÖPAIKKOJEN MÄÄRÄN MUUTOS (%) TYÖNANTAJASEKTORIN MUKAAN 31.12.2005–31.12.2013
VAASAN SEUTU**



LÄHDE: TILASTOKESKUS

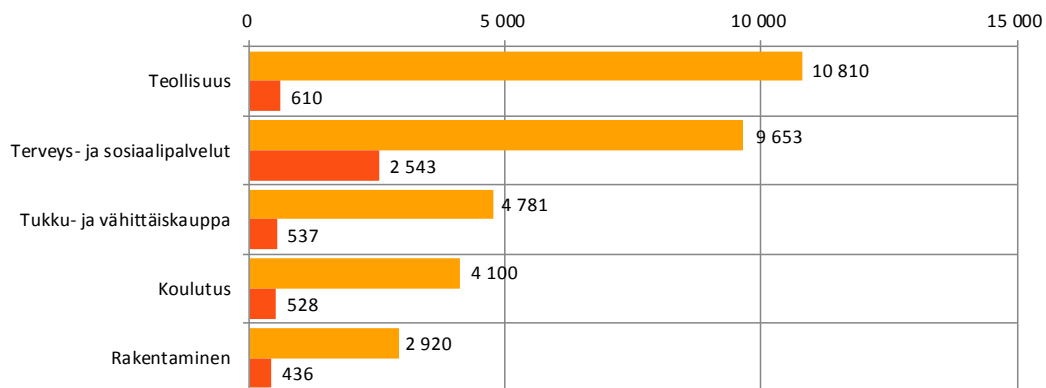
KAUPUNKIKEHITYS / TS 5.4.2016

KUVA 14. Työpaikkojen määrän muutos [%] työnantajasektorin mukaan Vaasan seudulla 2005–2013.

Toimialoittain tarkasteltuna työpaikkojen määrän kasvu on ollut suurin työpaikkamäärältään suurimmilla toimialoilla. Teollisuus on suurin toimiala 10 810 työpaikalla. Teollisuuden työpaikkojen määrän kasvu oli toiseksi suurin (+630) vuosina 2000–2013. Osa teollisuuden T&K-työpaikoista löytyvät toimialalta ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta [kuvataan alla], jossa on niin yksityisen kuin julkisen sektorin T&K-työpaikkoja.

Työpaikkojen määrän kasvu oli suurin terveys- ja sosiaalipalveluissa [+2 543]. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työpaikkojen määrän kasvu on siis ollut hyvin merkittävä, ja kasvu jatkunee voimakkaana. Tukku- ja vähittäiskaupan työpaikkojen määrä kasvoi +537:lla, koulutuksen +528:lla, ja rakentamisen +436:lla. Viiden suurimman toimialan osuus seudun koko työpaikkojen määrän kasvusta oli noin 84 % vuosina 2000–2013.

**VIIDEN SUURIMMAN TOIMIALAN TYÖPAIKAT 31.12.2013
TYÖPAIKKOJEN MÄÄRÄN MUUTOS 31.12.1999–31.12.2013
VAASAN SEUTU**



LÄHDE: TILASTOKESKUS

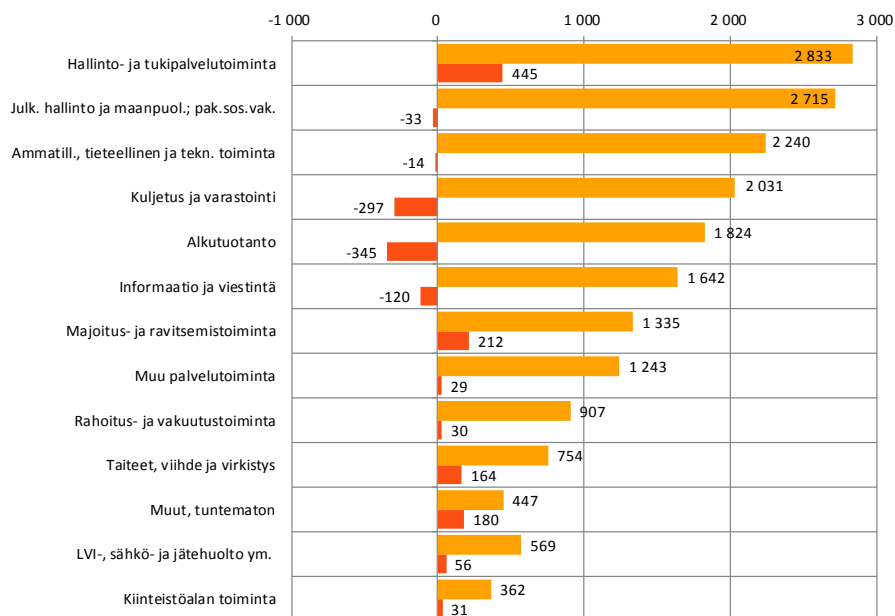
KAUPUNKIKEHITYS / TS 5.4.2016

KUVA 15. Viiden suurimman toimialan työpaikat Vaasan seudulla 2013 ja työpaikkojen määrän muutos 1999–2013.

Alla on kuvattu muiden, pienempien toimialojen työpaikkojen määrää vuonna 2013 ja työpaikkojen määrän muutosta 31.12.2007–31.12.2013^[26]. Näistä toimialoista hallinto- ja

tukipalvelutoiminta kasvoi eniten [+445 työpaikkaa] kyseisenä ajanjaksona. Työpaikkojen määrä väheni eniten alkutuotannossa [-345] sekä kuljetuksessa ja varastoinnissa [-297].

**MUIDEN TOIMIALOJEN TYÖPAIKAT 31.12.2013
TYÖPAIKKOJEN MÄÄRÄN MUUTOS 31.12.2007–31.12.2013
VAASAN SEUTU**



LÄHDE: TILASTOKESKUS

KAUPUNKIKEHITYS / TS 5.4.2016

KUVA 16. Muiden toimialojen työpaikat 2013 ja työpaikkojen määrän muutos 2007–2013.

3.4.1 Energiakeskittymä

Vaasan seudun energiakeskittymä on Pohjoismaiden suurin. Se työllistää noin 11 000 henkilöä. Keskittymässä on noin 140 yritystä, joiden yhteenlaskettu liikevaihto on noin 4,4 miljardia euroa (2013).

Liikevaihdesta noin 80 % tulee viennistä. Energia- ja ympäristöteknologioista on muodostumassa Suomen viennin uusi veturi. Vaasan seudulta löytyy monipuolista osaamista ja vahvoja resursseja vastaamaan alan haasteisiin.

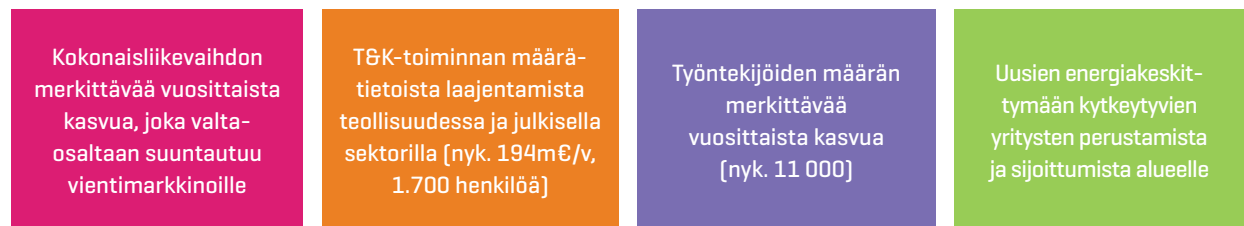
Energiakeskittymän merkitys koko Suomen vientitulojen kannalta on hyvin merkittävä. Keskittymän osuus maan energiateknologiaviennin arvosta on noin 30 % ja osuus maan teknologiaviennin arvosta noin 12 %. Vaasan seudun osuus koko maan väestöstä on vain noin 2 %.

Vaasan seudun suurten kansainvälisten energiateknologiayritysten on arvioitu generoivan seudun eri alihankinta-yrityksissä vähintään yhden työpaikan jokaista omaa työntekijäänsä

kohteen. Pohjanmaalla on yli 120 pk-yritystä, jotka toimivat energiateknologian kärkiyritysten alihankkijoina. Toimintojen ulkoistamisen edellytyksenä on, että alihankkijalla on syvällisempää erikoisosaamista ja esimerkiksi parempi konekanta ulkoistettavan työn suorittamiseen kuin mitä päähankkijalla on. Alan veturit rohkaisevatkin alihankkijoitaan kehittämään toimintaansa sekä solmimaan uusia liikesuhteita liiketaloudellisten riskien hajauttamiseksi, joustavuuden varmistamiseksi ja osaamisen kehittämiseksi.

Huippuluokan alihankintayritys osoittaa halua ja rohkeutta panostaa toimintansa kehittämiseen, sillä jatkuva uudistuminen on tärkeää kilpailukyyn ylläpitämiseksi. Keskeisimmät alihankkijat ovat päämiehilleen strategisia kumppaneita. Asiantuntevat alihankintayritykset luovat hyvän perustan myös uusien yritysten etabloitumiselle ja vahvistavat energiakeskittymän asemaa edelleen. Seutu on myös pyrkinyt aktiivisesti edistämään alihankkijoiden kilpailukykyä eri projekteissa.

VAASAN SEUTU (ENERGY VAASA) TAVOITTELEE PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ

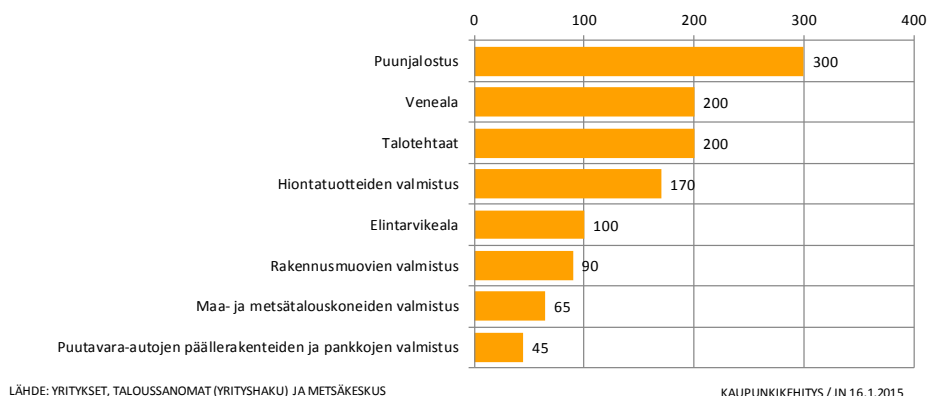


3.4.2 Muut teollisuusyritykset

Vaasan seudulla on arviolta noin 1 200 teollisuustyöpaikkaa energiakeskittymän ulkopuolisissa teollisuusyrityksissä. Alla on kuvaus vähintään noin 40 henkilöä työllistävien teollisuusyri-

tysten työpaikoista toimialan mukaan. Poikkeuksen muodostaa mekaaninen puunjalostus, jossa yritykset ovat pieniä mutta jossa yhteenlaskettu työntekijöiden määrä on melko suuri.

**ENERGIAKESKITTYMÄN ULKOPUOLISTEN TEOLLISUUSYRITYSTEN TYÖPAIKAT TOIMIALOITTAIN
VAASAN SEUDULLA 2013/2014
YLI 40 HENKILÖÄ TYÖLLISTÄVÄT YRITYKSET**



KUVA 17. Energiakeskittymän ulkopuolisten, yli 40 henkilöä työllistävien teollisuusyritysten työpaikat toimialoittain Vaasan seudulla 2013/2014. Lähde: yritykset, Taloussanomien ja Metsäkeskus [puunjalostus].

	TYÖNTEKIJÖITÄ	LIKEVAIHTO [MILJ. €]	VIENNIN OSUUS LIKEVAIHDOSTA	YRITYSTEN MÄÄRÄ	MUUTA
Puunjalostus	250-300	ei tietoa	ei tietoa	n.70	Sahaus- ja höyläystoiminta, rakennuspuusepäntuotteet, sisustus-/kalustevalmistus, puupakkaukset, ym.
Talotehtaat	150-200	25-35	Useimpien yritysten viennin osuus on pieni. Yhdellä yrityksellä se oli kuitenkin noin 50 % muutama vuosi sitten.	4	Suhdanneherkällä alalla henkilöstön määrä ja liikevaihto vaihtelee suuresti vuodesta toiseen.
Veneala	160-200	23-30	70-85 %	1 suuri yritys ja kolme pientä, alle 5 työntekijän yritystä.	Venealan yritysmäärä koskee vain varsinaisia venevalmistajia, eli venealan komponenttivalmistajat, palvelut ja kauppa eivät sisälly tähän.
Hiontatuotteiden valmistus	170	135 (emoyritys)	95 % (emoyritys)	1	Emoyrityksen tuotantoyksikkö.
Elintarvikeala	100	34	ei tietoa	2	Elintarvikealalla ei toimi merkittäviä yrityksiä Vaasan seudulla. Kehitys on pitempään ollut negatiivista muutamaa poikkeusta ja pienempiä yrityksiä lukuun ottamatta. Tässä ei ole kartoitettu pieniä alan yrityksiä.
Rakennusmuovien valmistus	90	15	40%	1	Yritys valmistaa kiinnitys- ja erikoiskattotarvikkeita.
Maa- ja metsätalouskoneiden valmistus	65	23,4	80%	1	
Puutavara-autojen päällerakenteiden ja pankkojen valmistus	45	14	65-70 %	1	Yrityksen henkilöstön määrä yli kaksinkertaistui ja liikevaihto lähes kolminkertaistui vuosina 2009-2013.

TAULUKKO 1. Energiakesittymän ulkopuolisten, yli 40 henkilöä työllistävien teollisuusyritysten työpaikat toimialoitain Vaasan seudulla 2013/2014.

Lähde: yritykset, Taloussanomien ja Metsäkeskus [puunjalostus].

3.4.3 Muut yksityisen sektorin työpaikat

Seuraavassa kuvataan toimialoja, joissa on pääosin kyse yksityisen sektorin työpaikoista joitakin poikkeuksia (terveys- ja sosiaalipalvelut, taiteet, viihde ja virkistys sekä LVI-, sähkö- ja jätehuolto ym.) lukuun ottamatta.

	TYÖPAIKKOJA YHTEENSÄ 31.12.2012	MUUTOS 31.12.2007- 31.12.2012	MUUTOS 31.12.1999- 31.12.2012	MUUTA
Terveys- ja sosiaalipalvelut	9 751	1 299	2 641	THL:n arvion mukaan yksityisten työpaikkojen osuus terveys- ja sosiaalipalveluiden työpaikoista on nykyään noin 15–20 %. Vaasan seudulla tämä tarkoittaa noin 1 400–2 000 työpaikkaa. Niin julkisen kuin yksityisen sektorin kasvu on ollut merkittävä 2000-luvulla.
Tukku- ja vähittäiskauppa	4 811	-59	567	Työpaikkojen määrä kasvoi keskimäärin 78:lla/vuosi vuosina 2000–2007. Työpaikkojen määrä on sittemmin vähentynyt 12:lla/vuosi.
►Vähittäiskauppa	2 783	174	ei tietoa	Vähittäiskaupan liikevaihto kasvoi 158 milj. € 2007–2012. Liikevaihto oli yhteensä 984 milj. € vuonna 2012. Se oli lähes yhtä suuri kuin Seinäjoen seudulla (990 milj. €), joka on väestöltään lähes samankokoinen kuin Vaasan seutu. Vähittäiskaupassa työskentelee 2 960 henkilöä Seinäjoen seudulla, eli 177 enemmän kuin Vaasan seudulla.
►Tukkukauppa	2 082	-233		Tukkukaupan työpaikkojen määrä väheni 2007–2012.
Rakentaminen	2 897	-337	413	Viime vuosien huono kehitys johtuu suurilta osin työpaikkojen määrän merkittävästä vähenemisestä vuosina 2008–2009 (noin -500). Sittemmin työpaikkojen määrä on kasvanut noin 150:lla. Rakentamisen liikevaihtotrendin kasvu oli toiseksi suurin Pohjanmaalla Q3/2013–Q3/2014 [+2,9 %]. Kasvu oli hieman suurempi vain Uudellamaalla [+3,1 %]. 15 maakunnassa rakentamisen liikevaihtotrendi kehittyi negatiivisesti [-0,2 %...-10,9 %]. Pidemmän aikavälin tarkastelut osoittavat, että Pohjanmaan rakentamisen liikevaihtotrendi on kehittynyt selvästi muuta maata paremmin vuodesta 2011 lähtien.
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	2 833	574	ei tietoa	Hallinto- ja tukipalvelutoiminnan työpaikkojen määrä kasvoi voimakkaasti 2007–2012. Työpaikoista 40 % on kiinteistön- ja maisemanhoidossa, 31 % työllistämistoiminnassa, 15 % liike-elämän hallinto- ja tukipalveluissa, 6 % turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalveluissa, 5 % vuokraus- ja leasingtoiminnassa ja 3 % matkailutoiminnassa (ks. majoitus- ja ravitsemistoiminnan työpaikat alla).
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	2 240	-83	ei tietoa	Merkittävä osa työpaikoista on yksityisen ja julkisen sektorin T&K-työpaikkoja. T&K-henkilöstön määrän kehitystä on kuvattu yllä kohdassa ”T&K-panostukset”. Toimialaan kuuluu myös lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut, pääkonttorien toiminta, liikkeenjohdon konsultointi, arkkitehti- ja insinööripalvelut, tekninen testaus ja analysointi, tieteellinen tutkimus ja kehittäminen, mainostoiminta ja markkinatutkimus, muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle ja eläinlääkintäpalvelut.
Kuljetus ja varastointi	2 031	-258	ei tietoa	Kuljetuksen ja varastoinnin työpaikkojen määrä väheni noin 200:lla vuosina 2009–2010. Sittemmin työpaikkojen määrä on vähentynyt noin 60:lla.
Alkutuotanto	1 824	-359	-1 005	Työpaikkojen määrä väheni keskimäärin 81:lla/vuosi vuosina 2000–2007 ja on sittemmin vähentynyt keskimäärin 72:lla/vuosi. Alkutuotantoon kuuluvat seuraavat alatoimialat: Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut, metsätalous ja puunkorjuu, kalastus ja vesiviljely sekä kaivostoiminta ja louhinta. Alkutuotantoon kuuluu myös turkistarhaus, joka on hyvin merkittävä elinkeino Pohjanmaalla. Vaasan seudulla on noin 200 aktiivista tarhaa (Pohjanmaalla niitä on noin 500). Vaasan seudun tarhojen myynnin arvo on noin 35 milj. € (Pohjanmaan tasolla noin 130 milj. €).
Informaatio ja viestintä	1 642	-100	ei tietoa	Työpaikkojen määrä kasvoi 65:lla vuonna 2012.

	TYÖPAIKKOJA YHTEENSÄ 31.12.2012	MUUTOS 31.12.2007- 31.12.2012	MUUTOS 31.12.1999- 31.12.2012	MUUTA
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	1 335	167	ei tietoa	Valtaosa työpaikoista on ravitsemistoiminnan työpaikkoja.
Muu palvelutoiminta	1 243	46	ei tietoa	Toimialaan kuuluu mm. järjestöjen toiminta, tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus ja muut henkilökohtaiset palvelut.
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	907	49	ei tietoa	Noin 80 % työpaikoista on Vaasan kaupungissa.
Taiteet, viihde ja virkistys	754	74	ei tietoa	Noin 90 % työpaikoista on Vaasan kaupungissa.
LVI-, sähkö- ja jätehuolto ym.	569	80	ei tietoa	Kyse on mm. vesihuollon, viemäri- ja jätevesihuollon, jätehuollon ja muu ympäristön puhtaanapidon sekä sähkö-, kaasui- ja lämpöhuollon ja jäädytysliiketoiminnan työpaikoista.
Kiinteistöalan toiminta	362	25	ei tietoa	Noin 80 % työpaikoista on Vaasan kaupungissa.

TAULUKKO 2. Toimialat, joissa on pääosin kyse yksityisen sektorin työpaikoista. Koko 2000-luvun tiedot löytyvät vain muutaman toimialan osalta.
Lähde: Tilastokeskus ja THL.

3.5 Innovaatiokyky

Tutkimus- ja kehityspanostukset (T&K)

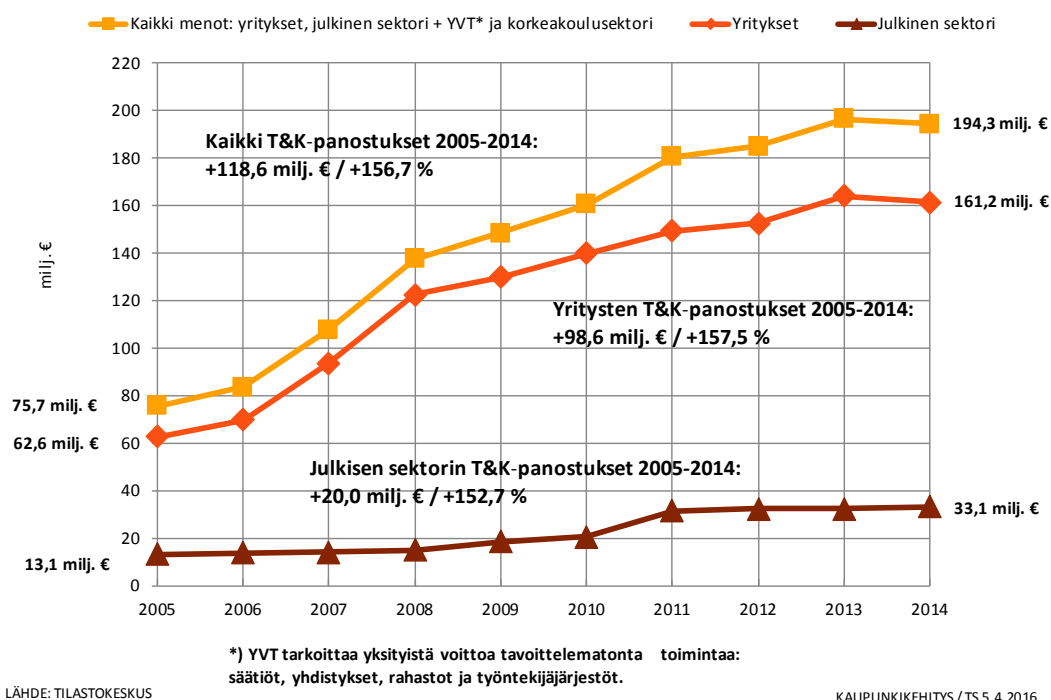
Vaasan seutukunnan kaikki T&K-panostukset olivat 194,3 milj. € vuonna 2014 [6. eniten seutukunnista]. Yritysten osuus panostuksista on 161,2 milj. € [83 %]. Yritysten panostukset kasvoivat 98,6 milj. € [157,5 %] vuosina 2005–2014. Kasvu on maan toiseksi suurin: vain Helsingin seutukunta on Vaasan edellä. Vaasan seutukunta on väestöltään maan 11. suurin seutukunta. Sen osuus koko Pohjanmaan T&K-panostuksista on noin 92 %.

Vaasan seutukunnassa julkisen sektorin T&K-panostukset kasvoivat myös vuosina 2005–2014 [+20,0 milj. € / 152,7 %]. Korkeakoulut vastaavat miltei kaikista julkisen sektorin panostuksista Vaasan seutukunnassa. Kasvusta huolimatta julkisen sektorin T&K-panostukset ovat kuitenkin edelleen

verrattain pienet [33,1 milj. € / 7. suurimmat]. Muilla vastaavankokoisilla seuduilla julkisen sektorin T&K-panostukset ovat huomattavasti suuremmat: Joensuu 65,8 milj. € ja Jyväskylä 123,1 milj. €.

Vaasan seutukunnassa työskentelee 1 707 henkilöä T&K-toiminnan parissa [7. eniten seutukunnista]. Koko T&K-henkilöstö kasvoi 682 henkilöllä vuosina 2005–2014, mikä oli toiseksi eniten 20 suurimman seutukunnan joukossa. Julkisen sektorin T&K-henkilöstö kasvoi 416 henkilöllä [151,3 %] ja yritysten T&K-henkilöstö 266 henkilöllä [35,5 %]. Korkeakouluissa on miltei koko julkisen sektorin T&K-henkilöstö Vaasan seutukunnassa.

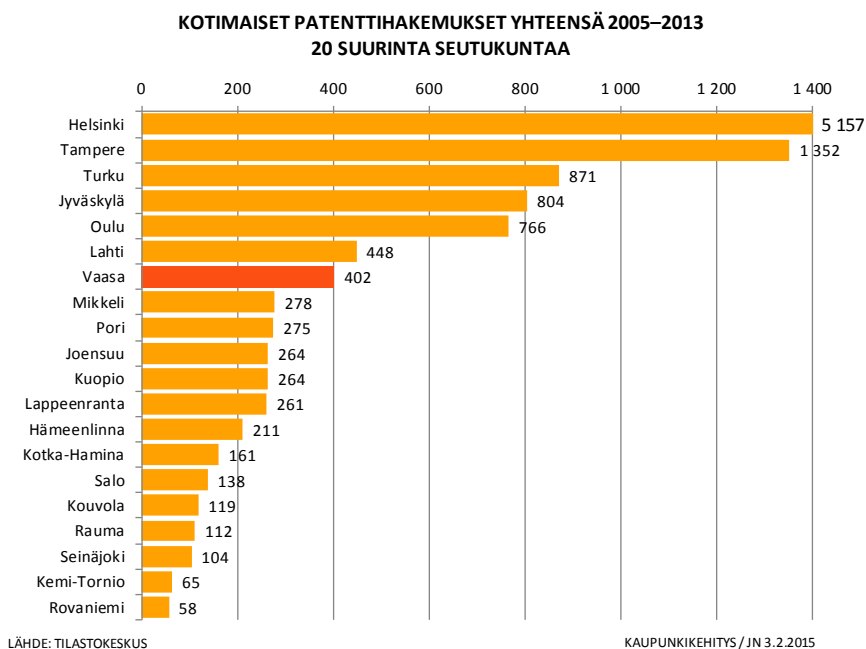
T&K-PANOSTUKSET (milj.€) VAASAN SEUTUKUNNASSA 2005–2014



KUVA 18. T&K-panostukset Vaasan seutukunnassa 2005–2014.

Patenttihakemukset

Vaasan seudun vahva ja monipuolinen elinkeinoelämä näkyy myös patenttihakemustilastossa. Vaasan seutukunnan patenttihakemusten yhteenlaskettu määrä oli 7. suurin vuosina 2005–2013.



KUVA 19. Kotimaiset patenttihakemukset yhteensä 2005–2013.

3.6 Infrastrukturi ja logistiikka

Vaasan seudulla edistetään logistiikkakokonaisuuden kehitystä, joka luo vahvan logistisen toimintaympäristön seudun elinkeinoelämälle. Se tukee jo olemassa olevien toimintojen kilpailukykyä ja antaa edellytykset toiminnan kehittämiseksi ja kasvulle. Se myös lisää merkittävästi seudun houkuttelevuutta uusille etabloinneille. Vaasan kaupunki on yhdessä Uumajan kanssa jo varhaisessa vaiheessa huomionut tiukentuneet päästövaatimukset ja menestyksekkäästi satsannut infrastruktuuriin, joka tukee ympäristöystävällisiä kuljetusketjuja. Vaasa–Seinäjoki Kehityskäytävän myötä yhteistyötä naapurikuntien kanssa kehitetään jatkuvasti. Vaasan ja Seinäjoen kehityskäytävän osalta on kyse koko liikenneyhteyden [tie ja rautatie] kehittämisestä, junaliikenteen osalta tavoitteena on nopeuden lisäys Vaasa–Seinäjoki välillä. Uudeksi haasteeksi ovat nousseet VR:n syyskuussa 2015 ilmoittamat merkittävät leikkaukset maakunnallisissa raideyhteyksissä, jotka koskevat myös Vaasa–Seinäjoki väliä. Vaasan lentoasema on muuhun maahan verrattuna maan viidenneksi suurin maakuntakenttä, jonka koti- ja ulkomaanliikenteellä on suuri merkitys Pohjanmaan maakuntien alueella. Lisäksi tavoitteena on luoda kansainvälisten tavaravirtojen solmukohta, joka luo lisäarvoa myös logistiikkatoimijoille siten, että alan osaamistaso, kilpailukyky ja työllistävyys kehittyvät.

Seuraavassa esitellään esimerkkejä ajankohtaisista hankkeista tai vastikään suoritetuista toimenpiteistä, jotka kaikki tähtäävät seudun saavutettavuuden lisäämiseen.

Midway Alignment of the Bothnian Corridor

Midway Alignment of the Bothnian Corridor hankkeen tavoitteena on parantaa kuljetuskäytävän kuljetusreittejä Norjasta, Ruotsin ja Suomen kautta Venäjälle. Tavoitteena on luoda toimiva, olemassa olevaan TEN-T -verkostoon kytkeytyvä multimodaalinen kuljetuskäytävä, jossa yhdistyy eri kuljetusmuotojen synergia [meri, maantie, rautatie]. Paremmat yhteydet luovat myös edellytykset taloudelliselle kasvulle ja seutujen väliselle yhteistyölle. Toisin sanoen Midway Alignment luo Botnian käytävän läpi kulkeville matkustajille ja rahdille turvallisen, ympäristöystävällisen ja taloudellisesti kannattavan kuljetusreitin. Reitti yhdistää kolme strategisesti tärkeää eurooppalaista valtavyälyä – Eurooppatiet E12, E4 ja E8 – sekä Botniaban-an-ydinraideverkon. Vaasan radalta on yhteys Suomen päärataan, joka on osa EU:n ydinverkkoa.

Vaasan ja Uumajan välille suunnitellaan uutta laivaa, jonka on määrä samanaikaisesti toimia merenkulkuinnovaatioiden alustana. Laiva on osa Midway Alignment of the Bothnian Corridor

KUVA 20. Wärtsilä on suunnitellut innovatiivisen ja ympäristöystävällisen laivan Pohjanlahden liikenteeseen. Kuva: Wärtsilä (artistinen luonnos).



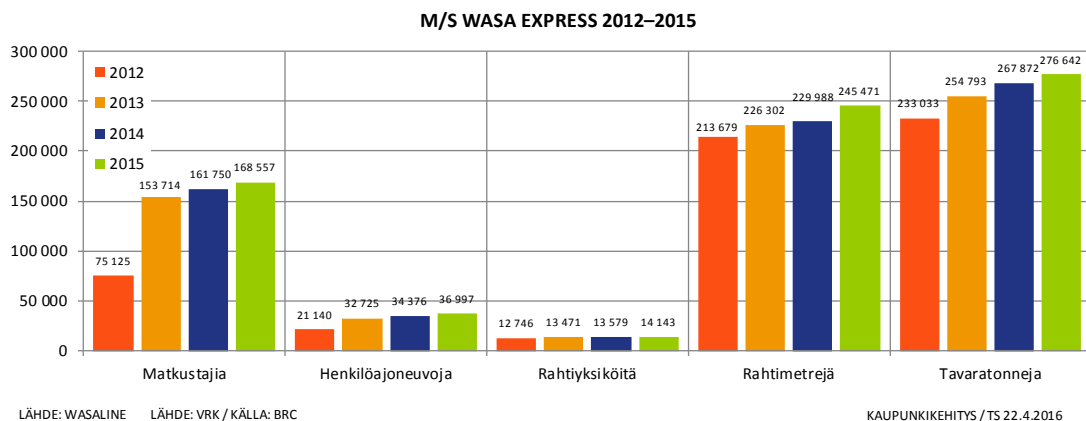
-hanketta, joka tulee parantamaan Merenkurkun kuljetusreittiä tavoitteena täyttää kansalliset ja kansainväliset kestävän kuljetusjärjestelmän vaatimukset, sekä ympäristöllisesti että taloudellisesti. Uudessa laivassa otetaan huomioon Merenkurkun jääolot, alueen matalat vedet ja luonto. Laiva käyttää todennäköisesti polttoaineena nesteytettyä maakaasua (LNG). Paikalliset alan yritykset ovat alkuvaiheessa mukana tuotekehityspanoksella, ja aluksen valmistuttua yritykset voivat käyttää sitä näyteikkunana osaamiselleen. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä multimodaalisuuden kasvattamiselle sekä varmistaa liikenteen turvallisuus ja jatkuvuus. Kunnalliset, seudulliset ja kansalliset rahoittajat Suomesta ja Ruotsista sekä yksityiset yritykset ja EU:n TEN-T-rahasto rahoittavat Midway Alignment of the Bothnian Corridor -hanketta. Hankkeessa on ensivaiheessa mukana 18 yhteistyökumppania, päävastuu on Vaasan ja Uumajan kaupungeilla.

Midway Alignment hankkeelle on vuonna 2013 myönnetty ensimmäisessä vaiheessa 6,1 miljoonaa euroa EU-tukea ajalle 2012-2015, hankkeen kokonaisbudjetti on yhteensä 20,7 miljoonaa euroa. Saadulla rahoituksella on toteutettu esiselvitykset, valmistelevia investointeja sekä suunniteltu

alus. Seuraavassa vaiheessa työ keskittyy EU:n, Suomen ja Ruotsin kansallisen sekä Vaasan ja Uumajan seutujen alueellisen rahoituksen järjestämiseen, alus- ja satamainvestointien toteuttamiseksi.

NLC Ferry

Vaasan ja Uumajan välinen matka on lyhin meritie Suomen ja Ruotsin välillä. Maiden välinen liikenne on maailman pohjoisin ympärivuotinen kansainvälinen laivareitti. Varustamo NLC Ferry Ab Oy, joka perustettiin vuonna 2012 on Vaasan ja Uumajan kaupunkien omistuksessa. Varustamo liikennöi kaupunkien väliä M/S Wasa-Express aluksella. Wasaline hoitaa rahti- ja matkustajaliikennettä. Laivareitti on tärkeä viennin kannalta, sillä Uumajasta on mahdollista esimerkiksi viedä rahtia kiskoitse Keski-Eurooppaan. Etelä-Ruotsin ja erityisesti Keski-Norjan satamat tarjoavat sekä suomalaisille että kauempaa idästä saapuville tuotteille suoran valtameriyhteyden. Wasa Expressin aloitettua reitin liikennöinnin ennen kaikkea matkustajamäärät, mutta myös rahtimäärät ovat lisääntyneet merkittävästi.



KUVA 21. M/S Wasa Expressin kuljetukset vuosina 2012-2015.

Merenkurkun Satamat Oy / Kvarkenhamnar Ab / Kvarken Ports Ltd.

Vaasan satama tarjoaa Suomen pohjoisimman ja Pohjanmaan ainoan ympärivuotisen matkustajalaivayhteyden Vaasan ja Uumajan välillä. Satamaliikenne kehittyi Uumajan yhteyksien kehittymisen myötä. Seudun yritysten materiaaliavirtojen keskittäminen alueelle lisää varastointi- ja tavarankäsittelytoimintojen tarvetta, joka otetaan huomioon sataman ja logistiikka-alueen suunnittelussa. Vaasan sataman uuden LNG-terminaalin edellytyksiä selvitetään. LNG:tä tarvitaan uutta suunniteltua laivaa varten, mutta se hyödyttäisi myös useita yrityksiä seudulla.

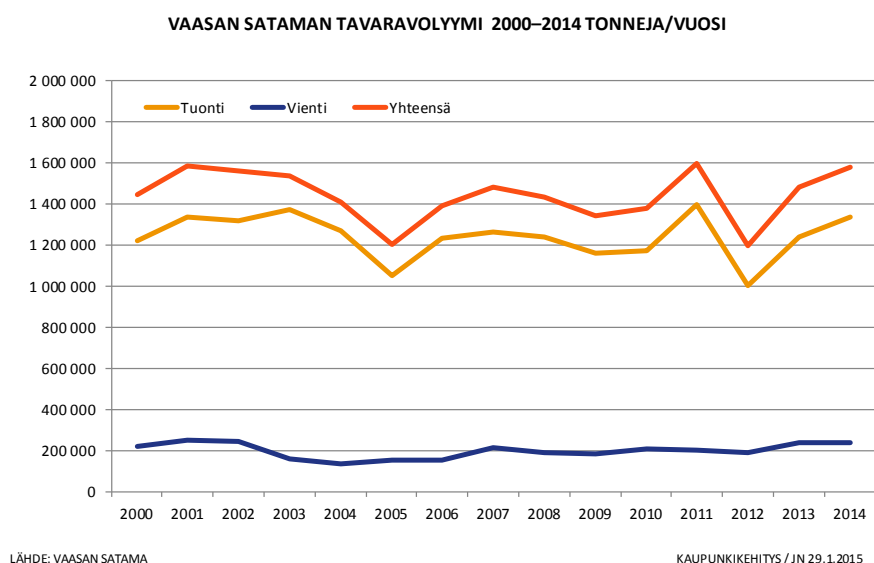
Vaasan kaupunki ja Uumajan kaupunki ovat perustaneet yhteisen uuden satamayhtiön, Merenkurkun Satamat Oy, joka

aloitti toimintansa 1.1.2015. Satamatoimintojen yhdistämisen tavoitteena on tuottaa tehokkaita, laadukkaita ja ympäristöystävällisiä ratkaisuja sekä vahvistaa alueen kuljetusreittejä. Kyseessä on toinen kerta maailmassa ja ensimmäinen kerta Suomessa, kun satama yhtiötetään kahden kaupungin omistamaksi ja kahdessa maassa toimivaksi satamayritykseksi. Vaasan kaupunki ja Uumajan kunnan omistama Umeå Kommunföretag omistavat kumpikin 50 % yhtiöstä, jonka kotipaikka on Uumaja. Tarkoituksena on kehittää jatkuvasti satamia, parantaa palveluita ja vahvistaa yhteistyötä kaikkien Merenkurkun alueen logistiikkatoimijoiden kesken.

Uumajan satama on vilkas metsäteollisuuden vientisatama, jolla on viikoittainen konttiliikenneyhteys Keski-Eurooppaan. Vaasan satama on Pohjanmaan ainoa matkustajasatama. Satamaan on tehty mittavia investointeja, mm. RoRo-ramppi

on uusittu, nostokapasiteettia nostettu merkittävästi sekä satama-alueen varastointimahdollisuuksia monipuolistettu ja kasvatettu. Seutu ja eri sidosryhmät ovat myös investoineet

systemaattisesti sataman saavutettavuuteen tie- ja raidejärjestelyjen sekä logistiikan kokonaisratkaisujen osalta.



KUVA 22. Vaasan sataman tavaravolyymi vuosina 2000–2014.

Vaasan seudun logistiikka-alue NLC Vaasa

Vaasan kaupungin ja Mustasaaren kunnan rajalle sekä läheisen lentokentän lähelle sijoittuvan Vaasan seudun logistiikka-alueen kokonaispinta-ala tulee olemaan noin 400 hehtaaria ja se tulee jakautumaan logistiikkayrityspuistoon, raideterminaali-alueeseen sekä valmistavan teollisuuden alueisiin. Tonttien koot ovat muokattavissa yritysten tarpeiden mukaan korttelien ohjeellisten tonttirajojen takia. Infrastruktuurin rakentamisessa on varauduttu siihen, että tontit voivat olla suuria, jopa noin 10 hehtaaria. Logistiikka-alueelle keskittyä lyhyellä aikavälillä seudun maaliikennelogistiikka. Tavoitteena on, että seudun maaliikennelogistiikka keskittyy lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä NLC Vaasa-logistiikka-alueelle, mikä vähentää mm. Vaasan kaupungin keskustan läpi ajavaa raskaan liikenteen määrää.

Ensimmäisen vaiheen asemakaava [kokonaispinta-ala 70 ha] valmistui vuonna 2012 ja logistiikka-alueen infrastruktuuri vuonna 2013. Toisen ja kolmannen vaiheen kaavoitusprosessit aloitetaan tarpeen mukaan ja niihin suunnitellaan sekä raideterminaali-alue että tuotannolliselle toiminnalle varattuja alueita, jotka tarjoavat logistisesti huipputasoisia tonttivalintoja.

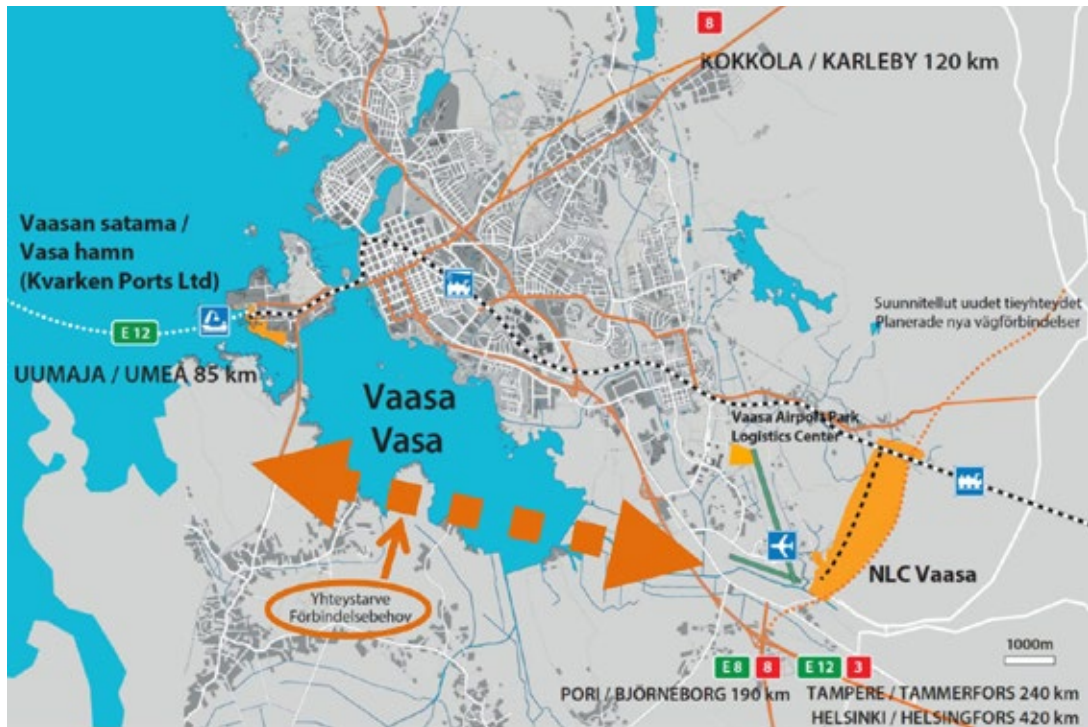
Tulevalle raideterminaali-alueelle on mahdollista sijoittaa reka-juna-kombiterminaalin ohella mm. projekteja ja bulkkitavarakuljetuksia palvelevia raideterminaali-toimintoja. Myös satamaa tukevat toiminnot, kuten varastointi- ja konttialueet ovat mahdollisia. Vaiheet 1 ja 2 toteutetaan yritysten tar-

peiden mukaan vähintään 5–10 vuotta kestävä ajankäytön aikana. Logistiikka-alueen kehittämällä sekä vahvistetaan seudun olemassa olevan teollisuuden kilpailukykyä että luodaan vetovoimainen alue tuotannollisen teollisuuden uusille etabloinneille.

Tulevaisuudessa satama-alueen kehittäminen ja kuljetuksia järjeistetään raskaan liikenteen edelleen vähentämiseksi kaupungin keskustassa. Satamaan johtavia vaihtoehtoisia kuljetusreittejä selvitetään.

NLC Vaasa kuuluu yhdessä Kvarken Ports ja NLC Ferryn kanssa kuljetuskäytävään Nordic Logistic Corridor, jonka tarkoituksena on parantaa sekä tavaroiden että matkustajien itä-länsi-suuntaisia kuljetusyhteyksiä.

Vaasan ja Mustasaaren omistama yhtiö KovaLogin Ab Oy/NLC Vaasa, joka perustettiin 2012, on ostanut kunnilta logistiikka-alueen ensimmäisen vaiheen maa-alueet sen jälkeen, kun kuntien laatimat ensimmäisen vaiheen asema-kaavat tulivat lainvoimaisiksi keuhällä 2012. Yhtiö on rakentanut kaavatiet ja kunnallistekniikan vuosina 2013–2014. KovaLogin Ab Oy joko vuokraa tai erityistapauksissa myy tontteja ensisijaisesti logistiikkayrityksille. Oy Vaasa Parks Ab on hoitanut alueen tontti-markkinointia sekä neuvotteluja logistiikkayritysten kanssa. VASEK on osallistunut alueen markkinointiin ja konseptin suunnitteluun.



KUVA 23. Korttakuvasta ilmenee lentokentän, sataman, NLC Vaasan ja Vaasa Airport Logistics Centerin sijainti sekä uuden satamatien yhteystarve.

Vaasa Airport Park -yrityspuiston monitoimiterminaali Vaasa Airport Logistics Center

Vaasan kaupunki on yhdessä Finavian kanssa vuonna 2008 perustanut yhtiön Cargo Apron Vaasa Ltd:n, jonka tehtäväksi annettiin toteuttaa alueelle lentologistiikkakeskukseen liittyvä asemataso ja rullautie. Oy Vaasa Parks Ab:n tehtäväksi annettiin rakennuttaa monen käyttäjän terminaali. Vaasan seudun lentorahtimarkkinat kävivät 2010-luvun alussa läpi isoja muutosprosesseja, ja aiemmasta lentorahtitavaravirrasta poistui suuri osuus, kun Wärtsilän varaosavaraustoiminnot siirrettiin Hollantiin. Samoihin aikoihin poistettiin Vaasan lentokentältä lähtevien lentokoneiden rahtikuljetusmahdollisuudet, ja kustannuskilpailukykyisten, jopa Keski-Eurooppaan ajettavien suorien maantiekuljetusten takia tavaravirrat siirtyivät lähes kokonaan ”kumipyörille”.

Hanketta viedään lyhyellä tähtäyksellä toteutukseen monen käyttäjän logistiikkaterminaali- ja tuotantotilahankkeena siten, että lentorahtitoiminnot ovat mahdollisia tieyhteyden kautta. Rakennusten suunnittelussa on kuitenkin huomioitu pitkän tähtäyksen mahdollisuus asematason ja rullautieyhteyden toteuttamiseksi ja laajempien lentorahtitoimintojen käynnistämiseksi. Sijainti lentokentän ja Vaasa Airport Park-yrityspuiston välissä mahdollistaa tulevaisuudessa Vaasassa ja lähialueilla toimivien energiateknologiayritysten sekä Länsi-Suomen alueen kiireisimpien kuljetusten lentorahtitoimitukset. Hanke on suunniteltu soveltuvaksi erityisesti logistiikka-integraattoreille ja 3-4 PL-palveluille.

Vaasan lentokenttä

Vaasan lentoasema on Suomen viidenneksi suurin lentokenttä, jonka kautta matkustaa vuosittain yli 330 000 matkustajaa. Vaasan lentoasema tukeutuu vahvasti liikematkustajiin, ja kentältä hoidettavat Finnairin kuusi päivittäistä lentoa Helsinkiin sekä SAS:in neljä lentoa Tukholmaan palvelevat seudun kansainvälisten yritysten työntekijöitä ja heidän vieraitaan. Joustavat lentomatkat Helsinkiin ja Tukholmaan tarjoavat molemmille matkustajaryhmille laajat valikoimat jatko-yhteyksiä niin Keski-Eurooppaan kuin muuallekin maailmaan.

Vuonna 2014 lentoterminaali uusittiin ja matkustajapalveluja parannettiin. Lentoaseman kaksi kahviota palvelevat matkustajia, ja erityisesti business-matkustajien viihtyvyys on otettu huomioon niin odotusaulan kalustuksessa, mobiililaitteiden latausmahdollisuuksissa kuin kahvioiden tuotevalikoimissakin. Parannukset jatkuvat edelleen, ja vuosittain tehtävässä lentoaseman kehittämisen strategiatyössä huomioidaan vahvasti matkustajien toiveet ja tarpeet. Vuoden 2015 aikana kiitorata päällystettiin uudelleen ja myös muita toiminnallisia parannuksia tehtiin.

Vaasan lentoaseman toiminnan kehittämiseksi osallistutaan aktiivisesti kansalliseen lentostrategiatyöhön ja neuvotellaan jatkuvasti lento-operaattoreiden kanssa kansallisista ja kansainvälisistä yhteyksistä.

3.7 Maankäyttö ja maapolitiikka

Kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteella ja saavutettavuudella on merkittävä vaikutus aluetalouteen ja sitä kautta elinvoimaan. Suomessa tuottavuuskehityksen sekä asunto- ja työmarkkinoiden toimivuuden riippuvuus on Heikki A. Loikkasen^[27] mukaan jäänyt liian vähälle huomiolle. Loikkasen mukaan suuri väestö, toimialojen monipuolisuus, saman alan yritysten läheisyys sekä korkea työpaikka- ja asukastiheys lisäävät yksityisen ja julkisen sektorin tuottavuutta. Kilpailukyky vahvistuu yhdyskuntarakenteen ”kasautumisetujen” kautta, joita ovat:

- ▶ skaalaedut (suuruuden ekonomia),
- ▶ lokalisaatioedut (oppiminen ja hyötyminen toisista yrityksistä, yhteistyö, kilpailu),
- ▶ urbanisaatioedut (toiminnallinen monipuolisuus).

Vaasan seudun kunnat (Vaasa, Mustasaari, Vöyri, Maalahti, Korsnäs, Laihia ja Isokyrö) laativat yhteistyönä rakennemallin Vaasan seudulle vuosien 2013–2014 aikana. Suunnitelma on maankäytön pitkän tähtäimen strateginen suunnitelma vuoteen 2040. Sen tavoitteena on ollut yhteisen näkemyksen löytäminen kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen päälinjoista. Valmistellun rakennemallin avulla voidaan myös toteuttaa elinvoimastrategian painopisteet maankäytön osalta. Maankäytön rakennemalli on luotu vaihtoehtoisten rakennemallien ja niihin liittyvien vaikutusten arviointien kautta. Prosessin tuloksena on muodostettu ”Aurinkomalli 2040”. Sillä tavoitellaan +30 000–50 000 uutta asukasta ja +15 000–25 000 uutta työpaikkaa vuoteen 2040 mennessä. Mallissa painottuu Vaasan seudun johtava asema Suomen kansainvälisenä energiaosaamisen alueena. Vaasan seutu profiloituu merellisenä kaupunkiseutuna, jossa panostetaan virkistykseen, laadukkaaseen asumiseen ja matkailun kehittämiseen. Tärkeää on seudun identiteetin ja erityispiirteiden vahvistaminen, mikä lisää seudun vetovoimaisuutta.

”Aurinkomalli 2040” on kuvattu neljän teeman kautta:

Asuminen: Rakennemallissa suurin osa väestönkasvusta sijoittuu nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen tai sen yhteyteen. Valtaosa väestönkasvusta keskittyy edelleen seudun suurimpiin asuinkeksuihin, jotka sijaitsevat Vaasassa, Mustasaarella ja Laihialla.

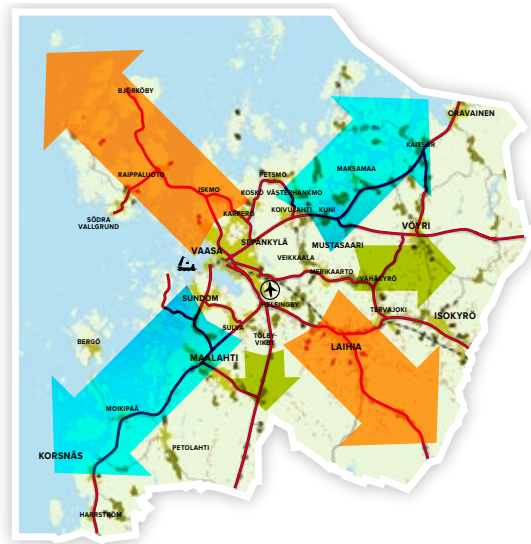
Elinkeinot, logistiikka ja liikenne: Vaasan seudulta luodaan toimivat, elinkeinoelämää ja matkailua palvelevat logistiset yhteydet. Merkittäviä työpaikkakeskittymiä sisältävä elinkeinoelämän kehittämisvyöhyke ulottuu Isostakyröstä Raippaluotoon sekä Oravaisista Korsnäsiin. Lentokenttää, satamaa, raideyhteyttä ja sen asemaseutuja sekä valtatieteyhteyksiä kehitetään elinkeinotoimintaa palvelevina solmukohtina. Elinkeinoelämän ”Hotspot”-alueina kehittyvät kaupunkikeskusalueella Vaasan keskustan työpaikka-alue, NLC Vaasa (Vaasan seudun logistiikka-alue),

Strömberg Park (ABB valmistelee Strömberg Parkin kehittämistä ja uudisrakentamista), Vaasa Airport Park, Science Park ja Sepänkylän Lintuvuori.

Palvelut: Palvelut kehittyvät kolmitasoisina keskuksina (kaupunkikeskus, paikalliskeskus sekä lähipalvelukeskus) väestöpohjan, asiakaspotentiaalin ja palvelukriteerien perusteella. Lähipalvelut (ts. päivähoito, peruskoulu, vanhusten palvelut, lastenneuvola) pyritään säilyttämään asuntoalueilla ja taajamissa, kun taas harvemmin käytettäviä palveluita keskitetään suurempiin keskuksiin. Keskuksissa kehitetään palvelujen saavutettavuuden näkökulmasta kävelvyöhykkeitä ja niitä ympäröiviä pyöräilyvyöhykkeitä.

Alueidentiteetti ja vetovoimaisuus: Kaupunkiseutua kehitetään omaleimaisena alueena, jolla on runsaasti kulttuurista, sosiaalista ja taloudellista pääomaa sitoutuneena fyysisiin rakenteisiin. Maankäytön keinoin nostetaan esiin Vaasan omaleimainen keskusta, arvokkaat vaalittavat luontokohteet, Merenkurkun saariston maailmanperintöalue, Merenkurkun saaristokylät, maaseudun historialliset jokivarsimaisemat sekä muut kulttuuriympäristöt.

”Aurinkomalli 2040” edistää eheytyvää ja toimivaa alue- ja yhdyskuntarakennetta sekä kilpailukykyyn ja imagoon liittyvien tavoitteiden toteutumista. Myös rakennemallin toteuttaminen edellyttää konkreettisia, kuntien yhteisiä toimenpiteitä, organisoitumista ja resursointia.



KUVA 24. Vaasan seudun rakennemalli ”Aurinkomalli 2040” ja sen säteet, jotka kuvaavat elinkeinoelämää vahvistavia kehitysalueita ja -suuntia sekä seudun merellisyttä.

3.8 Koulutus ja tutkimus

Vaasa on Suomen suurin opiskelijakaupunki suhteessa väkilukuun. Vaasassa toimivat Vaasan yliopisto, Åbo Akademi, Hanken-Svenska handelshögskolan, Helsingin yliopisto sekä kaksi ammattikorkeakoulua Vaasan ammattikorkeakoulu ja Yrkeshögskolan Novia. Korkeakoulut tarjoavat koulutusta tekniikan, kaupan, kielten, kasvatustieteiden, median ja viestinnän sekä hyvinvointipalveluiden aloilla. Koulutusta on tarjolla suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Vaasan korkeakoulukonsortio on Vaasassa toimivien korkeakouluyksiköiden yhteistyöelin. Vaasassa on 13 000 korkeakouluopiskelijaa. Ammatillisia oppilaitoksia Vaasassa on kolme: Vaasan ammattiopisto, Vaasan aikuiskoulutuskeskus sekä Yrkesakademien i Österbotten, ja yhteensä niissä opiskelee noin 5 200 opiskelijaa. Korkeakoulut harjoittavat ainutlaatuista yhteistyötä yli kieli-, tutkimusala- ja organisaatorajojen. Myös yhteistoiminta elinkeinoelämän kanssa on aktiivista ja tavoitteellista. Harjoittelupaikkoja on hyvin saatavilla. Kansainvälisestä opiskelijavaihdosta ja työharjoittelusta ulkomailla on myös tullut yhä suositumpaa ja esim. Hankenilla on pakollista, että opiskelijat ovat ainakin yhden lukukauden ulkomailla. Vaasan seudun kansainväliset yritykset tarjoavat myös työharjoittelumahdollisuuksia ulkomailla. Valmistumisen jälkeen työharjoittelussa olleet opiskelijat palkataan usein näihin yrityksiin töihin. Kaikki korkeakoulut pyrkivät saamaan kansainvälistä tunnustusta korkealaatuisten tutkimusjulkaisujen kautta. Eräät korkeakoulut pyrkivät myös laatusertifoinnilla saamaan kansainvälistä tunnusta.

Toimintansa tehostamiseksi korkeakoulut panostavat yhteistyöhön. Vaasan yliopisto (VY) on aktiivinen toimija Seinäjoen yliopistokeskuksessa. VY:llä on Seinäjoella neljä professuuria (EPANET-professorit) ja tarjoaa koulutusta johtamisen, kauppa- ja sosiaali- ja terveyshallintotieteiden ja julkisjohtamisen aloilla. Tämä on esimerkki maakuntien välisestä yhteistyöstä.

Ylläolevien korkeakoulujen lisäksi Vaasassa toimivat seuraavat korkeakoulut: Turun yliopisto (lääketieteen perusopetuksen järjestäminen Vaasan keskussairaalan kanssa), Svenska social- och kommunalhögskolan/Helsingin yliopisto ja Kokkolan yliopistokeskus Chydenius.

Vaasan korkeakoulujen vahvat tutkimusalat ovat:

- ▶ Vaasan yliopisto: rahoitus, johtaminen, energia ja monikielisyys
- ▶ Helsingin yliopisto: kaksikielinen oikeustieteellinen opetus ja tutkimus, energia-alan juridiikka
- ▶ Åbo Akademi: demokratia, hyvinvointi, konfliktien käsittely, koulukehityksen tutkimus ja kielididaktiikka
- ▶ Hanken: tulostehokkuuden tutkimus, liiketoimintaosaaminen, palvelujen kehittäminen ja innovaatiot sekä rahoitus.



Tekniikan ala

Seudun tekniikan kampus muodostuu Vaasan yliopiston, Vaasan ammattikorkeakoulun, Åbo Akademin ja Yrkeshögskolan Novian tekniikan yksiköistä. Kampusella opiskelee 2 700 tekniikan opiskelijaa, joten joka neljäs kampuksella vastaan tuleva opiskelija on teekkari tai insinööriopiskelija. Insinööriopiskelijamäärältään kampus on Suomen viidenneksi suurin. Vuosittain täältä valmistuu lähes 400 insinööriä tai diplomi-insinööriä. Tutkimuskeskus Technobothnia on yhteistyökumppaneiden yhteinen tutkimus- ja oppimislaboratorio, jossa opiskelijat pääsevät soveltamaan teoriassa opittuja menetelmiä valvotussa, teollisuutta vastaavassa ympäristössä.

Korkeakoulujen yhteistyöhön perustuu myös Vaasan Energiainstituutin (VEI) toiminta. VEI on Vaasan yliopiston kauppatieteellisen tiedekunnan, teknillisen tiedekunnan ja Levón-instituutin yhdessä Vaasan ammattikorkeakoulun ja Yrkeshögskolan Novian kanssa perustama energia-alan osaamisen yhdistävä yhteistyöorganisaatio. VEI tarjoaa tutkimus- ja kehittämisspalveluita, koulutusta ja konsultointia ennen

kaikkea uusiutuvien energianlähteiden käytön edistämiseksi. Tutkimuskohteina ovat erityisesti biopolttoaineet, polttomootorit, tuulienergia, älykkäät sähköverkot, geoenergia ja energiatehokkuus.

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen kehittäminen

Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur, Vaasan kaupunki ja Vaasan sairaanhoitopiiri, hyväksyivät 2009 Medibothnia-hankesuunnitelman. Tavoitteena on luoda malleja ja edellytyksiä alueelliselle sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus-, tutkimus- ja kehittämisyksikölle, joka tulee sijaitsemaan Vaasan kampusalueella. Ensijaisena tavoitteena on sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikorkeakoulutuksen laadullinen kehittäminen sillä tavalla, että luodaan edellytykset Vaasan ammattikorkeakoulun ja Yrkeshögskolan Novian järjestämien koulutusten fyysiselle ja sisällölliselle yhteistyölle. Kehittämistyö tapahtuu osittain ammattikorkeakoulujen oman



opetus- ja tutkimustoiminnan sisällä sekä osittain yhteistyö-konseptin kehittämisen kautta.

Pohjanmaan maakunnassa ei ole sosiaalityön koulutusta antavaa korkeakouluyksikköä. Sosiaalityön koulutus on tähän saakka järjestetty väliaikaisen rahoituksen turvin siten, että osa koulutuksesta on voitu toteuttaa Vaasassa. Vaasan seudun opetus- ja tutkimuslinikkahankkeessa on keskitytty alkuvaiheessa sosiaalityön koulutuksen ja tutkimuksen kehittämiseen Vaasassa, Mustasaarella ja Maalahdessa. Hankkeen tavoitteena on ollut mm. löytää yhteistyön malli ja -rakenne, jolla sosiaalityön koulutusta, tutkimusta ja kehittämistä voidaan toteuttaa vakinaisesti Vaasassa yhteistyössä Helsingin yliopiston ja Jyväskylän yliopiston kanssa. Ruotsinkielisestä sosiaalityön yliopisto-opetuksesta Suomessa vastaa Helsingin yliopiston Social- och kommunalhögskolan ja lähimpänä sosiaalityön suomenkielistä yliopisto-opetusta annetaan Keski-Pohjanmaalla sijaitsevassa Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksessa [Jyväskylän yliopisto], joiden molempien kanssa Vaasan kaupungilla on tällä hetkellä sopimus sosiaalityön koulutuksen ja siihen liittyvien maisteriopintojen

toteuttamisesta. Hankkeessa on ollut mukana myös paikalliset ammattikorkeakoulut, koska monialaisessa sosiaali- ja terveysalan työssä tarvitaan myös sosionomi [AMK]-tasoista asiakastyön osaamista. Pohjanmaalla sosionomi AMK-koulutusta annetaan Vaasassa Yrkeshögskolan Noviassa ja Vaasan ammattikorkeakoulussa.

Tarkoituksena on yhdistää Pohjanmaan alueen keskeisten sosiaali- ja terveysalan korkea-asteen koulutusyksiköiden, sosiaalialan osaamiskeskusten sekä kuntien asiantuntijoiden voimavarat uudenlaiseksi kokonaisuudeksi ja samalla poistaa koulutuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan päällekkäisyyksiä em. toimijoiden kesken. Laadukkaan toiminnan on tarkoitus houkutella opiskelijoita tulevana työntekijöinä Pohjanmaalle ja tarjota jo ammatissa toimiville ammatillisen kehittymisen mahdollisuus, myös työssä viihtyvyyttä lisäävänä tekijänä.

Vaasan kaupungin ja Pohjanmaan maakunnan tavoitteena on säilyttää terveydenhuollon korkea taso tulevaisuudessa. Vaasan kaupungin ja Turun yliopiston hammaslääketieteen lai-



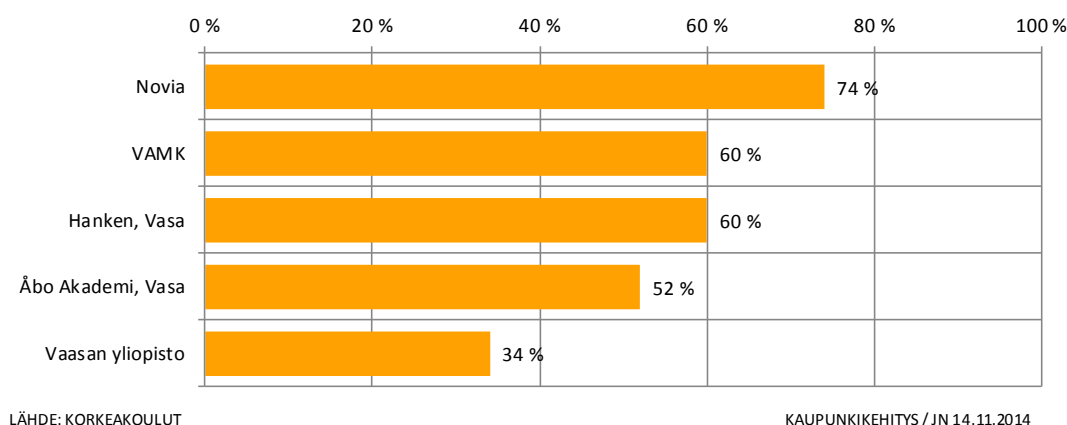
toksen kanssa opetusyhteistyö käynnistyi vuonna 2008. Turun yliopiston, Vaasan kaupungin ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin välinen opetussopimus allekirjoitettiin keväällä 2012. Turun yliopiston lääketieteen opiskelijat ovat käyneet harjoittelujaksoilla keskussairaalassa vuodesta 2010 lähtien. Vastaava toiminta käynnistyy Vaasan terveyskeskuksessa, kun opetustilat valmistuvat Hietalahden sairaala-alueelle rakennettavan uuden ison terveysaseman yhteyteen. Moniammatillisuus on opetukseen liittyvien harjoittelujaksojen keskeinen toiminta-ajatus yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja ammattiopistojen kanssa. Sitä varten kaupungin sosiaali- ja terveysvirasto toteutti Vaasan opetusterveyskeskus -hankkeen lokakuun 2012 ja syyskuun 2014 välisenä aikana. Hankkeen kuluessa valmistuivat opetusta, kehittämistä ja tutkimusta koskevat suunnitelmat edellä mainittujen yhteistyötahojen kanssa. Opetusterveyskeskuksen rinnalle tulee alueellinen

diabeteskeskus. Maakunnan kaikki sosiaali- ja terveysalojen yksiköt ovat mahdollisia oppimisympäristöjä eri asteisille opiskelijoille nyt ja tulevaisuudessa.

Korkeakouluopiskelijoiden työllistyminen

Vaasan korkeakouluista valmistuneet työllistyvät hyvin Pohjanmaalla. Korkeakoulut ovat erilaisilla kyselyillä selvittäneet opiskelijoiden sijoittumista Pohjanmaalle oheisen taulukon mukaisesti. Tämän lisäksi Åbo Akademin Turun yksiköstä valmistuneista noin 20 % saa työtä Pohjanmaalla. Prosenttisuudet ovat suuntaa antavia. Osaavan työvoiman suuren kysynnän vuoksi seudulle on ensiarvoisen tärkeää, että opiskelijat jäävät tänne opintojen päätyttyä.

OSUUS VAASAN KORKEAKOULUISTA VALMISTUNEISTA, JOTKA OVAT TYÖLLISTYNEET POHJANMAALLE VIIME VUOSIEN AIKANA



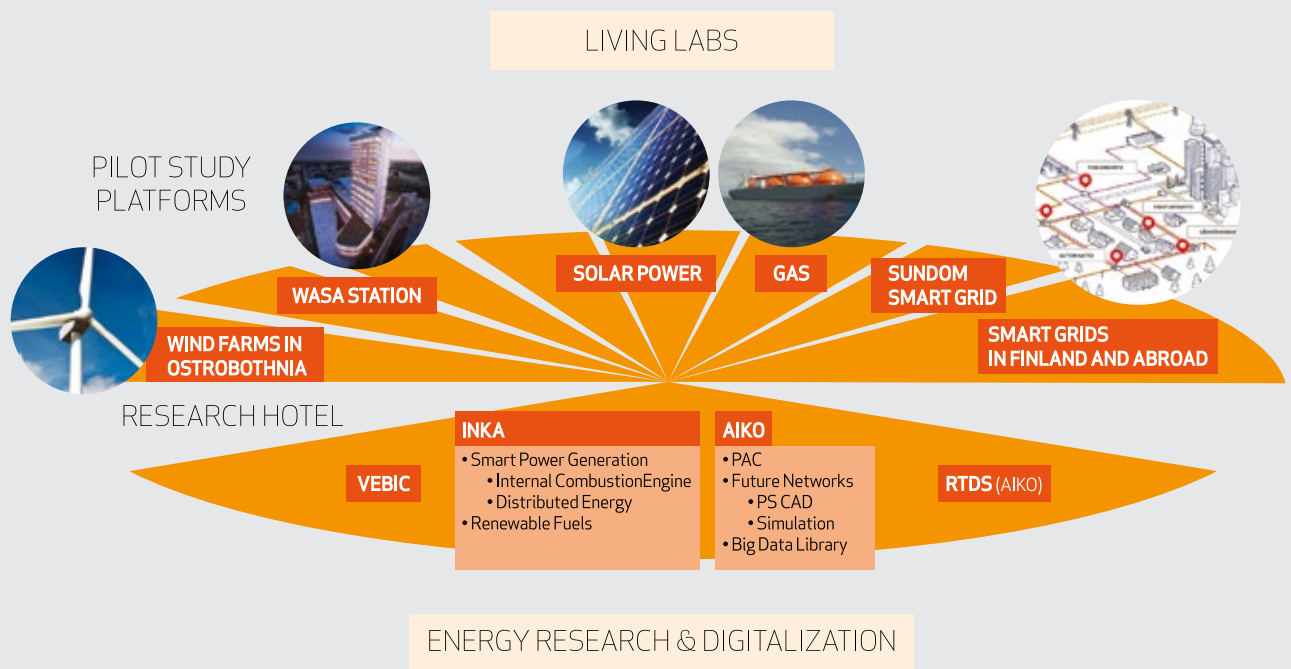
KUVA 25. Vaasan korkeakouluista valmistuneiden sijoittuminen Pohjanmaalle.

Vaasa Energy Business Innovation Centre VEBIC ja tiedepuistokortteli

VEBIC on Palosaarelle sijoittuva tutkimusalusta ja laboratorion kokonaisuus, joka toteutetaan korkeakoulujen, energia-tekniikayritysten sekä muiden organisaatioiden yhteiseksi tutkimus- tuotekehitys-, innovaatio- ja koulutusyhteisöksi. Ensimmäisen vaiheen noin 10,5 milj. euron kiinteistöhanke valmistelusta ja rakennuttamisesta vastaa Oy Vaasa Parks Ab perustetun KOy Energy Lab Vaasan lukuun ja se valmistuu kesällä 2016. VEBICin pääkäyttäjän Vaasan yliopiston käyttöön tulevat polttoaine- ja polttomootorilaboratoriot ovat keskeinen osa Vaasa Energy Business Innovation Centreä eli VEBIC-tutkimusalustaa. Yliopisto tulee kehittämään monitieteistä energialiiketoimintaa ja innovaatioihin liittyvää tutkimusta niin, että kaikki tiedekunnat pääsevät hyödyntämään tutkimusalustaa. Laajemmin VEBIC tulee tukemaan globaalisti toimivien energiateknologiyritysten toimintaedellytyksiä seudulla ja maailmalla sekä luomaan lisää tutkimusyhteistyötä kokonaisenergiajärjestelmien puitteissa myös pk-yritysten ja korkeakoulujen välille. Vahvalla tutkimus- ja kehitystyöllä var-

mistetaan, että energiateknologiateollisuuden tuotteet ovat maailman kärkeä myös jatkossa ja että korkeakoulut pystyvät houkuttelemaan ansiokkaita tutkijoita koko maailmasta. Vaasan yliopisto tekee vuosina 2016-2017 mittavat panostukset VEBIC-kokonaisuuteen, josta Tekesin INKA-ohjelman puitteissa tehty rahoitusesitys johti noin 3 milj. euron myönteisiin päätöksiin keväällä 2015. VEBIC/Energy Lab-avauksen sekä koko tiedepuistokokonaisuuden odotetaan vaikuttavan myönteisesti koko seudun vetovoimaisuuteen, mutta erityisesti sen vaikutus tulee näkymään yritysten sekä yliopiston ja korkeakoulujen arjessa. Seuraavissa vaiheissa laboratorion kokonaisuutta laajennetaan bio-, geo- ja uusiutuvan energian, älykkäiden sähköverkkojen ja sähkönjakelun sekä laitteiden välisen kommunikaation tutkimiseen erikoistuneilla yksiköillä. Toisen vaiheen eli Smart Grid Vaasan suunnittelu on aloitettu tammikuussa 2016. Tutkimus- ja kehitystyötä yrityksissä ja korkeakouluissa tekee yli 1 700 henkilöä.

SMART SYSTEMS PLATFORM -VISIO [LÄHDE VAASAN YLIOPISTO]



KUVA 26. VEBIC / KdY Energy Lab

3.9 Kaupunkipolitiikka kasvusopimuksen muodossa

Kaupunkipolitiikan keskeisin tavoite on erilaisten ja erikokoisten kaupunkiseutujen kilpailukyyn vahvistaminen sekä elinvoiman, hyvinvoinnin ja yhteistyön edistäminen. Kaupungit ovat kansantalouden kasvun vauhdittajia sekä olennainen osa aluekehittämistä ja ne toimivat vuorovaikutuksessa niitä ympäröivien laajempien toiminnallisten alueiden kanssa. Kaupunkien vahvuuksia tulee hyödyntää aluekehittämispolitiikan vaikuttavuuden vahvistamiseksi. Suomessa uudistumisen edellytyksenä on kaupunkialueiden ja valtion tavoitteiden suuntaaminen samoihin päämääriin. Se edellyttää kumppanuutta ja tehokasta yhteistä tavoitteiden asettelua.

Vaasan seudun kasvusopimus 2013-2015

Valtion ja suurten kaupunkiseutujen välisten kasvusopimusten solmimisen suuntaviivat sisältyivät hallitusohjelmaan ja valtakunnallisiin aluekehittämistavoitteisiin vuosille 2012-2015, ja linjaus jatkuu myös hallituksen hallitusohjelmassa vuosina 2016-2018. Edellinen hallitus harjoitti politiikkaa, joka uudella tavalla pyrki vahvistamaan selkeää kasvupotentiaalia omaavia kaupunkiseutuja luomalla kasvua talouteen ja elinkeinoelämään. Kaupunkipoliittisessa ohjelmassa vuosille 2013-2015 tehtiin edelleen linjauksia aie- ja kasvusopimusmenettelyn laajentamiseksi koskemaan maan 12 suurinta kaupunkiseutua (Helsinki, Tampere, Turku, Oulu, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Pori, Vaasa, Seinäjoki, Joensuu ja Lappeenranta). Ajatuksena oli kasvusopimusten kautta vahvistaa suurten kaupunkiseutujen kansainvälistä kilpailukykyä ja roolia seutujensa ja Suomen talouden vetureina. Kasvusopimusmenettely ja Innovatiiviset kaupungit (INKA) -ohjelma täydensivät toisiaan siten, että kasvusopimukseen sisällytettiin myös INKA-ohjelmassa edistettävät strategisen osaamisen kärkialueet. Vuosien 2013-2015 Vaasan seudun kasvusopimuksen tarkoituksena oli vahvistaa seudun kilpailukykyä yhteistyössä valtion, seudun kuntien ja muiden toimijoiden kesken. Lisäksi kasvusopimuksen tavoitteena oli tukea kansallista tavoitetta ja Vaasan seudun tavoitetta luoda Euroopan johtava energiateknologiakeskittymä Suomeen vuoteen 2030 mennessä.

Työ- ja elinkeinoministeriö suoritti vuonna 2014 arvioinnin kasvusopimusprosessin toteutuksesta, sen vaikutuksista ja seurannasta valtakunnallisella tasolla. Arviointi osoitti, että kasvusopimusprosessi ei saavuttanut toivottuja tuloksia tänä ajanjaksona. Kaikki osallistuneet kaupunkiseudut toivoivat kuitenkin, että yhteistyö valtion eli ministeriöiden kanssa jatkuu, siten että sitä edelleen syvennetään ja resursoidaan.

Innovatiiviset kaupungit (INKA)

Vaasa oli mukana edellisen hallituksen INKA-ohjelmassa, jolloin Vaasa valittiin INKA-kaupungiksi vuonna 2013. Vaasan seudun INKA-teemana oli Kestävät energiaratkaisut, joka keskittyi kestävän ja uusiutuvan energian ja sitä tukevan säätövoiman, älykkäiden sähköverkkojen ja energiatehokkuuden teemoihin. Innovaatiokeskittymän toiminnan tavoitteena oli mm. energia-tekniikan viennin lisäys, Suomessa tehtävien kestävien ja uusiutuvien energiantuotannon investointien teknologian kotimaisuusasteen (tuuli-, aurinko-, aalto-, jätteenpolto-, bio-,

vesi-, geo- ja säätövoimalaitokset) lisääminen, energian tuonnin pienentäminen ja EU:n 20/20/20 tavoitteiden toteutuminen. Vaasassa INKAN koordinoitua ohjaa Vaasan seudun keskeisistä toimijoista koostuva ohjausryhmä. Teknologiakeskus Merinova Oy vastaa koordinoinnista, toteutus tapahtuu yhteistyössä eri hankekumppaneiden kanssa. Teema-alallaan Vaasan seutu toimii yhteistyössä mm. Lappeenrannan ja Porin seutujen kanssa. Vaasan seudun INKAN hankekanta on arvioitu kansallisesti erittäin vahvaksi ja ohjelman kautta alueelle on myönnetty Tekes-rahoitusta noin 5,6 miljoonaa euroa vuoden 2015 loppuun mennessä. Nykyisen hallitusohjelman lähtökohtana ovat kuitenkin julkisten menojen voimakkaat leikkaukset ja sen vuoksi INKA-ohjelma lakkautetaan vaiheittain vuosien 2016-2017 aikana, vaikka ohjelman alkuperäinen aikataulu kattoi vuodet 2014-2020.

Alueelliset innovaatiot ja kokeilut (AIKO) ja Vaasan seudun kasvusopimus 2016-2018

Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistäminen (AIKO) on hallituksen syksyllä 2015 aloittama aluekehittämistoimi, jonka tavoitteena on turvata koko Suomen kilpailukyky, edistää kasvua ja hyödyntää maan eri osien voimavaroja ja osaamista. AIKO on kasvusopimuskauden rahoitusinstrumentti, jonka puitteissa on käytettävissä 15 miljoonaa euroa, jotka pääasiallisesti jaetaan valittujen kasvusopimuskaupunkien kesken. Elinkeinorakennetta vahvistetaan parantamalla yritystoiminnan edellytyksiä ja alueiden uudistumiskykyä.

AIKO sisältää neljä työkalua:

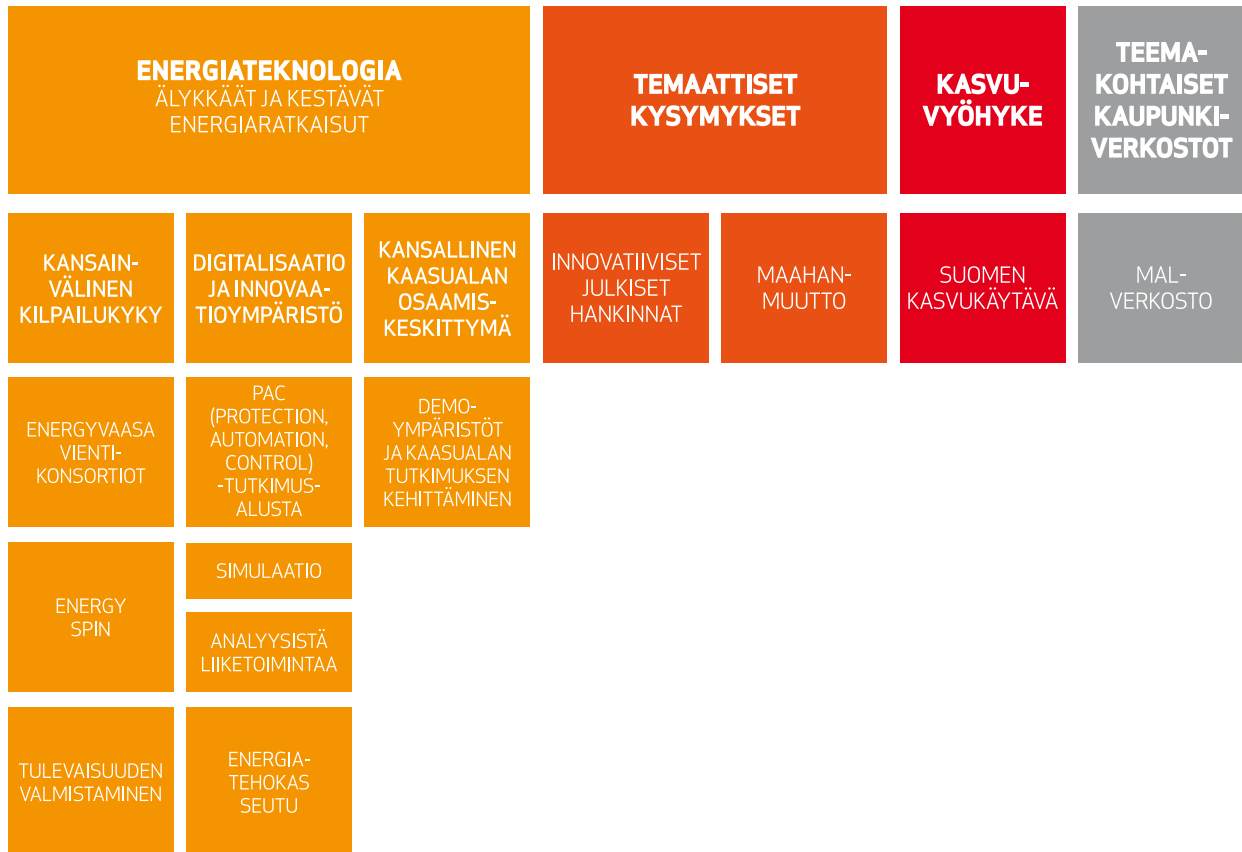
- 1) Ennakoidun rakennemuutoksen toimet (ERM)
- 2) Valtion ja kaupunkien väliset kasvusopimukset
- 3) Valtakunnallisesti merkittävien kasvuvyöhykkeiden rakentamisen
- 4) Teemakohtaiset kaupunkiverkostot

Ennakoidun rakennemuutoksen hallinnalla tarkoitetaan elinkeinoja aktiivisesti uudistavaa toimintatapaa. Sen keskeisessä roolissa ovat elinkeinojen ja yritystoiminnan uudistuminen, kasvu ja kansainvälistyminen sekä työllisyyttä ja yritystoimintaa edistävät kokeilut.

Kasvuvyöhykkeiden tavoitteena on lisätä liiketoimintaa, saada työvoima liikkeelle ja sujuvoittaa työssäkäyntiä yli kuntarajojen. Tämän takia on tärkeä huomioida, kasvuvyöhykehakemuksen mukaisesti, että ns. Suomen Kasvukäytävällä on useita laajentumissuuntia, kuten Seinäjoki-Vaasa/Uumaja.

Teemakohtaiset kaupunkiverkostot ovat useamman kaupungin muodostamia teemakohtaisia verkostoja kansallisesti merkittävään ja hallituksen kärkihankkeiden toteuttamista edistävään kehittämiseen.

VAASAN SEUDUN KASVUSOPIMUSEHDOTUKSEN RAKENNE



KUVA 27. Vaasan seudun kasvusopimusehdotuksen rakenne 2016-2018

Kuten kuvasta näkyy, Vaasa hakee **MAL-verkoston** kautta tukea urbaanin, elävän, turvallisen ja kutsuvan kaupunki- ja toimintaympäristön kehittämiseen. Nykyisellä kasvusopimuskaudella Vaasan kaupunki osallistuu kansallisen MAL-verkoston toimintaan.

Valtion ja kaupunkiseutujen välisillä kasvusopimuksilla toteutetaan nykyisen hallitusohjelman ja sen toimeenpanosuunnitelman mukaisen kilpailukykykärkihankkeen toimenpiteitä alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistämiseksi. Kasvusopimukset, joiden tavoitteena on elinkeinoelämän kasvun ja kilpailukykyyn vahvistaminen, tehdään vuosille 2016 - 2018. Kasvusopimuksilla tuetaan hallituksen kärkihankkeiden toteuttamista valittujen teemojen, innovatiivisten julkisten hankintojen sekä maahanmuuton kautta. Sopimusvalmistelusta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö [TEM] muiden sopimuksiin liittyvien ministeriöiden ja alueellisten toimijoiden kanssa.

Kasvusopimuksella edistetään seuraavien strategisten painopisteiden toteuttamista:

- ▶ Elinkeinoelämän kasvu ja uudistuminen
- ▶ Kansainvälisten liiketoimintamahdollisuuksien ja kansainvälisen tason referenssialueiden muodostaminen
- ▶ Kumppanuus elinkeinoelämän ja oppi- ja tutkimuslaitosten kanssa
- ▶ Innovatiivisten julkisten hankintojen hyödyntäminen
- ▶ Maahanmuuttajien osaamispotentiaalin hyödyntäminen sekä monipuolinen osallisuuden edistäminen

Maaliskuussa 2016 Vaasa valittiin yhdeksi kuudesta kaupungista (Vaasa, Lappeenranta-Imatra, Oulu, Tampere, Turku ja Joensuu) metropolialueen lisäksi, jotka pääsevät hallitusohjelmaan sisältyvän Kasvusopimuksen piiriin. Vaasan kasvusopimuksessa on kolme teemaa, kansainvälinen kilpailukyky, digitalisaatio ja innovaatioympäristöt sekä uutena kansallinen kaasualan osaamiskeskittymä. Innovaatiokokeilujen puitteissa luodaan edellytyksiä innovaatiotoimintaan, pilotointiympäristöjä sekä edistetään TKI-toimintaa

3.10 Vaasan seudun innovaatiojärjestelmä

Vaasan innovaatiokeskittymän nykytilaa ja näkymiä tulevaisuuteen arvioitiin vuonna 2014.^[28] Työ- ja elinkeinoministeriön [TEM] tilaama ja Hubconcepts Oy:n toteuttama Innovaatioprofiilityö kytkeytyi sekä INKA-ohjelmaan että

Vaasan seudun elinvoimastrategian 2016-2020 valmisteluun. Tavoitteena oli selvittää, miten kilpailukykyinen seutumme innovaatiokeskittymä on verrattuna samantyyppisiin kansallisiin ja kansainvälisiin keskittymiin sekä nostaa esiin alueel-

liset kehittämistarpeet. Hubconceptsien tekemän selvityksen keskeisimmät painopisteet olivat:

1. Arvioitiin Vaasan kyvykkyyttä profiloitua yhdeksi maamme vetovoimaisimmista innovaatiokeskittymistä ja tunnistettiin tulevaisuuden innovaatiomahdollisuuksien kehittämisen keskeisimmät elementit.

2. Tunnistettiin Vaasan vahvuudet ja haasteet toimia maailman johtavien tutkimusryhmien ja TKI-intensiivisten yritysten toimintaympäristönä. Erityisen tärkeää oli määritellä ne keskeiset kilpailutekijät, joilla Vaasa erottuu jatkossa muista samassa mittaluokassa toimivista kansallisista ja kansainvälisistä innovaatiokeskittymistä.

3. Konkreettisenä tavoitteena luotiin yhteinen visio ja näkemys yhteisesti toteutettaville alueellisille kehitysohjelmille, jotka edistävät Vaasan vetovoimaisuutta yritys-, tutkimus- ja innovaatioympäristönä.

Arvioinnit ja määrittelyt toteutettiin mittavan seudullisen ja maakunnallisen kirjallisen aineiston ja tilastojen pohjalta sekä haastatteleamalla Vaasan elinkeino- ja innovaatiotoiminnassa mukana olevien avainyritysten, korkeakoulujen, julkisten organisaatioiden, kehitysyhtiöiden sekä Vaasan kaupungin ja seudun muiden kuntien edustajia. Avainhenkilöhaastatteluja toteutettiin yhteensä 47 kpl.

Arvioinnin tulokset

Arviointi osoitti, että maakunnalliset, Vaasan seutua koskevat ja toimialakohtaiset strategiat ja ohjelmat tukevat toisiaan ja ohjaavat tavoitteellisesti seudullista kehitystä toivottuun suuntaan. Avoin tiedonjakamisen kulttuuri on mahdollistanut yhteiset prosessit, jotka ovat johtaneet tulossuuntautuneeseen ja tulokselliseen yhteistyöhön. Alueen vahvat, toimialan johtavat yritykset ovat sitoutuneet innovaatioyhteistyöhön ja

osallistuvat aktiivisesti. Vaasassa innovaatiotoiminta on nostettu alueellisen kehityksen ytimeen, mikä on tuonut alueen päättäjät yhteen päättämään linjauksista ja panostuskoh-teista. Osaajia on mukana koulutuskokonaisuuksien suunnittelussa, Vaasan innovaatio-alustojen suunnittelussa ja toteuttamisessa ja uuden yritystoiminnan kehitystyössä.

Tuloksina esitettiin priorisoituja innovaatiotoiminnan kehityskohteita, kuten:

- ▶ innovaatiotoiminnan ohjaamisvastuun ja -mallin vakiinnuttaminen [innovaatiojohtajuus]
- ▶ yritysallianssien kehittäminen ja laajentaminen yhdessä yritystoimijoiden kanssa
- ▶ rakennettava yhteys infrastruktuurien ja innovaatiotoiminnan välille [innovaatiokaava]
- ▶ innovaatioalustojen määrätietoinen toteutus yhdessä yritysten kanssa
- ▶ factory-toimintamallin^[29] soveltaminen tuotteiden/palvelujen kehitys- ja testausympäristönä
- ▶ innovaatioalustojen vahvistaminen kansainväliselle tasolle ja niiden Vaasaan sijoittumisen edistäminen
- ▶ kasvuyrityksille suunnattujen palvelujen jäsenteleminen yhdeksi kokonaisuudeksi
- ▶ rakennettava yhteydet kansallisiin ja globaaleihin yrityskehityspolkuihin [vrt. Slush]
- ▶ kansainvälisen tason ”soft landing”-palvelut^[30] edistämään yritysten sijoittumista Vaasaan
- ▶ hankesalkun haltuunotto ja ohjaus, päällekkäisyyksien karsinta
- ▶ kansainvälisen tason hankkeiden suunnittelu ja toteutus

Konkreettiset toimenpiteet havaittujen kehittämistarpeiden osalta on sisällytetty liitteenä olevaan toimenpideohjelmaan.

3.11 Elinkeino- ja aluekehitystoiminta seudulla

Kuntien elinkeinopolitiikkaa edistävät toimijat

Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK

VASEK on Vaasan seudun kuntien omistama seudullinen kehitys- ja elinkeinoyhtiö, joka perustettiin vuonna 2003. VASEKin ydintehtävät ovat seudullisen elinkeinoneuvonnan koordinointi ja toimialakohtaisten sekä yritysten koko elinkaaren kattavien yrityspalvelujen tuottaminen, seudulliset elinkeinoihin ja yrittämiseen liittyvät ohjelmat ja kehityshankkeet sekä seudun markkinointi ja seutuviestinnän koordinointi ja toteutus. Yhtiö toimii tiiviissä yhteistyössä yritysten ja yrittäjien, koulutus- ja tutkimussektorin toimijoiden sekä kuntien ja muiden tahojen kanssa. VASEKin yhteydessä toimiva Vaasanseudun Uusyrityskeskus Startia antaa kattavat neuvontapalvelut liiketoiminnan perustamisvaiheessa. Vuositasolla myötävaikutetaan noin 170 - 200 uuden yrityksen perustamiseen ja VASEKin muissa yrityspalveluissa, kehityshankkeissa ja seutuviestinnän toimenpiteissä on asiakkaana vuosittain noin 1 500 eri yritystä. Viime vuosina merkittävä työpanos on suunnattu myös yritys-

ten omistajan- ja sukupolvenvaihdosten tukemiseen. Tähän liittyviä uusia asiakkuuksia tulee vuosittain noin 100.

VASEK on vuoden 2014 aikana tehnyt strategiapäivityksen, joka kohdistuu sekä yhtiön oman toiminnan että seudun kehittämisen painopisteisiin. VASEKin oman toiminnan osalta keskeisiä tavoitteita ovat mm.:

- ▶ uusyritysten Startia-palveluiden jatkuva ylläpito ja kehittäminen
- ▶ vahvasti lisääntyneiden yritysten omistajan- ja sukupolvenvaihdostapausten vaatima resursointi
- ▶ panostaminen kasvu- ja vientiyritysten tukemiseen, viennin edistämistoiminnan painopisteenä Pohjoismaat
- ▶ uusiutuvaan energiantuotantoon liittyvän viennin ja investointien edesauttaminen
- ▶ tiivis yhteistoiminta YritysSuomen, Seudulliset Kehittämisyhteisöt SEKESin, Team Finlandin, Invest in Finlandin sekä

muiden kansallisten verkostojen, ohjelmien ja palvelumallien puitteissa, paikallisella tasolla aluekehittämisen ja yrityspalvelutoimijoiden yhteistyö ja toiminnan koordinointi

- ▶ Vaasan seudun Kasvusopimus ja innovaatio-keskittymän vahvistaminen [INKA-ohjelma] muiden toimijoiden kanssa
- ▶ uuden ohjelmakauden 2014-2020 [kansallinen ja EU] teho- kas hyödyntäminen yritys- ja aluekehityksessä, yritysten toimintaedellytysten vahvistaminen [logistiikan kehittäminen, työvoiman saatavuuden turvaaminen, koulutuksen kehittäminen]
- ▶ Vaasan seudun viestinnän vetovastuu, tiivis operatiivinen yhteistyö eri toimijoiden ja yritysten kesken
- ▶ brändityö [maassa- ja maahanmuutto, opiskelijat, Invest In], Energy Vaasa-konseptin ja -työn organisoiminen yhdessä Merinovan kanssa sekä matkailumarkkinointiyhteistyö Visit Vaasan kanssa.

Teknologiakeskus Oy Merinova Ab

Oy Merinova Ab on vuonna 1989 perustettu elinkeinoelämän, Vaasan seudun kuntien ja korkeakoulujen omistama teknologiakeskus. Merinova tuottaa yrityksille ja yhteisöille alueellisia, kansallisia ja kansainvälisiä kehittämishankkeita ja -ohjelmia sekä kehittämispalveluja yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Merinovan erityisosaamisalue on energiateknologia. Hankkeilla ja palveluilla tuetaan yritysten kehitystä, kasvua ja vientiä erityisesti teknologian näkökulmasta.

Merinova on Vaasan seudun energiaklusterin keskeinen toimija, joka edistää seudun korkeakoulujen, julkisten toimijoiden ja palvelu- ja teollisuusyritysten yhteistyötä. Merinova vastaa INKA-ohjelman Kestävät energiaratkaisut -teeman valtakunnallisesta ohjelmajohdosta, sekä Vaasan alueen teknologia-keskuspalveluista.

Viexpo

Viexpo on osuuskuntapohjalla toimiva yritys, joka on kuntien, yritysten ja yhteisöjen omistama. Viexpo tarjoaa pienille ja keskisuurille yrityksille kansainvälistymistä edistäviä palveluja. Viexpon perustehtävä on neuvoa ja palvella kaikkien toimialojen yrityksiä vientiin ja kansainvälistymiseen liittyvissä kysymyksissä. Viexpo tarjoaa yritysten kansainvälistymisen tueksi sekä yhteisvientihankkeita että yrityskohtaisia palveluja. Yhteisvientihankkeisiin kuuluvat yhteisosastot kansainvälisillä messuilla, vientiverkostot sekä markkinaselvitysmatkat. Yrityskohtaiset palvelut koostuvat mm. markkinaselvityksistä ja kielipalveluista. Viexpon toimipisteet sijaitsevat Pietarsaareissa, Vaasassa ja Kokkolassa. Viexpolla on laaja kansainvälinen kontaktiverkosto sekä Suomessa että ulkomailla. Viexpo toimii ainutlaatuisella tavalla myös Pohjanmaan ELY-keskuksen kansainvälistymisyksikkönä.

Oy Vaasa Parks Ab

Oy Vaasa Parks Ab on toimitilapalveluyritys, jonka omistavat Vaasan kaupunki, teknologiakeskus Merinova sekä pääomasijoitusyhtiö Wedeco, kukin kolmanneksen osuudella. Yhtiö on kehittänyt ja markkinoinut Vaasan kaupungin ja Mustasaaren kunnan kanssa tehtyjen palvelusopimusten perusteella Vaasan yrityspuistoja, Vaasan ja Mustasaaren logistiikka-alueita sekä

valmistellut ja rakennuttanut yritysten tarpeiden mukaan mittavamman kokoluokan uusia toimitilarakennuksia. Futura I-IV-teknologiakeskustalot on toteutettu Vaasan kaupungin elinkeinopoliittisten tavoitteiden mukaan.

Palosaaren Yrityskeskus Oy

Palosaaren Yrityskeskus Oy on Vaasan kaupungin kokonaan omistama yhtiö, joka vuokraa toimitiloja yrityksille ja oppilaitoksille sekä tarjoaa vuokralaisilleen myös erilaisia toimisto- ja kokoushuonepalveluita. Lisäksi yhtiö isännöi muita kiinteistöyhtiöitä. Yhtiön perusajatuksena on palvella elinkeinoelämää tarjoamalla toimitiloja ja samalla ylläpitää ja korjata erilaisia kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kiinteistöjä, suojeltuja rakennuksia ja ympäristöjä. Yhtiö luo vanhoista teollisuuskiinteistöalueista viihtyisiä toimintaympäristöjä kehittäen erilaisille vanhoille tiloille erilaisia sovelluksia, jotta ne sopivat nykyiseen yritys- tai koulutustoimintaan ja luovat alueelle uutta viihtyisyyttä, kuitenkin mahdollistaen rakennuksen mahdollisimman tehokkaan uusiokäytön rakennuksen historiaa unohtamatta.

Vaasan seudun Matkailu Oy

Vaasan seudun Matkailu Oy perustettiin 31.10.2013, ja yhtiö aloitti toimintansa vuoden 2014 alusta. Vaasan seudun Matkailu Oy:n omistavat Vaasa, Mustasaari, Vöyri, Maalahti, Korsnäs, Laihia, Isokyrö ja Närpiö. Yhtiö vastaa muun muassa matkailualan viestinnästä ja yhteismarkkinoinnista, matkailu-neuvonnasta sekä myynnistä ja tuotekehityksestä.

Elinkeino- ja aluekehitystoimijoiden yhteistyö Vaasan seudulla osana valtakunnallista Yritys-Suomi-kokonaisuutta

Vaasan seudulla toimii tällä hetkellä lukuisia organisaatioita, jotka toimivat elinkeino- ja aluekehittämisen alalla. Valtakunnallisesti tarkastellen yrityspalveluiden organisointi perustuu Työ- ja elinkeinoministeriön koordinoimaan Yritys-Suomi -toimintamalliin.^[31] Tavoitteena on linkittää valtakunnalliset neuvontapalvelut ja paikalliset tahot yhtenäiseen kokonaisuuteen koko maan alueella. Valtakunnallisesti on koottu paljon ohjeistusta ja palveluja kolmikieliseen portaaliin 24/7-periaatteella. Lisäksi tarjolla on valtakunnallinen kolmikielinen puhelinneuvontapalvelu. Koko maa on katettu 68 seutukohtaisella sopimuksella, jonka puitteissa on organisoitu paikalliset palvelut ja liitetty ne osaksi valtakunnallista alustaa. Vaasan seudun yhteistyötä koordinoi VASEK ja alueellisessa yhteistyössä on mukana 17 sopimuskumppania. Vaasan seudun seudullinen yrityspalvelu palvelee asiakkaitaan mm. laaja-alaisen yleisneuvonnan, yrityksen perustamisen, yrityksen kehittämisen, kansainvälistymisen, osaavan työvoiman, rahoituksen, omistajanvaihdoksen sekä yrityksen sijoittumisen kysymyksissä.



energy

4. VISIO JA STRATEGISET PAINOPISTEET

**VISIO: Energinen Vaasan seutu on vahva
lisäarvon luoja Suomessa ja kansainvälisesti**



KUVA 28. Vaasan seudun visio 2020.

Yllä olevan vision mahdollistamiseksi elinkeinoelämän, korkeakoulujen ja seudun välistä yhteistyötä on jatkuvasti vahvistettava, jotta seutu saavuttaa maailmanluokan osaamisen ja innovaatioalustat, jotka ovat tunnettuja ja tunnustettuja lisäarvon luoja globaaleilla markkinoilla. Yhteistyötä Uumajan seudun kanssa on vahvistettava edelleen kaikilla toimialoilla, jotta mahdollisimman laajasti voidaan muodostaa yhteinen

työmarkkina-alue ja siten panna Merenkurkun seutu maailmankartalle.

Seuraavaksi käsitellään elinvoimastrategian strategisia painopisteitä: kansainvälisesti kilpailukykyiset yritykset, globaali osaaminen, elinvoimainen toimintaympäristö ja toimivat, houkuttelevat palvelut.



4.1 Kansainvälisesti kilpailukykyisiä yrityksiä

Pohjoismaiden suurin energiakeskittymä

Vaasan seudulla on Pohjoismaiden suurin energiakeskittymä, joka on vahva ja kansainvälinen ja joka heijastuu positiivisesti alueen pk-yrityksiin ja toimintaympäristöön. Energiakeskittymän myötä seudun elinkeinoelämä kukoistaa. Koko seudulle on tärkeää, että elinkeinoelämä säilyttää asemansa globaaleilla markkinoilla, ja sen vuoksi seutu tekee jatkuvasti uusia infrastruktuuripanostuksia ja vastaa osaavan työvoiman tarpeen asettamiin vaatimuksiin. Yritykset tekevät paljon yhteistyötä mm. erilaisissa tutkimushankkeissa ja seutu tekee kaikkensa näiden tukemiseksi. Elinkeinoelämän, korkeakoulujen ja seudun yhteistyö vahvistuu edelleen erilaisten innovaatioalustojen kautta.

Uusia kasvuyrityksiä eri aloilla

Vaasan seudulla toimii yhteensä noin 6 500 yritystä. Alueen kehityksen kannalta avainasemassa on näiden yritysten kasvu ja myös viennin lisääminen entisestään. Tarjolla on maamme uuden hallitusohjelman leikkauksista huolimatta lukuisia yritysten kehittämispalveluja eri tilanteisiin ja toimialakohtaisesti. Yritysten kasvua ja kehittymistä tukevia välineitä on useita, ja oikean ratkaisun löytämiseksi tarvitaan välittäjäorganisaatioita neuvomaan yrityksiä. Tilanne on hyvä; keskeiset toimijat hakevat yhteistyössä yrityksen kannalta parhaan ratkaisun toiminnan kehittämiseksi ja toimenpiteiden rahoittamiseksi.



Vaasan seudulla on Pohjoismaiden suurin energiakeskittymä, joka on vahva ja kansainvälinen ja joka heijastuu positiivisesti alueen pk-yrityksiin ja toimintaympäristöön.

Kasvuyrityskategoriaan kuuluville on tarjolla mm. Tekesin kansalliset rahoitusmahdollisuudet. Seudulla on toimenpiteitä käynnissä mm. paikallisen pääomasijoitustoiminnan edistämiseksi start up-yritysten ja kasvuyritysten vauhdittamiseksi. Seudun ja maakunnan hyvän kansallisen menestyksen johdosta tarjolla on muuhun maahan nähden varsin heikosti alueellista EU-rahoitusta yritys kohtaisten kehitystoimien tukemiseen. Alueellisen maaseutuohjelman kautta on kuitenkin saatavilla tukea investointeihin ja kehitystoimintaan monilla aloilla ja aiempaa suuremmille yrityksille. Toimenpideohjelmaan on koottu mm. kaupan alan, hyvinvointialan yritys toiminnan, metsä- ja puutuotealan, turkisalan, kalatalouden, maatalous- ja elintarvikealan sekä matkailualan kehitystoimia. Monipuolisen elinkeinoelämän, toimialarajojen ylittävän yhteistyön ja toisiaan vahvistavien kehittämistoimenpiteiden avulla luodaan kasvupohja tulevaisuuden aloille.

Vaasan seudun vientiosuus on valtakunnan huippua. Vienti rakentuu kuitenkin paljolti suuryritysten toimitusketjujen varaan, ja monilla pk-yrityksillä ei ole omia lopputuotteita vientimarkkinoilla. Viennissä on siten vielä paljon kasvu-mahdollisuuksia, kun huomioidaan eri alojen alihankinta- tai sopimusvalmistus ja palveluvienti. Viennin edistämiseksi kansallisena alustana toimii Team Finland -yhteistyömalli, jota toteuttavat Yritys-Suomi/Seudulliset Yrityspalvelut Vaasan seudulla. Keskeinen viennin edistämisen osa-alue on energia ja cleantech globaalilla tasolla. Tämä sisältää sekä lopputuotteet, kokonaisratkaisut, alihankinnan, komponentit sekä erilaiset konsultointi- ja palvelutuotteet. Finpro toteuttaa kansallisesti viennin kasvuohjelmia, joihin on varattu vuodesta 2015 lähtien 51,3 miljoonaa euroa. Viennin kasvuohjelmia on käynnistetty useimmille kansallisesti merkittävälle toimialoille, joten niitä on pyrittävä hyödyntämään muutenkin kuin energia-alalla. Vaasan seutu on keskeinen viennin markkina-alue Pohjoismaissa, erityisesti Norja on tällä hetkellä vahva kohdemarkkina-alue. Vientivalmiuksia parannetaan monin tavoin mm. Energy Vaasa-yhteistyön puitteissa ja toteuttamalla viennin edistämishankkeita ja yrityskohtaisia toimenpiteitä mm. Viexpon tarjoamilla kansainvälistymispalveluilla.

Vaasan seudun innovaatioprofiliselytyksen yhteydessä heikoutena nousi esiin yrityshautomoympäristöjen puute. Uusien yritysten neuvontapalvelu ja yrittäjyyden edistämiseen täh-

täävä polku koulutuksen yhteydessä toimivat hyvin, mutta uusien yritysten nopeaa kehittymistä tukeva hautomo- tai kiihdyttämötyyppinen toiminta puuttuu seudulta. Tämä voisi luoda edellytyksiä ja synergiaa yritysten väliselle yhteistyölle ja kasvuhakuisten nuorten yritysten nopealle kasvuille ja kansainvälistymiselle. Toinen merkittävä painopiste on yritysten omistajan- ja sukupolvenvaihdosten edistäminen. Markkinoilla jo pidempään toimineiden yritysten säilyttäminen on hyvin tärkeää, esimerkiksi VASEKille uusia omistajanvaihdosasiakkuuksia tulee keskimäärin lähes sata vuodessa. Yrityksen viritäminen kasvuun omistajanvaihdoksen yhteydessä on hyvä mahdollisuus nostaa kasvuyritysten määrää eri aloilla.

Maailmanlaajuiset yritykset tekevät päätöksensä investoinneista ja sijoittumisista globaalista näkökulmasta. Siksi seudun elinkeinoelämän tulee arvioida toimintaansa kansainvälisesti ja uusia työpaikkoja on luotava kansainvälisessä kilpailuasetelmassa. Investointien houkuttelu Vaasan seudulle on tällä hetkellä varsin heikosti resursoitu. Juuri nyt pystytään hoitamaan lähinnä ne tahot, jotka itse ottavat yhteyttä tai joista saadaan tieto esim. Finpron Invest In Finland -verkon kautta. Käynnistymässä olevien energia-alan hankkeiden ja Energy Vaasa -viestinnän puitteissa on myös proaktiivista toimintaa uusien etablointien edistämiseksi. Tärkeällä sijalla on myös jatkuva tontti- ja toimitilatarjonnan ylläpito ja kehittämisen yritystoiminnan erilaisten tarpeiden mukaisesti.





4.2 Globaali osaaminen

Kansainvälisesti tunnettu tutkimus ja koulutus

Vaasan seudulla on korkealaatuista koulutusta ja tutkimusta. Seudun korkeakoulujen on tärkeää erottua sekä kansallisessa että kansainvälisessä kilpailussa. Siksi Vaasan kaikkien korkeakoulujen tulisi pyrkiä kansainväliseen akkreditointiin ja tunnustukseen omilla kärkiosaamisalueillaan korkealaatuisen tutkimuksensa kautta.

Seudun osaavan työvoiman saanti turvataan kehittämällä koulutusta kaikilla koulutusasteilla.



Seudun osaavan työvoiman saanti turvataan kehittämällä koulutusta kaikilla koulutusasteilla.

Energiakeskittymää tuetaan teknologiapainotteisten toimien lisäksi kehittämällä koulutussisältöjä, kuten kansainvälistä liiketoimintaosaamista, energia-asioihin liittyvää

kansainvälistä juridiikkaa (immateriaalioikeus) ja kielikoulutusta. Energiakeskittymän monipuolinen työpaikkatarjonta houkuttelee eri alojen huipputaajia.

Seudun monipuolisen elinkeinoelämän kannalta on erittäin tärkeää, että korkeakouluissa on oikeat opintosuunnat ja että ne tarjoavat monipuolisia opiskelupaikkoja. Korkeakoulujen yhteistä Uumajan yliopiston kanssa uudistettua sopimusta tulee vahvistaa ja konkretisoida. Myös kansainvälistä tutkijavaihtoa tulee kannustaa ja tehostaa.

Vaasan seudulla tulee yhdistää mahdollisimman paljon toisiaan täydentäviä korkeakoulupoliittisia resursseja (esim. avustuksia kunnilta, korkeakouluilta ja elinkeinoelämältä). Säätiöiden ja lahjoitusten tuomat mahdollisuudet tulisi huomioida paremmin ja hyödyntää tehokkaammin.

Osaavaa työvoimaa kasvualoilla

Paikallisen koulutuksen rooli on avainasemassa osaavan työvoiman turvaamisessa seudun tarpeisiin. Kansallisen

muuttoliikkeen osalta seutu on vain hiukan positiivisella puolella, valitettavan suuri osa muualta saapuneista opiskelijoista palaa kotiseudulleen tai muuttaa pääkaupunkiseudulle valmistuttuaan. Sama koskee myös ulkomaalaisia opiskelijoita, joilla usein on vaikeuksia sijoittua koulutustaan vastaaviin työtehtäviin. Erityisesti korkeakouluopiskelijoiden osalta on tarpeen panostaa heidän juurruttamiseen seudulle opintojen aikana, tässä keskeistä on työharjoittelu- ja opinnäytetöiden tekemisen mahdollisuus alueen yritysten tarpeiden perusteella. Haaste on myös laajempi, työn lisäksi alueen täytyy tarjota houkutteleva opiskelu- ja asuinympäristö nuorille aikuisille. Uusia kasvualoja maaseutualueen elinkeinojen lisäksi voisivat olla sosiaaliset innovaatiot ja palvelualan innovaatiot.

Vahva panostus yrittäjyyskasvatukseen

Viitaten kohtaan 3.8 Koulutus ja tutkimus, seudun on pyrittävä herättämään nuorten kiinnostusta yrittäjyyttä kohtaan aina ala-asteikäisistä korkeakouluopiskelijoihin saakka, esim. Yrityskylän, YES Pohjanmaan/Nuori Yrittäjyys -toiminnan, West-Coast StartUpin, Hanken New Venturesin ja Vaasa Entrepreneurship Societyn kautta.

Yrityskylä on kansainvälisesti palkittu suomalainen koulutusinnovaatio, jonka yhteiskunnan, työelämän ja yrittäjyyden oppimiskokonaisuus on suunnattu peruskoulun kuudesluokkalaisille. Yrityskylä-oppimisympäristö on pienoiskaupunki, jossa oppilas työskentelee omassa ammatissaan sekä toimii kuluttajana ja kansalaisena osana yhteiskuntaa. Jokainen Yrityskylä toteutetaan tiiviissä yhteistyössä alueen kuntien ja yritysten kanssa. Toivottavaa olisi, että Yrityskylä-toiminnasta tulisi pysyvä toiminta Vaasan seudulla.

YES Pohjanmaa on osa valtakunnallista YES-verkostoa^[32] YES on yrittäjyyskasvatuksen asiantuntijaverkosto, joka edistää yrittäjyyskasvatuksen toteutumista kouluttamalla opettajia, kehittämällä opetusta, rakentamalla koulu- yritysysteistyötä ja tarjoamalla opetusmateriaaleja opetukseen kaikilla kouluasteilla. YES-verkoston toiminnan taustalla on kansainväliset ja kansalliset poliittiset linjaukset, jotka velvoittavat kouluja toteuttamaan yrittäjyyskasvatusta. YES-verkosto toimii yhteistyössä Nuori Yrittäjyys ry:n [NY]^[33] kanssa ja vastaa NY:n aluepalveluista ja alueellisia tapahtumista.

West Coast Startup [WCS] on Vaasan ammattikorkeakoulun ja Vaasan yliopiston yhteinen kasvuyrittäjyys-hautomo, joka palvelee korkeakoulujen opiskelijoita ja henkilökuntaa. Hautomon tavoitteena on auttaa yritysideoiden tunnistamisessa ja kehittämisessä. Muovan vetämä WCS järjestää toimintaa mm. yrittäjyyteen, käyttäjälähtöisyyteen sekä ketterään ideoiden kehittämiseen ja testaamiseen liittyen.

Hanken New Ventures on innovaatioalusta, jonka päämäärä on rohkaista ja tukea yrittäjyyttä Hankenin opiskelijoiden keskuudessa Vaasassa. Alusta antaa opiskelijoille työkalut löytää ja kehittää uusia liikeideoita sekä luoda uusien liiketoimintojen kasvua ja kannattavuutta. Yhdistelemällä tietoa ja olemassa olevia resursseja Hankenin yksiköissä ja Hankenin alumni-verkostossa, Hanken New Ventures pyrkii yhteistyöhön seudun elinkeinoelämän kanssa.

Vaasa Entrepreneurship Society [VES] on Vaasassa toimiva korkeakouluopiskelijoiden uusi yhdistys, joka edistää kasvuyrittäjyyttä ja opiskelijakeskeistä yrittäjyystoimintaa. VES järjestää työpajoja sekä tarjoaa alustan idearikkaille korkeakouluopiskelijoille, jotka haluavat saada apua ideansa eteenpäin viemisessä. Lisäksi VES on mukana tukemassa opiskelevia yrittäjiä käytännön työkalujen ja verkostojen avulla.





4.3 Elinvoimainen toimintaympäristö

Toimivat yhteydet, logistiikka ja infrastruktuuri

Vaasan seutu kehittää logistiikkaa jatkuvasti elinkeinoelämän ja asukkaiden tarpeiden tyydyttämiseksi. Vaasan seudulla on nopeat ja kilpailukykyä tukevat liikenneyhteydet. Oleellista on kehittää logistiikkaa kokonaisuutena ja kaikki kuljetusmuodot huomioiden: monipuolisen elinkeinoelämän ja teollisuuden kasvu edellyttää multimodaalisia logistiikkapalveluita ja -tuotteita. Uumajan ja Vaasan satamien yhdistämisen myötä saadaan selkeät suurtuotantoedut, jotka parantavat satamien kilpailukykyä, vähentävät investointitarvetta ja edistävät markkinointia ja liikenteen kehittämistä. Yhtiöittämisen myötä Merenkurkun Satamat Oy:llä tulee olla TEN-T-status, joka tarjoaa suuremmat mahdollisuudet erilaisten EU-tukien saamiselle. Parhaillaan selvitetään LNG-terminaalin edellytyksiä Vaasassa.

Tällä hetkellä Suomessa on lentorahtikentät vain Helsingissä ja Turussa, mutta Vaasassa pitkän tähtäimen kehittämis-kohteena on edelleen lentorahtitoiminnan mahdollistaminen. Tällä hetkellä suurin osa lentorahdista kulkee rekkojen kyydissä Keski-Eurooppaan ja lentää vasta sieltä edelleen kohteisiinsa. Vaasassa valmisteltavana oleva monitoimitermiinaali toteutetaan siten, että se mahdollistaa myöhemmin lentorahti-asetatason ja rahdin käsittelyalueen toteuttamisen kentän pohjoispäässä. Toimintaolosuhteita pyritään jatkuvasti parantamaan, jotta tulevaisuudessa Vaasan seudun energiaklusterin korkealaatuiset tuotteet pääsisivät suoraan kotikentältään maailmalle.



Innovatiivinen, vetovoimainen, viihtyisä ja turvallinen ympäristö

Houkutteleva Vaasan seutu onnistuu yhdistämään asumisen, palvelut, kampuksen, matkakeskuksen, matkailijareitit, tapahtumat ja logistiikkakeskuksen luovaksi, toimivaksi ja kehittäväksi kokonaisuudeksi sekä priorisoi asukkaiden hyvinvointia edistävien yhteisten seudullisten panostusten vahvistamista. Suuret panostukset vaativat toteutuakseen yhä enemmän seudullista resursointia tulevaisuudessa ja tähän tulisi löytää uusia yhteistyömuotoja. Ydinkaupungissa edistetään monipuolista kaupunkikulttuuria, ja viihtyvyyden ja turvallisuuden kehittäminen jatkuu. Hyvät elinympäristöt maaseudulla ja saaristossa tarjoavat myös houkuttelevat asunnonvalinta- ja kehittymismahdollisuudet Vaasan seudun asukkaille.

Uusien yritysten ja investointien sekä osaavan työvoiman houkuttelu seudulle on tärkeää. Seudun markkinoinnin tulee tukea elinvoimastrategian painopisteitä kautta linjan. Viime vuosien vahva painotus energia-alaan ja Vaasan seutuun Suomen energia-alan keskuksena on kantanut hedelmää, ja seutu erottuu jo nyt muista kaupunkiseuduista. Tätä imagoa tulee edelleen vahvistaa, mutta viestiä tulee laajentaa myös seudun muihin vahvuuksiin seutuviestinnän strategian mukaisesti. Erityisesti tulee painottaa asioita, jotka vaikuttavat muuttohalukkuuteen: työllisyys, opiskelumahdollisuudet, yrittämisen edellytykset sekä kaikille tarjolla olevat vapaa-ajan mahdollisuudet.

Vaasan seudulla on oma viestintästrategia, joka toimii pohjana kaikille viestintä- ja markkinointitoimenpiteille. Toimenpiteet pitää toteuttaa siten, että saavutetaan kansallista ja kansainvälistä vaikuttavuutta. Paikallinen toimiminen on myös tärkeää, mutta viestinnän painopiste on kansallisella tasolla.

Vaasan seudun tunnettuus energiateknologian keskuksena rakentuu mm. aktiivisen mediatyöskentelyn, kansallisten ja kansainvälisten verkostojen hyödyntämisen, rekrytointi-markkinoinnin ja tapahtumien (esim. EnergyWeek) avulla. Matkailumarkkinoinnin osalta keskeistä on brändin tunnettuuden kasvattaminen, kuluttajamarkkinoinnin tehostaminen ja tuotteistus. Vaasan korkeakoulujen tulisi panostaa yhteisiin mediakampanjoihin ja muihin toimenpiteisiin (mm. verkkonäkyvyys ja messut) hyvien hakijoiden houkuttelemiseksi ja siten seudun elinkeinoelämän tukemiseksi.

Kunnallisten hankintojen volyymit voivat olla hyvin mittavia. Tämä voi olla kynnys pienyrityksille tarjouksen antamiselle. Hankintayksiköt voivat yhdessä yrittäjäorganisaatioiden kanssa vahvistaa pienten ja keskisuurten yritysten tarjous-tenteko-osaamista ja siten parantaa niiden kilpailukykyä. Jos useat yritykset lyöttäytyvät yhteen, sekä kunnalle ostajana että yrityksille avautuu mahdollisuudet tarjousten suuremman lukumäärään. On tärkeää, että pienyrityksillä on mahdollisuuksia kilpailla suurempien yritysten kanssa julkisissa hankinnoissa, erityisesti kun yksityinen sektori jatkaa kasvuaan.





4.4 Toimivat, houkuttelevat palvelut

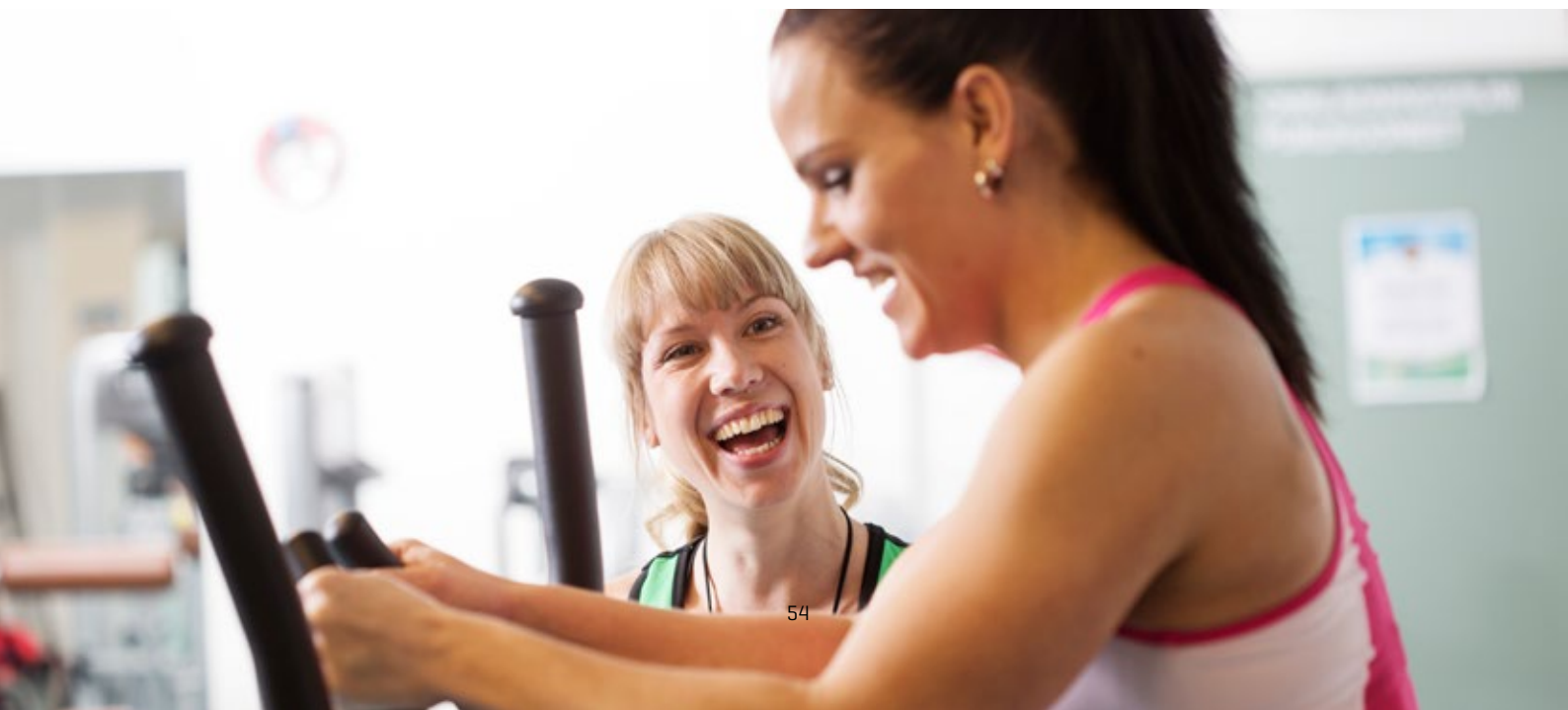
Kasvavaa monikulttuurisuutta ja sosiaalista pääomaa

Kansainvälinen Vaasan seutu on vahva monikulttuurinen kaupunkiseutu, joka integroi uusia asukkaita tehokkaasti. Tavoitteena on, ettei maantieteellisiä, kulttuurisia, eri väestöryhmien välisiä ja kielellisiä rajoja ole, ja että seudun uudet asukkaat pääsevät aidosti osaksi yhteiskuntaa ja työelämää. Seutu tarjoaa erimuotoisia monikielisiä oppimismahdollisuuksia eri koulutusasteilla.

Seudulla on tarjolla laadukkaat elinkeinopalvelut kolmella kielellä ja seudullinen palveluyhteistyö on tiivistä. Lisäksi kaupunkikulttuurin kehittäminen on osa matkailun ja hyvinvoinnin edistämistä.

Hyvinvoivia ja onnellisia asukkaita

Kansallisessa vertailussa Vaasan seudun väestö voi tutkitusti erinomaisesti. Jotta seudulla tulevaisuudessakin olisi hyvinvoivia ja onnellisia asukkaita, kuntien tulee myös jatkossa vastata kulttuurin ja liikunnan peruspalvelujen järjestämisestä. Kaikille turvallisessa ympäristössä elämisen kokemusta tulee vahvistaa. Kuntien tulee myös jatkossa panostaa vapaaehtoiin toimenpiteisiin, kuten liikuntaan ja kulttuuriin houkutellakseen esimerkiksi lisää tapahtumia seudulle. Aktiivista työtä kansainvälisten kongressien, messujen ja tapahtumien saamiseksi seudulle voidaan tehostaa Visit Vaasan kautta ja muiden toimijoiden sitoutumisella ja yhteistyöllä.



Uusi kuntalaki edellyttää, että kunnat myös antavat kansalaisille enemmän vaikutusmahdollisuuksia suoran demokratian muodossa, mikä luo esimerkiksi uusia kansalaisneuvostojen muotoja, joiden asema on vahvistettava kunnan toiminnassa uudella tavalla.

Sosiaali- ja terveystalveluiden [Sote] uudistus on ollut käynnissä pitkään. Tarkoituksena on turvata kaikille asukkailla yhdenvertaiset, asiakaslähtöiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveystalvelut. Uudistuksella vahvistetaan myös sosiaali- ja terveydenhuollon perustalveluja, jotka toteutetaan uudistamalla julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita, ohjausta ja hallintoa. Sote-uudistus sekä parantaa perusterveydenhuollon talvelujen saatavuutta että lisää ihmisten valinnanvapautta. Miten uudistus lopullisesti vaikuttaa Vaasan seudulla ja mm. kuntien omaan tukitalvelujen tuotantoon ei ole varmuudella vahvistettavissa tässä vaiheessa.





5. JULKISET RAHOITUSMAHDOLLISUUDET KUNTIEN OHELLA

Seudulle saatava ulkoinen rahoitus on erittäin tärkeä seudun kehitykselle ja hyvinvoinnille. Ulkoinen rahoitus voidaan jakaa

EU-rahoitukseen ja kansalliseen rahoitukseen, joita lyhyesti esitellään alempana.

5.1 EU-rahoitusmahdollisuudet

Euroopan unionin rahoitus kanavoituu seudulle rakenne- ja investointirahastojen sekä erillisohjelmien kautta.

Kansallisesti hallinnoitavista rahastoista Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoitusta alueella hallinnoi Pohjanmaan liitto. Rahoitettavan hankkeen tulee Pohjanmaan liiton linjauksen mukaan liittyä uuden tiedon ja osaamisen tuottamiseen sekä hyödyntämiseen ja näin osaltaan auttaa maakuntastrategian toteuttamisessa.

Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoitusta hallinnoidaan ELY-keskuksissa. Rahoitusta voi hakea hankkeisiin, jotka liit-

tyvät työllisyyden parantamiseen ja työvoiman liikkuvuuteen, koulutukseen, ammattitaitoon ja elinikäiseen oppimiseen tai sosiaaliseen osallisuuteen ja köyhyyden torjuntaan.

ELY-keskuksissa hallinnoidaan myös Euroopan maaseuturahastoa sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa. Pohjanmaan ELY voi paikallisesti tehdä päätöksiä maaseuturahaston puitteissa, kun taas suuri osa muista tukimuodoista nykyään vaatii hyväksynnän siinä ELY-keskuksessa, johon asia on keskitetty.

EU-taso

EU:n erillisohjelmilla toteutetaan EU:n eri toimintaloikkojen (esim. ympäristö, energia, tutkimus ja kehitys, koulutus) tavoitteita. EU:n erillisohjelmissa vaaditaan yleensä vähintään kolmen Euroopan maan osallistumista. Hakemukset lähetetään pääsääntöisesti suoraan Brysseliin ja myös rahoituspäätökset tehdään siellä. Budjetiltaan suurin erillisohjelma on EU:n tutkimuksen ja innovoinnin ohjelma Horisontti 2020. Muita ovat esimerkiksi Erasmus+, Life ja Verkkojen Eurooppa.

Brysselissä toimii Länsi-Suomen Eurooppa-toimisto (West Finland European Office, WFEO), joka toimii alueen edunvalvojana, suorittaa erilaisia toimeksiantoja, antaa hanketukea ja

hoitaa tiedotusta. WFEO on Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Satakunnan maakuntaliittojen yhteinen alue-toimisto. Tavoitteena on tiivistää yhteistyötä WFEO:n kanssa.

Erityisesti EU:n erillisohjelmien rahoitus tarjoaa alueelle vielä paljon hyödyntämättömiä mahdollisuuksia. Tähän liittyen on aloitettu työ seudullisen EU-hankeosaaja- ja asiantuntijaverkoston kokoamiseksi ja organisoimiseksi. Lokakuussa 2015 alueella aloitti työnsä EU Affairs Manager. Hänen tehtävänä on mm. aktivoida rahoituksen hakemista EU:n erillisohjelmista ja tukea toimijoita hankevalmistelussa. Myös Vaasan kaupunki kehittää sisäisesti omia edellytyksiään suurten hankkeiden ohjauksen parantamiseksi.

5.2 Pohjoismainen yhteistyö ja Botnia-Atlantica

Muiden Pohjoismaiden kanssa yhdessä toteutettaviin kehittämishankkeisiin voi hakea rahoitusta Interreg-ohjelma Botnia-Atlantica. Botnia-Atlantica-ohjelmaa hoitaa Uumajaan, Västerbottenin Lääninhallitukseen, sijoittuva Hallintoviranomainen. Hankeasioista vastaava sihteeristö toimii Hallintoviranomaisen alaisuudessa Uumajassa. Sihteeristöllä on paikallistoimisto Pohjanmaan liitossa Vaasassa. Ohjelmaan kuuluvat Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakunnat Suomessa, Västerbottenin ja Västernorrlandin läänit ja Nordanstigin kunta Ruotsissa sekä Nordlandin fylke Norjassa. Ohjelmasta rahoitetaan hankkeita, jotka liittyvät seuraaviin teemoihin: 1) Tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja innovoinnin vahvistaminen, 2) Pienten ja keskisuurten yritys-

ten kilpailukyvyn parantaminen, 3) Ympäristön suojeleminen ja luonnonvarojen käytön tehokkuuden parantaminen ja 4) Kestävän liikenteen edistäminen ja pullonkaulojen poistaminen tärkeimmistä liikenneverkkoinfrastruktuureista.

Pohjoismaiseen yhteistyöhön voidaan käyttää myös Pohjoismaiden neuvoston, Pohjoismaiden ministerineuvoston sekä ministerineuvostojen alaisten organisaatioiden tukijärjestelmiä ja niiden tarjoamaa hankerahoitusta. Keskeinen toimija pohjoismaisessa yhteistyössä on Merenkurkun Neuvosto, joka on yksi Pohjoismaiden ministerineuvoston virallisista raja-alueellisista toimijoista. Pohjanmaan liitto toimii Suomen valtion vastinrahoituksen myöntäjänä.



5.3 Kansalliset rahoitusmahdollisuudet

Nykyisen hallituksen tavoitteena on nostaa Suomen talous kestäväan kasvun ja kohenevan työllisyyden uralle sekä turvata julkisten palvelujen ja sosiaaliturvan rahoitus. Strategisen hal-

litusohjelman avulla hallitus vie välttämättömiä uudistuksia eteenpäin viidellä painopistealueella:



KUVA 29. Hallituksen visio: Suomi 2025 – yhdessä rakennettu.

- 1) Työllisyys ja kilpailukyky, panostus 170 miljoonaa euroa
- 2) Osaaminen ja koulutus, panostus 300 miljoonaa euroa
- 3) Hyvinvointi ja terveys, panostus 130 miljoonaa euroa
- 4) Biotalous ja puhtaat ratkaisut, panostus 300 miljoonaa euroa
- 5) Digitalisaatio, kokeilut ja normien purkaminen (toimintatavat), panostus 100 miljoonaa euroa

Strategiset tavoitteet konkretisoituvat 26 kärkihankkeessa, joista yksi on **Työllisyys ja kilpailukyky**. Kilpailukykyyn ja työllisyyden edistämiseen tähtäävillä hallituksen uudistuksilla luodaan edellytyksiä yritysten uudistumiselle, kasvulle ja kansainvälistymiselle. Kilpailukykyä vahvistetaan hallituksen yrittäjyyspaaketilla, joka parantaa yritysten toimintaedellytyksiä.

Tekes, Sitra ja Suomen Akatemia

Kansallista rahoitusta voi lisäksi hakea Tekesiltä, joka tarjoaa innovaatorahoitusta yrityksille, tutkimusorganisaatioille ja julkisten palvelujen tuottajille. Myös ministeriöt ja Sitra tarjoavat kansallista rahoitusta. Sitran rahoitus koostuu hankerahoituksesta, yritysrahoituksesta ja rahastosijoituksista. Sitra sijoittaa kohteisiin, jotka ratkaisevat ekologisia, sosiaalisia ja hyvinvointiin liittyviä ongelmia.

Myös Suomen Akatemia rahoittaa korkealaatuista, innovatiivista sekä uusiin tieteellisiin läpimurtoihin tähtäävää tutkimusta. Akatemian rahoitus perustuu avoimeen kilpailuun ja riippumattomaan vertaisarviointiin.

Lisäksi on hyvä muistaa myös erilaisten säätiöiden ja rahastojen tarjoamat rahoitusmahdollisuudet.



6. STRATEGIAN JA TOIMENPIDEOHJELMAN TOTEUTUS

Työryhmä tekee yhteistyötä toimenpideohjelmassa mainittujen toimijoiden kanssa. Työryhmä on yhdessä toimenpideohjelman toimijoiden kanssa vastuussa ohjelman toteutuksen etenemisestä.

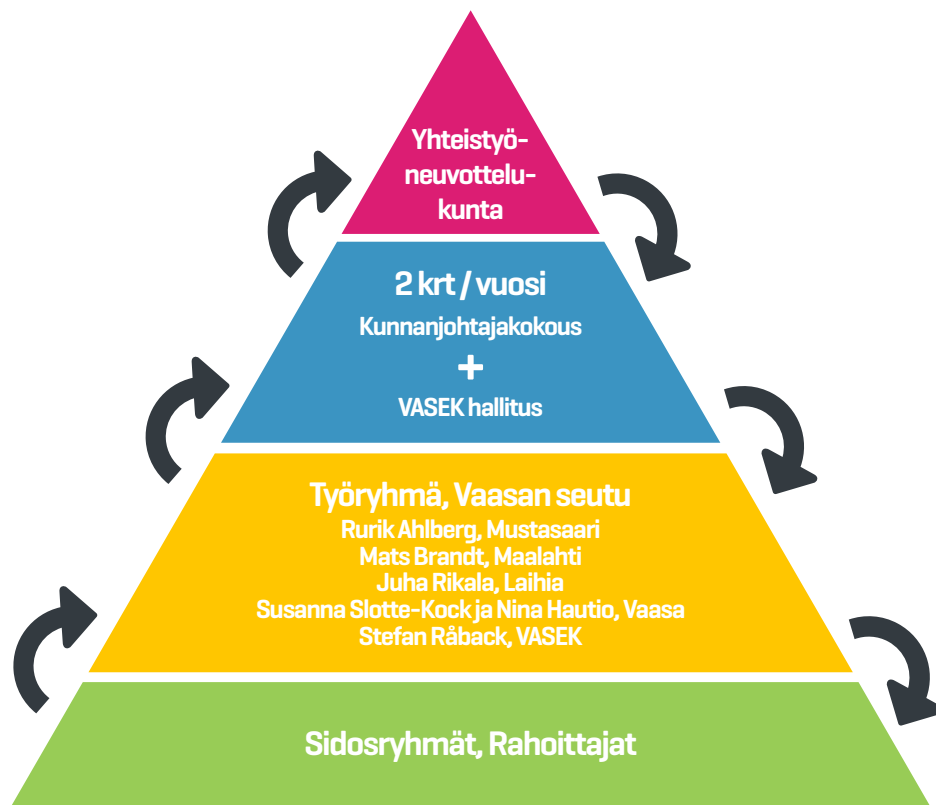
Työryhmällä ei ole omaa rahoitusta, vaan rahoituskysymykset ratkaistaan toimenpideohjeista.

Työryhmä kokoontuu säännöllisesti ja valmistelee elinvoimastrategiatyön seurantaa, jota käsitellään kaksi kertaa vuodessa kunnanjohtajakokouksessa. Kunnanjohtajakokous valmistelee työryhmän avustuksella elinvoimastrategiatyön käsiteltäväksi Vaasan seudun yhteistyöneuvottelukunnassa kerran vuodessa.

Tällä tavoin kunnanjohtajakokous ja Vaasan seudun yhteistyöneuvottelukunta voivat ottaa kantaa seudulla toteuttaviin konkreettisiin toimenpiteisiin.

VASEKin hallituksen kokoonpano kattaa kaikki seudun kunnat, keskeiset elinkeinoelämän organisaatiot ja korkeakoulut. Hallitus pystyy VASEKin vastualueiden ja talousarvion puitteissa tekemään tehokkaasti päätöksiä seututasolla.

Nykyisessä VASEKin hallituksen kokoonpanossa kuntia edustavat henkilöt on usein valittu heidän vahvan elinkeinoelämätaustansa vuoksi. Samalla on kuitenkin muodostunut tilanne, jossa hallituksen varsinaisena jäsenenä toimii vain kolmen kunnan kunnanjohtajat. Tämän johdosta on tarpeen vahvistaa Vaasan seudun kunnanjohtajien ja VASEKin hallituksen yhteistoimintaa mm. elinvoimastrategian toteutuksessa. Tämä voidaan toteuttaa aiemmin Aluekeskusohjelman aikana hyväksi todetun käytännön mukaisesti esim. järjestämällä puolivuosittein yhteiskokouksia samana päivänä ennen VASEKin hallituksen kokousta.



KUVA 30. Vaasan seudun elinvoimastrategian toteuttamisen organisointimalli.



7. TAHDONILMAUS JA ALLEKIRJOITUKSET

Me, jotka edustamme Vaasan, Mustasaaren, Vöyrin, Maalahden, Korsnäsän, Laihian ja Isonkyrön kuntia, pyrimme yhdessä Vaasanseudun Kehitys Oy VASEKin kanssa kehittämään seudun elinvoimaa. Seudun yhteinen tulevaisuus tulee rakentaa perustuen sen elinkeinoelämän, koulutuksen ja tutkimuksen sekä seudun asukkaiden ja heidän viihtyvyytensä kunnioittamiseen ja kehittämiseen.

Olemme yhtä mieltä siitä, että seudun menestyksen jatkumisen perusedellytyksenä on seudullinen, kansallinen ja kansainvälinen yhteistoiminta.

Olemme vakuuttuneita siitä, että aidosti hyvinvoiva yhteiskunta perustuu kaupungin ja maaseudun väliseen hedelmälliseen vuorovaikutukseen.

Sitoudumme noudattamaan niitä suuntaviivoja, joihin olemme Vaasan seudun elinvoimastrategiassa 2016-2020 ja sen toimenpideohjelmassa sopineet.

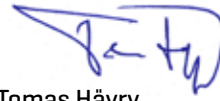
Keväällä 2016

VAASA



Seppo Rapo
Kaupunginhallituksen pj., Vaasa

VAASA



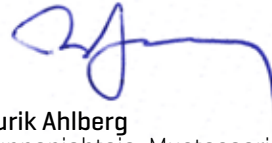
Tomas Häyry
Kaupunginjohtaja, Vaasa
Vaasan seudun Kehitys Oy VASEK, pj.

MUSTASAARI



Michael Luther
Kunnanhallituksen pj., Mustasaari

MUSTASAARI



Rurik Ahlberg
Kunnanjohtaja, Mustasaari

VÖYRI



Stig Svens
Kunnanhallituksen pj., Vöyri

VÖYRI



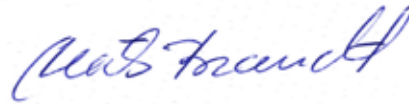
Mikko Ollikainen
Kunnanjohtaja, Vöyri

MAALAHTI



Håkan Knip
Kunnanhallituksen pj., Maalahti

MAALAHTI



Mats Brandt
Kunnanjohtaja, Maalahti

KORSNÄS



Sven-Erik Bernas
Kunnanhallituksen pj., Korsnäs

KORSNÄS



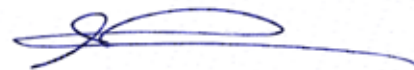
Christina Båssar
Kunnanjohtaja, Korsnäs

LAIHIA



Tapio Nyysti
Kunnanhallituksen pj., Laihia

LAIHIA



Juha Rikala
Kunnanjohtaja, Laihia

ISOKYRÖ



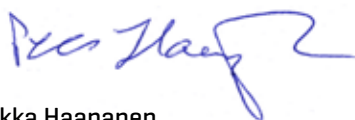
Jaakko Pukkinen
Kunnanhallituksen pj., Isokyrö

ISOKYRÖ



Eino Toivola
Kunnanjohtaja, Isokyrö

Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK



Pekka Haapanen
Toimitusjohtaja

LOPPUVIITTEET

[1] Suomen seutukuntien kilpailukyky 2013 (Turun yliopiston kauppakorkeakoulun Porin yksikkö 2015); Kaupunkien elinvoiman vertailuanalyysi. Suurten ja keskisuurten kaupunkien absoluuttinen ja suhteellinen elinvoima vuosina 2005–2013 (Timo Aro 2015); Vertailuanalyysi suurten kaupunkiseutujen elinvoimasta vuosina 2000–2012 (Timo Aro 2014).

[2] www.kunnat.net; Elinvoima tuo elinkeinopolitiikan takaisin kuntiin, 22.5.2014.

[3] Ei virallinen päätöselin, kokoontuminen perustuu kuntien väliseen sopimukseen. Vaasan seudun 10 kunnanjohtajaa (ml. Närpiö, Kaskinen, Kristiinankaupunki) edustavat omia kuntiaan ja kokoontuvat säännöllisesti keskustellakseen seudun ajankohtaisista asioista sekä edistääkseen yhteistyötä.

[4] Pohjanmaan maakuntastrategia 2014–2017, Pohjanmaan liitto, Peter Siljerud, Futurewise, Institutet för framtidsforskning, Köpenhamn.

[5] Valtioneuvoston tulevaisuusselonteko: kestäväällä kasvulla hyvinvointia. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 18/2013; Sitran megatrendit 2014/2015 (10/2014); Peter Siljerud, Futurewise; ALLI-kartasto – Suomen aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuvan pohjustus, YM 2013; TEM 2012. Ohjelmistoala. Toimialaraportti 7/2012. Aavistus.fi; Olli Hietanen, Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskus; Talouselämä 18.2.2013, Jukka Tuomi, tutkimuspäällikkö, Aalto-yliopisto.

[6] Örnköldsvik, omvärldsanalys 2014.

[7] Pohjanmaan ELY/Aluetaloustutkimus.

[8] <http://tietotrendit.stat.fi/mag/article/49/>

[9] Institutet för framtidsforskning, Köpenhamn.

[10] Yhdyskuntarakenne ja kasautumisen hyödyt – kilpailukykyä, kasvua ja työllisyyttä kaupungeja tiivistämällä. T&Y talous ja yhteiskunta 3/2014. Seppo Laakso ja Heikki A. Loikkanen; ALLI-kartasto – Suomen aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuvan pohjustus, YM 2013.

[11] ALLI-kartasto – Suomen aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuvan pohjustus, YM 2013; Tilastokeskus, Statfin & kaupunki- ja seutuindikaattorit; Sustainable Urban Development Policies in Ageing Societies, OECD; Väestön ikääntyminen haastaa hyvinvointiyhteiskunnan, Helsingin kaupungin tietokeskus 2014.

[12] Institutet för framtidsforskning, Köpenhamn.

[13] Pohjanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueellinen maaseutustrategia vuosille 2014–2020.

[14] Vaasan seutukuntaan kuuluvat Vaasa, Mustasaari, Vöyri, Maalahti ja Korsnäs. Vaasan seutuun kuuluvat lisäksi Laihia ja Isokyrö. Vaasan seutukunta on maan 11. suurin seutukunta ja Vaasan seutu maan 10. suurin työssäkäyntialue.

[15] Suomen seutukuntien kilpailukyky 2013 (Turun yliopiston kauppakorkeakoulun Porin yksikkö 2015).

[16] Kaupunkien elinvoiman vertailuanalyysi. Suurten ja keskisuurten kaupunkien absoluuttinen ja suhteellinen elinvoima vuosina 2005–2013 (Timo Aro 2015); Vertailuanalyysi suurten kaupunkiseutujen elinvoimasta vuosina 2000–2012 (Timo Aro 2014).

[17] Tilastokeskus on luopunut kaupunkiseutualueistaan ja ottanut käyttöön työssäkäyntialuejaon. Tilastolliset työssäkäyntialueet on muodostettu työpaikka-pendelöintitietojen perusteella.

[18] Vaasan seudun muuttoliikkeessä merkittävä osa maahan- ja maastamuuttajiksi luokitelluista henkilöistä on Suomen kansalaisia. Seudulle muutti keskimäärin 886 maahanmuuttajaa vuodessa vuosina 2009–2014. Heistä Suomen kansalaisia oli 206 henkilöä (23,3 %). Samalla ajanjaksolla seudulta ulkomaille muutti keskimäärin 373 henkilöä vuodessa. Heistä Suomen kansalaisia oli 261 henkilöä (70 %). Suomen kansalaisten osalta tuli siis keskimäärin 55 henkilön nettomuuttotappio vuodessa vuosina 2009–2014. Muiden kansalaisuuksien osalta nettomuuttovoitto oli keskimäärin 567 henkilöä vuodessa vuosina 2009–2014.

[19] Olen palannut kotiseudulle jäädäkseni – Seinäjoen ja Vaasan muuttoliikkeet. Siirtolaisuusinstituutti 2013.

[20] Laskelmat perustuvat Foredatan maakunnittaiseen ennusteeseen.

[21] Työvoimaan kuuluvat kaikki ne 15–74-vuotiaat henkilöt, jotka ovat työllisiä tai työttömiä.

[22] Vaasan seutukuntaan kuuluvat Vaasa, Mustasaari, Vöyri, Maalahti ja Korsnäs, eli se on pienempi kuin Vaasan seutu.

[23] Tilastokeskuksen yritystilastojärjestelmän uudistuksesta johtuen tietoja ei voi verrata vuotta 2013 aikaisempien vuosien tietoihin.

[24] Kaupunkien elinvoiman vertailuanalyysi. Suurten ja keskisuurten kaupunkien absoluuttinen ja suhteellinen elinvoima vuosina 2005–2013 (Timo Aro 2015).

[25] Kuntaranking 2015. Elinkeinoelämän keskusliitto.

[26] Useamman muun pienemmän toimialan osalta (noin 300–2 800 työpaikkaa) löytyy vertailukelpoista tietoa vasta 31.12.2007 lähtien. Syy on Tilastokeskuksen toimialaluokituksen muutos.

[27] VATT Valmisteluraportti 17/2013.

[28] Hubconcepts Oy, Vaasan innovaatiokeskittymäprofiili, loppuraportti 31.10.2014 (VASEK, Vaasan kaupunki, Tekes).

[29] Esimerkkejä tästä löytyy mm. Otaniemen Design Factoryssa, Media Factoryssa ja Health Factoryssa.

[30] Esimerkkejä tästä löytyy Helsingin Greater Promotionissa ja Hong Kong Sciences and Technology parkissa.

[31] www.yrityssuomi.fi

[32] www.yesverkosto.fi

[33] www.nuoriyrittajyys.fi

KUVAT

Mikko Lehtimäki, Katja Lösönen, Ann-Britt Pada, Sami Pulkkinen, Jaakko J. Salo, Esa Siltaloppi, CITEK, Miguel B

ELINVOIMASTRATEGIATYÖHÖN OSALLISTUNEET KUNNALLISET TAHOT

Työtiimi
Slotte-Kock Susanna, kehitysjohtaja, Vaasa Hautio Nina, elinkeino- ja hankekoordinaattori, Vaasa Råback Stefan, kehitysjohtaja, Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK
Työryhmä
Ahlberg Rurik, kunnanjohtaja, Mustasaari Alaviitala Mikael, kehitysjohtaja, Mustasaari Brandt Mats, kunnanjohtaja, Maalahti [11.6.2014-] Båssar Christina, kunnanjohtaja, Vöyri [1.1.2011-29.3.2015]/kunnanjohtaja Korsnäs [1.9.2015-] Haapanen Pekka, toimitusjohtaja, Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK Hautio Nina, elinkeino- ja hankekoordinaattori, Vaasa Ismark Anita, kunnanjohtaja, Korsnäs [11.9.1995-31.8.2015] Kujala Marketta, projektipäällikkö, Vaasa Niskala Markku, hallintojohtaja/vt. kunnanjohtaja, Vöyri [30.3.2015-31.7.2015] Nylén Jonas, erityissuunnittelija, Vaasa Ollikainen Mikko, kunnanjohtaja, Maalahti [1.8.2012-10.6.2014]/kunnanjohtaja, Vöyri [1.8.2015-] Rikala Juha, kunnanjohtaja, Laihia Råback Stefan, kehitysjohtaja, Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK Slotte-Kock Susanna, kehitysjohtaja, Vaasa Stagnäs Hasse, vs. kunnansihteeri, Maalahti Toivola Eino, kunnanjohtaja, Isokyrö
Tilastot
Nylén Jonas, erityissuunnittelija, Vaasa
Käännökset ja taitto
Vaasan kaupungin kielenkääntäjä ja Vaasan kaupungin Graafiset palvelut
Vaasan seudun elinvoimastrategian laadintaan on lisäksi osallistunut laaja ryhmä muita toimijoita lausuntokierroksen, työpajojen, seminaarien ja keskustelutilaisuuksien kautta. Osallistuneet toimijat ovat olleet muun muassa luottamushenkilöt, kuntien virkamiehet, nuorisovaltuustot, elinkeinoelämän ja koulutus-/tutkimusalan edustajat, kehitysorganisaatiot sekä yrittäjäjärjestöt.

VAASAN SEUDUN ELINVOIMASTRATEGIAN PROSESSIKUVAUS

2013

2014

6.12.2013

Kunnanjohtajakokous:
Strategian
laadinnasta päätettiin

6-10/2014

Hubconcepts:n tekemä tutkimus
Vaasan seudun innovaatio-
järjestelmästä 47 haastattelua.
Tulokset esitettiin 31.10.2014.

9/2014

Väliraportti / Kuntajakoselvitys

30.1.2014

Elinvoimastrategian
startti-työpaja

4.9.2014

Elinvoimastrategian
skenaario-seminaari

Benchmarking

**Työryhmän ja työtiimin
säännölliset kokoukset
2014-2015**

2015

2016

6/2015

Lausuntopyynnöt
kunnilta ja sidosryhmiltä

11/2015

Esitys
kunnanjohtajakokoukselle

5/2015

Lausuntopyyntöehdotukset
[elinvoima+ MAL] esitetään
kunnanjohtajakokouksessa

15.9.2015

Kuntien lausunnot
strategiasta

12/2015

Yhteistyöneuvottelukunta:
elinvoimastrategian
hyväksyminen

1.-3.2016

Elinvoimastrategian
hyväksyminen
kunnissa

VAASAN SEUDUN ELINVOIMASTRATEGIAN TOIMENPIDEOHJELMA

Elinvoimastrategiassa on neljä pääotsikkoa (A-D) ja jokaisen pääotsikon alla on 2 painopistettä.

A. Kansainvälisesti kilpailukykyisiä yrityksiä		B. Globaali osaaminen	
A1. Pohjoismaiden suurin energiakeskittymä		B1. Kansainvälisesti tunnettu tutkimus ja koulutus	
A2. Uusia kasvuyrityksiä eri aloilla		B2. Osaavaa työvoimaa kasvualoilla	
C. Elinvoimainen toimintaympäristö		D. Toimivat, houkuttelevat palvelut	
C1. Toimivat yhteydet, logistiikka ja infrastruktuuri		D1. Kasvavaa monikulttuurisuutta ja sosiaalista pääomaa	
C2. Innovatiivinen, vetovoimainen, viihtyisä ja turvallinen ympäristö		D2. Hyvinvoivia ja onnellisia asukkaita	
Toimenpideohjelmaan sisältyy ainoastaan merkittävät ja/tai konkreettiset aktiviteetit, joiden priorisointi tehdään kuntien palautteiden mukaan. Kehitettävä toimenpide mainitaan ainoastaan siinä kohdassa, johon se parhaiten sopii. Ohjelmaa päivitetään säännöllisesti esitetyn organisointimallin mukaisesti.			

Ohjeet:			
Selitys liikennevalojen värikooduille:			toimenpide aloitettu ja etenee.
			toimenpide valmistelussa mutta vaatii seurantaa.
			toimenpide vaatii aktivointia, tai epäonnistumisen riski.
Toimenpiteiden pisteytys:			pisteet 1, 2 tai 3
			[1 = jokseenkin tärkeä, 2 = tärkeä, 3 = elinvoiman kannalta ehdottoman tärkeä]
Toimenpiteet, jotka ovat saaneet eniten pisteitä on merkitty keltaisella värillä.			

A. KANSAINVÄLISESTI KILPAILUKYKYISIÄ YRITYKSIÄ						
PAINOPISTEET	TOIMENPITEET	RESURSSIT [hklöt, raha]	VASTUUTAHO	AIKATAULU	PISTEET YHT.	 TILA
A.1 POHJOISMAIDEN SUURIEN ENERGIA- KESKITTÄMÄ	A.1.1 Toimenpiteiden valmistelu käynnistetään välittömästi Vaasan seudun kansallisen asemoinnin varmistamiseksi uuden hallitusohjelman linjanvetojen perusteella (kasvu, energia/cleantech/biotalous) uudet kansalliset rahoitusinstrumentit, kuten esim. Alueelliset innovaatiot ja kokelut (AIKO). Lisäksi INKA-ohjelman ja muiden TEKES -rahoitusmahdollisuuksien hyödyntäminen.		Merinova, Vaasan kaupunki, VASEK, korkeakoulut, muut yhteistyökumppanit	2014-2020	33,6	
	A.1.2 Kasvusopimustoiminnan jatkaminen kansallisesti ja vahvistaminen seudulla.		Vaasan kaupunki, VASEK	2016-2018	25,6	
	A.1.3 Kansallisen rahoituksen aiempaa tehokkaampi hyödyntäminen. a) Työ- ja elinkeinoministeriö b) Tekes c) Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistämisen määräraha (AIKO)		a) VASEK, Merinova b) Merinova, VASEK c) Pohjanmaan liitto	a) 2016- b) 2016- c) 2016	27,3	
	A.1.4 EU:n suoran rahoituksen parempi hyödyntäminen, Vaasan seudun malli energia-alan painotuksella käynnistetään ja syvennetään.		Vaasan kaupunki, VASEK, Merinova, Pohjanmaan liitto ja korkeakoulupartnerit	2015-2020	34,9	
	A.1.5 Energy Vaasa-viestinnän toimintamallin vakiinnuttaminen.		VASEK, Merinova	2015	22,4	
	A.1.6 Energia- ja Cleantech -toimialojen viennin ja yritysetablointien edistäminen.		Merinova, VASEK, Viexpo	2015-2020	27,9	
	A.1.7 Energia-alan start-up- ja kasvuyritysten tukeminen erityisenä painopisteenä.		VASEK, Merinova		35,1	
	A.1.8 Seudun energiateknologian ja uusiutuvien energialähteiden tutkimuksen vahvistaminen.		Vaasan yliopisto, Åbo Akademi, VAMK, Novia, yritykset		37,1	
	A.1.9 Professuurien rahoitusjärjestelmien hyödyntäminen		Kunnat, yritykset, säätiöt			
	A.1.10 Pienten ja suurten yritysten myyntiosaamisen parantaminen. - Sales Café ja vastaavat tilaisuudet: myyntiosaamisen ja verkostojen vahvistaminen vientä varten.		VASEK, Viexpo, korkeakoulut ja ammattikorkeakoulut, yritykset	2015-	36,5	

A. KANSAINVÄLISESTI KILPAILUKYKYISIÄ YRITYKSIÄ						
PAINOPISTEET	TOIMENPITEET	RESURSSIT [hkiöt, raha]	VASTUUTAHO	AIKATAULU	PISTEET YHT.	TILA
A.2 UUSIA KASVUYRITYKSIÄ ERI ALOILLA	Edistetään seudun muiden elinkeinojen kilpailukykyä					
	A2.1 Seudulliset merkittävät kaupan alan keskittymät.		Kunnat, VASEK	2015-2020	24,4	
	A2.2 Hyvinvointialan uudet yritysetabloinnit ja yritysten toiminnan kehittäminen kustannustehokkailla tavoilla.		Kunnat, VASEK, yritykset	2015-	29,7	
	A2.3 Metsä- ja puutuotealan kehittäminen.		Suomen metsäkeskus, Woodpoint, VASEK, ELY	2015-	21,2	
	A2.4 Turkisalan kehittäminen.		SÖP, Turkistuottajat Oyj, kunnat, VASEK	2015-	25,5	
	A2.5. Kalatalousalan kehityssuunnitelman 2015-2020 toteuttaminen.		Österbottens Fiskarförbund, KAG/Leader, VASEK	2015-2020	22,5	
	A2.6. Visit Vaasan strategian toteuttaminen.		Visit Vaasa, VASEK, kunnat	2015-	31,8	
	A2.7 Maatalous- ja elintarvikeala, esim. lähiruoka.				24,4	
	Alueen yrityksille tarjotaan ensiluokkaisia neuvontapalveluja					
	A2.8 Uusien yritysten tehokas neuvonta.		VASEK/Startia, TE-toimisto	2015-	39,7	
	A2.9 Yritysten tontti- ja toimitilarajonnan tehostaminen tarpeiden mukaan.		Kunnat, Vaasa Parks, VASEK, PYK, yksityinen sektori	2015-	33,9	

A. KANSAINVÄLISESTI KILPAILUKYKYISIÄ YRITYKSIÄ						
PAINOPISTEET	TOIMENPITEET	RESURSSIT [hklöt, raha]	VASTUUTAHO	AIKATAULU	PISTEET YHT.	TILA
	A2.10 Yritysten omistajavaihdosten turvaaminen.		VASEK	2015-	36,9	
	A2.11 Kansainvälistyvän yrityksen neuvonta.		VASEK, Viexpo, Team Finland	2015-	35,0	
	Investointien houkuttelu seudulle					
	A2.12 Invest in -etabloitumispalveluiden tehostaminen kotimaisille ja ulkomaisille toimijoille yhteistyössä Invest in Finlandin (Finpro) kanssa ja paikallisten tahojen kesken. Uusia alueelle sijoittuvia yrityksiä on myös tuettava säännöllisen seurannan avulla.		VASEK, Vaasa Parks, kunnat	2016-	28,7	

B. GLOBAALI OSAAMINEN							
PAINOPISTEET	TOIMENPITEET	RESURSSIT (henkilöt, raha)	VASTUUTAHO	AIKATAULU	PISTEET YHT.	TILA	
B1 KANSAINVÄLISESTI TUNNETTU TUTKIMUS JA KOULUTUS	B1.1 Vaasan korkeakoulut pyrkivät saavuttamaan kansainvälisen akkreditoinnin.		Korkeakoulut	2016-	27,6	●	
	B1.2 Vaasan korkeakoulut pyrkivät saavuttamaan kansainvälistä tunnustusta korkealaatuisen tutkimustoiminnan kautta.		Korkeakoulut		29,9	●	
	B1.3 Koulutusohjelmien painottaminen ja päivittäminen elinkeinoelämän tarpeiden mukaisesti.				38,3	●	
	B1.4 Alueen yrityksille tarjotaan ensiluokkaisia ja kysytyjä täydennyskoulutustoimenpiteitä.		Alueen korkeakoulut ja ammattikorkeakoulut, toisen asteen koulut, aikuiskoulutus	2016-	34,0	●	
	B1.5 Seudun korkeakoulujen vahvuusalojen hyödyntäminen energia-alan liiketoiminnan kehittämisessä.		Korkeakoulut, yritykset, VASEK	2016-	39,3	●	
	B1.6 Korkeakoulut tiivistävät yhteistyötään.		Korkeakoulut	2016-	30,7	●	
	B1.7 Pysyvän toimintamallin muodostaminen monialaiseksi palveluksi, jonka avulla syrjäytymisvaarassa oleva nuori pääsee koulutuksen/ammattillisen osaamisen polulle ja sitä kautta työelämään [Ohjaamo].		Kuntien sosiaali- ja terveystoimi, koulu- ja nuorisotoimi, TE-toimisto, KELA, oppilaitokset ja kolmas sektori	2016-	31,4	●	
	B1.8 Keskeisten sosiaali- ja terveysalan korkea-asteen koulutusyksiköiden, sosiaalialan osaamiskeskusten sekä kuntien asiantuntijoiden voimavarojen yhdistäminen uudenaikaiseksi kokonaisuudeksi tavoitteena poistaa koulutuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan päällekkäisyyksiä. Tavoitteena on vahvistaa sosiaalialan koulutusta. Medibothnia-hankesuunnitelman tavoitteena on luoda edellytyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus- ja kehittämisyksiköille. Lääkärikoulutuksen kehittäminen yhdessä sairaanhoitopiiriin, korkeakoulujen ja muiden tahojen kanssa.			2016-	24,3	●	

B. GLOBAALI OSAAMINEN							
PAINOPISTEET	TOIMENPITEET	RESURSSIT (henkilöt, raha)	VASTUUTAHO	AIKATAULU	PISTEET YHT.	TILA	
B2 OSAAVAA TYÖVOIMAA KASVUALOILLA	B2.1 Korkeakouluopiskelijoiden juurruttaminen seudulle.		Korkeakoulu, kunnat, yritykset	2016-	33,1	●	
	B2.2 HR-verkoston aktiivinen vahvistaminen. Yhtenä päätavoitteena työpaikkojen järjestäminen rekrytoitavien avainhenkilöiden puolisille (HR-verkosto).		HR-verkosto, TE-toimisto, yritysten HR-henkilöt	2016-	26,7	●	
	B2.3 Pohjanmaan/Etelä- Pohjanmaan/Keski-Pohjanmaan kuudesluokkalaisten Yrityskylä. Pyritään tekemään Pohjanmaan Yrityskylä pysyväksi.		TAT, kunnat/ VASEK, yritykset, säätiöt	2016-	28,9	●	
	B2.4 YES Pohjanmaa koordinoi yrittäjyyskasvatusta kaikilla kouluasteilla. Konkreettinen toimenpide on mm. NY (Nuori Yrittäjyys) Vuosi yrittäjänä. Toimintaa laajennetaan edelleen alueen oppilaitoksissa NY-yrittäjyyskasvatuksen polun mukaisesti.		VAO, Kunnat/VASEK, oppilaitokset, Pohjanmaan YES-keskus	2016-	26,7	●	
	B2.5 Korkeakoulujen yrittäjyyspalveluja tuetaan yhdessä opiskelijajärjestöjen ja yrittäjäjärjestöjen kanssa.		Pohjanmaan YES-keskus, Vaasa Entrepreneurship Society [VES], Hanken New Ventures, West Coast start-up, VASEK, Vaasan kaupunki	2016-	26,6	●	
	B2.6 Kansainvälisten kykyjen houkuttelemisen seudulle.		VASEK, elinkeinoelämä ja korkeakoulu.	2016-	29,9	●	
	B2.7 ELY-keskuksen raportin mukaan koulutusta tarvitaan seuraavilla aloilla: tehoelektronikka, simulointi, ohjelmistokehitys ja energia-ala. Ennakointityötä jatketaan ja aktivoidaan toimenpiteitä tarpeiden perusteella.		Pohjanmaan liiton ennakointityöryhmä	2016-	28,7	●	

C. ELINVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ						
PAINOPISTEET	TOIMENPITEET	RESURSSIT [hklöt, raha]	VASTUUTAHO	AIKATAULU	PISTEET YHT.	 TILA
C1 TOIMIVAT YHTEYDET, LOGISTIIKKA, INFRASTRUKTUURI	C1.1 Midway Alignment of the Bothnian Corridor -hankkeen tavoitteena on parantaa Merenkurkun kuljetusreitit ja tukea olemassa olevaa multimodaalista TEN-T verkostoa.		Merenkurkun neuvosto, Vaasan kaupunki ja muu partneriverkosto	2015 -	40,7	
	C1.2 Sataman toimintaedellytysten parantaminen Kvarken Portsien kautta.		Vaasan kaupunki	2015 -	29,9	
	C1.3 LNG-termiinalin/kaasun saatavuuden järjestäminen.		Vaasan kaupunki, teollisuus, Merinova, VASEK	2015 -	33,1	
	C1.4 Vaasan lentoaseman strateginen kehittäminen.		Finavia, Vaasan kaupunki, kunnat, VASEK, kauppakamari	2015 -	38,3	
	Pohjanmaan liiton liikennejärjestelmäsuunnitelman 2040 (LIS) toteuttaminen		ELY-keskus, kunnat, Pohjanmaan liitto		2016-2040	
	C1.5 Liikenneyhteyksien kehittäminen ja liikennehankkeiden toteuttaminen.		Pohjanmaan liitto		33,3	
	a) TIELIIKENNE - Valtatie 3 ja valtatie 8 parantaminen. - Alemman tason tieverkon rakenteelliset korjaustoimenpiteet.				32,3	
	b) RATALIIKENNE - Julkisen liikenteen parantaminen välillä Vaasa-Seinäjoki.				27,9	
	c) LOGISTIIKKA JA LENTOLIIKENNE - NLC Vaasan (Vaasan seudun logistiikka-alue) yksityiskohtainen suunnittelu toteutetaan vaiheittain tarpeen mukaan. Ensimmäinen vaihe toteutettu.		Vaasa, Mustasaari, Vaasa Parks, KovaLogin Oy, VASEK	2015 -	28,9	
	d) KEHITETÄÄN POHJANMAAN SAAVUTETTAVUUTTA JA LIIKKUMISEN MAHDOLLISUUKSIA - Matkaketjut.				8,0	
	C1.6 Matkaketjujen parantaminen Vaasan ja Seinäjoen välillä sekä raideliikenteen, että Vaasan lentoaseman ja sataman saavutettavuus.		Kunnat, VR, linja-auto-liikenneoperaattorit	2016 -	31,0	

C. ELINVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ						
PAINOPISTEET	TOIMENPITEET	RESURSSIT (hklöt, raha)	VASTUUTAHO	AIKATAULU	PISTEET YHT.	 TILA
C2 INNOVATIIVINEN, VETOVOIMAINEN, VIIHTYISÄ JA TURVALLINEN YMPÄRISTÖ	C1.7 Tuulivoimahankkeiden edistäminen seudulla.		Kunnat	2015-2020	27,4	
	Hankintojen edistäminen seudulla					
	C2.1 Julkisten hankintojen osaamista parannetaan .		Kunnat, Vaasan seudun hankintarengas, yrittäjäjärjestöt		27,4	
	C2.2 Vetovoimaisten asuinmahdollisuuksien kehittäminen eri asumismuodoissa.		Kunnat		36,0	
	C2.3 Saariston ja rantojen hyödyntäminen erilaisten asuntomahdollisuuksien tarjoamiseksi.		Kunnat		33,9	
	C2.4 Virkistys- ja vapaa-ajantoiminnan mahdollisuuksien lisääminen varsinkin saaristossa ja ranta-alueilla [esim. virkistysalueet, vaellusreitit yms.] ja niistä tiedottaminen.		Vaasan seudun Matkailu Oy, Merenkurkun Maailmanperintö-alue ry, kunnat, Metsähallitus, VASEK		28,3	
	C2.5 Asukkaiden turvallisuutta parannetaan entisestään eri toimijoiden yhteistyönä.		Vaasan kaupunki, kunnat	2015-	24,5	
	C2.6 Monikielisten aktiviteettien lisääminen nuorille.		Kunnat, yhdistykset	2015-	27,7	
	C2.7 Opiskelijoiden liikuntamahdollisuuksien edistäminen integroitumalla paikallisten yhdistysten toimintaan.		Korkeakoulut, yhdistykset	2015-	25,5	
	C2.8 Järjestetään festivaalit tai muu suurempi tapahtuma syksyllä, kun korkeakouluopiskelijat saapuvat kaupunkiin.		Korkeakoulut, Vaasan kaupunki		23,1	

D. TOIMIVAT, HOUKUTTELEVAT PALVELUT						
PAINOPISTEET	TOIMENPITEET	RESURSSIT [henkilöt, rahat]	VASTUUTAHO	AIKATAULU	PISTEET YHT.	TILA
D1 KÄSÄVÄÄ MONIKULTTUURI- SUUTTA JA SOSIAALISTA PÄÄOMAA	D1.1 Monikielisen perusopetuksen tarjonta varmistetaan ja markkinoidaan isoille työnantajille seudulla.		Vaasan kaupunki, yritykset, TE-toimisto		29,2	●
	Tapahtumien houkuttelu seudulle					
	D1.2 Korkeatasoinen musiikki- ja kongressikeskus osana Wasa Stationia.		Vaasan kaupunki, kulttuuritoimijat seudulla		24,7	●
	D1.3 Kokousten, messujen, tapahtumien ja matkailijoiden aktiivinen houkuttelu seudulle.		Visit Vaasa, Expo, VASEK, Vaasan kaupunki, kunnat		36,0	●
D2 HYVINVOIVIA JA ONNELLISIA ASUKKAITA	D1.4 Seutuviestinnän koordinaatio ja innovatiivinen markkinointi.		VASEK ym		30,0	●
	D1.5 Kotimaan maaseutu- ja saaristopainotteisen matkailun markkinointi ja kehitys.		Visit Vaasa, VASEK		32,4	●
	D1.6 Paikallisten matkailupalveluyritysten kehittämisen elinkeinoelämän tarpeiden mukaisesti.		Visit Vaasa, VASEK		27,3	●
	D2.1 Asukkaiden hyvinvointia edistävien yhteisten seudullisten panostusten vahvistaminen.		Kunnat		31,5	●
	D2.2 Tonttitarjonta tarpeiden mukaan. Hyödynnetään seudun monipuolisia asumismahdollisuuksia mm. kaupungissa ja saaristossa. [Kts. Rakennemalli]		Vaasan kaupunki ja kunnat		29,2	●
	D2.3 Tulevan Sote-ratkaisun alueellinen suunnittelu ja toteutus.		Kunnat kuntayhtymät		32,8	●
	Joustavat kuntapalvelut					
	D2.4 Sähköisen asioinnin hyödyntäminen kuntien palveluissa, esim. sähköiset kuntapalvelut 24/7		Kunnat		39,0	●

D. TOIMIVAT, HOUKUTTELEVAT PALVELUT						
PAINOPISTEET	TOIMENPITEET	RESURSSIT [henkilöt, rahat]	VASTUUTAHO	AIKATAULU	PISTEET YHT.	TILA
	D2.5 Taataan laaja palvelutarjonta ikääntyneille kaupungissa ja kunnissa, esim. palvelusetelitä käyttäen.		Kunnat		32,0	●
	D2.6 Taataan koulupsykologien riittävä määrä perus- ja toisen asteen kouluissa.		Kunnat		26,2	●
	D2.7 Korkeatasoisten urheilu- ja kulttuuritapahtumien järjestäminen, mm. jääkiekko, jalkapallo, musiikki.		Kunnat, yhdistykset ym.		29,9	●
	D2.8 Osallistetaan kuntien asukkaat kuntalain edellyttämässä hengessä.		Kunnat		29,2	●
	D2.9 Ennakoiva laadunohjaus (esim. asuntotuotanto ja energiatehokas rakentaminen).		Vaasan kaupunki, kunnat, VASEK		28,5	●
	D2.10 Kehitetään Merenkurkun maailmanperintöaluetta kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävänä matkailukohteena, esim. Maailmanperintöportti.		Visit Vaasa, VASEK, kunnat, Mustasaaren kunta			●

